

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- จรัส สุวดี. กล้าคิดกล้าเผชิญ. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.
- จำนง พรายอัมมข. เทคนิคการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2531.
- จระพันธ์ พูลพัฒน์. "หน่วยที่ 8 ทักษะการนิเทศด้านวิชาการ". ประมวลสาระชุดวิชาการนิเทศการสอนในระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 8-11. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2536.
- ฉวีวรรณ ประคองจิตมั่น. การพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- ฉันทนา ภาคบงกช. การสอนให้เด็กคิด: โมเดลการพัฒนาทักษะการคิดเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- ชาลิณี เอี่ยมศรี. การพัฒนาแบบสอบถามการคิดวิจารณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. การฝึกสมรรถภาพสมองเพื่อพัฒนาคุณภาพการคิด. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- ฉัชชา พัฒนากุล. ผลของการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ในการสอนต่อความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- ดวงเดือน อ่อนน่วม และคนอื่น ๆ. รูปแบบโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กสามารถพิเศษในชั้นประถมศึกษา. รายงานการวิจัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- กิศนา ขมมณี. การพัฒนากระบวนการคิด. วารสารการศึกษากรุงเทพมหานคร 12 (กันยายน 2533): 2-5.

- กิศนา ขัมมณี, ทองอินทร์ วงศ์โสธร และหลุยส์ จำปาเทศ. "หน่วยที่ 3 ควบกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์". เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์ หน่วยที่ 3. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2525.
- นพพงษ์ บุญจิตราคลัง. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การพิมพ์ กรุงเทพมหานคร, 2529.
- นิพล นาสุมบูรณ์. ผลของการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- บันลือ พฤกษ์วัน. หลักสูตรกับการบูรณาการทางการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- บำรุง ใหญ่สูงเนิน. การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเสริมความรู้เกี่ยวกับการสอนทักษะการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ของครูประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- บุญธรรม กิจปรีดาภิสุทธี. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: การพิมพ์พระนคร, 2531.
- บุญสม ครุททา. การสร้างแบบวัดการคิดเป็น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- เบญจมาศ สันประเสริฐ. การศึกษาผลการสอนที่ใช้แบบฝึกทักษะการทดลอง ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความคิดวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
- ประคอง กรรณสุต. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- ประเทือง นวพรไพศาล. การตรวจสอบแบบสอบถามการคิดวิจารณ์ญาณของวัดสันและเกลเซอร์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. "บทสนทนาเกี่ยวกับการสอนให้คิด" ใน นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน: เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเนื่องในโอกาสวันคล้ายวันสถาปนาคณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

- พจน์ เกียมศักดิ์. การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความรู้ด้านโภชนาการของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6. สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538.
- เพ็ญพิศุทธิ์ เนคมานุรักษ์. การพัฒนาแบบแผนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักศึกษาครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- ปิฎก สาทร. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศึกษาภัณฑ์พานิชย์, 2526.
- มณี ปิประทุม. ผลของการใช้กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- มนัส รัตนดิลก ณ ภูเก็ต. การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต. กรุงเทพมหานคร: บริษัทประชาชน จำกัด, 2527.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศึกษาพร, 2528.
- วรรณ วิมาลา. การพัฒนาความสามารถในการคิดคำนวณโดยประมาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้บทเรียนโปรแกรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- วิษณุศักดิ์ สีนสถาพรพงศ์. การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- วันทนา ปทุมเทศวิวัฒน์. การศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารสตรีโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- วาริ ภิระจิตร. การพัฒนาการสอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

- วิชัย โสสุวรรณจินดา. ความลับขององค์การ: พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมนิติ, 2535.
- วิไลวรรณ ปิยะปกรม์. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดกิจกรรมการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ-ประสานมิตร, 2535.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. ทฤษฎีการประเมิน. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. การมอบหมายงานในโรงเรียน การตัดสินใจ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์, 2534.
- _____. คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2535.
- _____. แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2526.
- _____. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2520.
- สมเจตน์ ไวยากรณ์. รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการใช้เหตุผล. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- สมศักดิ์ สันตุระเวทย์ และคณะ. หนังสือเรียนสมบูรณ์แบบกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2529.
- สายสมร ทองคำ. กระบวนการสอนเพื่อสร้างลักษณะการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- สุทศศรี ลิขิตวารมการ. ผลของวิธีสอนแบบอุปนัยที่มีต่อความมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- สุวัฒน์ สุกมลสันต์, พรธนิภา หิตะศักดิ์ และสุวรรณา สกลชา. แบบจำลองที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก. ในสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (บรรณาธิการ), รวมบทความทางการประเมินโครงการ. หน้า 155-176. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

- สุน อมรวิวัฒน์. "วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต".
ในเอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 1-7.
 กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2525.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. กรอบหลักสูตรการสอนคิดในโรงเรียน. สารพัฒนาหลักสูตร
 77 (สิงหาคม 2531): 6-9.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์-
 มหาวิทยาลัย, 2533.
- อัมพรรัตน์ วัฒนโชติ. ผลของการใช้โปรแกรมการสอนตามแนวคิดของราธส์ ฮาร์มัน
และไซมอนที่มีต่อชั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- อุ้นดา นพคุณ. แก้ปัญหาเป็น. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. การบริหาร: ทักษะและการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร:
 สำนักพิมพ์สุทธภาพใจ, 2538.
- เอื้อญาติ ชูชื่น. ผลของการฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณตามแนวทฤษฎีของโรเบิร์ต เอช.
เอนนิส ที่มีต่อความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาระดับ
คำรวจ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

ภาษาอังกฤษ

- Adams, Mary Friends. An Examination of the Relationship between
 Teacher Use of Higher Level Cognitive Question and the
 Development of Critical Thinking in Intermediate Elementary
 Student. Dissertation Abstracts 35(1975): 5978-4.
- Banks, James A. Teaching Strategies for the Social Studies. 3rd.
 ed. California: Addison-Wesley Publishing Company, 1974.
- Bazerman, Max H. Judgment in Managerial Decision Making. 2nd. ed.
 Canada: John Wiley, 1990.
- Beyer, Barry K. Improving Thinking Skills Defining the Problem.
Phi Delta Kappan 7(January 1984): 487-490.
- _____. Teaching Thinking Skills: A Handbook for Elementary
School Teachers. Boston: Allyn and Bacon, 1991.

- Beyer, Barry K. and Backer, Judith Dorsch. Intergrating Thinking Skills into Curriculum. Principal 3(January 1990): 18-21.
- Bodi, S. Critical Thinking and Bibliographic Instruction: The Relationship. Academic Librarianship 3(July 1988): 150-153.
- Bostwick, Prudence and others. The Nature of Critical Thinking and Its Use in Problem-solving. In Helen McCracken Carpenter, ed. Skill in Social Studies. 35th Year Book of the NCSS. Washington, D.C.: National Education Association, 1953.
- Byrd, Jack Jr. and Moore, Ted L. Decision Models for Management. 2nd. ed. Singapore: McGraw-Hill Book Company, 1984.
- Byrne, Joan S. The Effect of Critical Thinking Skills Instruction on Achievement and Attitudes of Elementary Students Differing in Learning Style Preferences. Ed.D. Dissertation, The College of William and Mary, 1983.
- Clark, Barbara. Optimizing Learning: The Integrative Education Model in the Classroom. New York: MacMillan Publishing Company, 1986.
- Davis, Duane and Cosenza, Robert W. Business Research for Decision-Making. 2nd ed. Boston: PWS-Kent Publishing Company, 1988.
- Davis, Gary A. and Rimm, Sylvia B. Education of the Gifted and Talented. 3rd ed. Boston: Allyn and Bacon, 1994.
- Dunfee, Macine and Sagl, Hele. Social Studies Through Problem Solving: A Challenge to Elementary School Teacher. New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1966.
- Edelman, S., K. The Experimental Effect of A Discussion Model on The Critical Thinking Skills of Elementary School Students. PHD Washington University, 1986. (CD-ROM)
- Ennis, Robert H. Logical Basis for Measuring Critical Thinking Skills. Educational Leadership (October 1985): 44-48.

- Eysenck, Michael W. and Keane, Mark T. Cognitive Psychology: A Student's Handbook. New York: MacMillan Publishing Company, 1986.
- Forgionne, Guisseppi A. Quantitative Decision Making. California: Wadsworth Publishing Company, 1986.
- Goodman, H., E. Developing Critical Thinking Skills and Improving Expressive Language Through Creative Writing. M.S. Practicum Nove University, 1990. (ERIC)
- Gorton, Richard A. School Administration and Supervision. Dubuque IA: Wm. C. Brown Company Publishers, 1981.
- Greenwood, Gordon E. and Parkay, Forrest W. Case Studies for Teacher Decision Making. New York: Random House, 1987.
- Griffitts, D., C. The Effect of Activity - Oriented Science Instruction on the Development of Critical Thinking Skills and Achievement Dissertation Abstracts International 5(November 1987): 1102-A.
- Harrison, Michael J. The Relationship between Bloom's Taxonomy and Critical Thinking Skills. Ed.D George Peabody for Teachers of Vanderbilt University, 1984.
- Hicks, Michael J. Problem Solving in Business and Managment. New York: Chapman & Hall, 1991.
- Hoy, Wayne K. and Miskel, Cecil G. Educational Administration Theory, Research, and Practice. 4th ed. Singapore: McGraw-Hill, 1991.
- Hudgins, B., B. and Edelman, S. Teaching Critical Thinking Skills to Fourth and Fifth Graders Through Teacher-Led Small-Group Discussions. Journal of Educational Research 6(July/August 1986): 333-342.
- _____. Children's Self-Directed Critical Thinking. Journal of Education Research 5(May/June 1988): 262-273.

- Hultfish, Gordon H. and Smith, Phill G. Reflective Thinking: The Method of Education. New York: Dodd, Mead & Company, 1961.
- Janis, Irving L. and Mann, Leon. Decision Making. New York: Macmillan Publishing Company, 1979.
- Jarolimek, John. Social Study Competencies and Skills: Learning to Teach an Intern. New York: MacMillan Publishing Company, 1977.
- Joyce, Bruce. Model for Teaching Thinking. Educational Leadership 8(May 1985): 4-7.
- Joyce, B. and Weil, M. Model of Teaching. 3rd ed. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, 1986.
- Kurfman, Dana G. Developing Decision-Making Skills. Virginia: National Council for the Social Studies, 1977.
- Layton, James R. The Psychology of Learning to Read. United State of America: Academic Press, 1979.
- Lipman, Matthew. Critical Thinking- What can it be?. Educational Leadership (September 1988): 38-43.
- Marzano, R., J. and others. Dimension of Thinking: A Framework for Curriculum and Instruction. Alexandria: The Association for Supervision and Curriculum Development, 1988.
- Moore, Brooke Noel and Parker, Richard. Critical Thinking: Evaluating Claims and Argument in Every Life. California: Myfield Publishing Company, 1986.
- Moorhead, Gregory and Griffin, Ricky. Decision Making and Creativity. London: Houston Mifflin Co., 1992.
- Morphet, Edgarl. Educational Organization and Administration. United State of America: Prentice-Hall, 1982.
- Morse, Horace Tayter and McCune, Gorge H. Selected Items for Testing of Study Skills and Critical Thinking. 5th ed. Revised by Leste E. Brown and EllenCook. Washington, D.C.: The NCSS, 1971.

- Munro, George and Slater, Allen. The Know-How of Teaching Critical Thinking. Social Education (April 1985): 284-292.
- Nelson-Jones, Richard. Thinking Skills Managing and Preventing Personal Problems. California: Brocks Publishing Company, 1990.
- Nickerson, Raymond S. Kinds of Thinking Taught in Current Programs. Educational Leadership 1(September 1984): 26-36.
- Norris, S., P. Synthesis of Research on Critical Thinking. Educational Leadership 8(May 1985): 40-45.
- _____. and Ennis, R., H. Evaluating Critical Thinking. California: Midwest Publications Critical Thinking Press, 1989.
- O'Dell, William F. Effective Business Decision Making. Chicago: NTC Business Books, 1991.
- Omaggio, A., C. Helping Learners Succeed: Activities for the Foreign Language Classroom. New York: Rinehart and Winston, 1981.
- Overton, June Caines. An Investigation of the effects of Thinking skills instruction on Academic achievement and the development of Critical Thinking and Creative Thinking skills of second-, fourth-, and sixth-grade students. EDD The University of Alabama, 1993. (CD-ROM)
- Owens, Robert G. Organizational Behavior in Education. United State of America: Prentice-Hall, 1982.
- Paul, Wehman and Philip, Melaughlin J. Program Development in Special Education. New York: McGraw-Hill Book Company, 1981.
- Philp, Tom. Improve your Decision Making skills. England: McGraw-Hill Book Company (UK) Limited, 1985.
- Rebore, Ronald W. Educational Administration: A Management Approach. United State of America: Prentice-Hall, 1985.

- Scott, Susanne Czarina. Reading into Literature Groups: A Classroom Study of Student-Directed Literature Discussion Group. Dissertation Abstracts 146(1993): 2683.
- Shaver, James. P. Building Rational for Citizenship Education. Arlington: National Growth for the Social Studies, 1977.
- Shull, Fremont and others. Organizational Decision Making. New York: McGraw-Hill, 1970.
- Simon, Herbert A. Administrative Behavior. New York: MacMillan Publishing Company, 1950.
- Skinner, Ballou S. Cognitive Development: A Prerequisite for Critical Thinking. The Clearing House 7(March 1976): 292.
- Starr, Isidore. The Nature of Critical Thinking and Its Application in the Social Studies. 44rd Year book of the NCSS. Washigton, D.C.: National Education Association, 1963.
- Taba, Hilda. The Teaching of Thinking. Intellectual Development New York: Wiley, 1971.
- Teagle, Thomas Edwin. The Socratic Method of Teaching : Its Effect on the Development of Critical Thinking Skills of Upper Grade Elementary School Students (Problem-Solving, Questioning, Inquiry). Ed.D. Northern Arizona University, 1986.
- Trewatha, Robert L. and New Port, Gene M. Management. 3rd. ed. Plano, Texas: Business Publications, Inc., 1982.
- Walai Arunee. Critical Thinking Techniques for Social Study Education in Thailand. Doctor of Education Pennsy Evania State University, 1980.
- Yinger, R., J. Can We Really Teach Them Think?. New Directions for Teaching and Learning : Fostering Critical Thinking edited by Robert F Young. Sanfrancisco: Jossey-Bass Inc., 1980.

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ศาสตราจารย์ สมน อมรวิวัฒน์
ราชบัณฑิต
ผู้อำนวยการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ทีศนา แชนมณี
รองคณบดีฝ่ายวิจัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สำลี ทองชีว
ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี
ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปรีชา นพคุณ
โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

สถิติและตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้สูตรทางสถิติในการคำนวณที่สำคัญ

ดังต่อไปนี้

1.1 การคำนวณหาค่าหรือค่าเฉลี่ยมัธยิมเลขคณิต

สูตร

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N} \quad \text{หรือ} \quad \bar{X} = \frac{\Sigma fX}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ยหรือมัธยิมเลขคณิต

$\Sigma X, \Sigma fX$ = ผลรวมของคะแนนทั้ง N จำนวน

N = จำนวนคะแนนทั้งหมด

(อ้างอิงในประกอบ การรณสูตร, 2538)

1.2 การคำนวณหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\Sigma X^2}{N} - \left[\frac{\Sigma X}{N}\right]^2} \quad \text{หรือ} \quad \sqrt{\frac{\Sigma fX^2}{N} - \left[\frac{\Sigma fX}{N}\right]^2}$$

เมื่อ S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

x = คะแนนแต่ละจำนวน

$\Sigma x, \Sigma fX$ = ผลรวมของคะแนนทั้ง N จำนวน

$\Sigma X^2, \Sigma fX^2$ = ผลรวมของกำลังสองของคะแนนทั้ง N จำนวน

N = จำนวนคะแนนทั้งหมด

(อ้างอิงในประกอบ การรณสูตร, 2538)

1.3 การคำนวณหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบทดสอบ ตามวิธี-
ของการแจกแจงแบบ t โดยใช้เทคนิค 25 % ในการแบ่งเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (Edwards,
1957 อ้างถึงในลิวัน สายยศและอังคณา สายยศ, 2528 และนางรัตน์ ทวีรัตน์, 2538)

สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ

- t = ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ
 $\bar{X}_H$ = คะแนนเฉลี่ยเป็นรายชื่อในกลุ่มสูง
 $\bar{X}_L$ = คะแนนเฉลี่ยเป็นรายชื่อในกลุ่มต่ำ
 S_H^2 = ความแปรปรวนเป็นรายชื่อในกลุ่มสูง
 S_L^2 = ความแปรปรวนเป็นรายชื่อในกลุ่มต่ำ
 n_H, n_L = จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

1.4 การคำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยการหาค่า
สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach

สูตร

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ

- k = จำนวนข้อสอบ
 S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้รับการทดสอบ
ทั้งหมด

(อ้างถึงในประคอง กรรณสูตร, 2538)

1.5 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความ-
สามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านการตัดสินใจของนักเรียน ก่อนและหลังเข้าร่วม-
โปรแกรม โดยใช้การทดสอบค่าที่ไม่อิสระ (t-test dependent)

สูตร

ΣD

$$t = \frac{N \Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{N - 1}$$

เมื่อ

t = อัตราส่วนวิกฤต

ΣD = ผลรวมของผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและ-
หลังเข้าร่วมโปรแกรม

ΣD^2 = ผลรวมกำลังสองของผลต่างระหว่างคะแนน
ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

N = จำนวนนักเรียนทั้งหมด

df = N-1 (อ้างอิงในประคอง กรรมสุด, 2538)

1.6 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความ-
สามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านการตัดสินใจของนักเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรมกับ-
เกณฑ์การประเมินหลังเข้าร่วมโปรแกรม โดยใช้การทดสอบค่าที่ (t-test)

สูตร

$\bar{X} - a$

$$t = \frac{\bar{X} - a}{s / \sqrt{n}}$$

เมื่อ

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเข้าร่วมโปรแกรม

a = เกณฑ์การประเมินหลังเข้าร่วมโปรแกรม

S = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

n = จำนวนผู้ทดสอบ

df = N-1

(อ้างอิงใน บุญธรรม กิจปรีดาบริษัท, 2531)

2. ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การคำนวณหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบทดสอบ ตามวิธี-
ของการแจกแจงแบบ t โดยใช้เทคนิค 25 % ในการแบ่งเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (Edwards,
1957 อ้างถึงใน ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2528 และ พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538)

$$\text{สูตร} \quad t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

ข้อมูลจากการทดลองใช้แบบทดสอบข้อที่ 1

$$\begin{aligned} \bar{X}_H &= 3.3 & \bar{X}_L &= 2.5 & n_H &= 10 \\ S_H^2 &= .21 & S_L^2 &= .25 & n_L &= 10 \end{aligned}$$

$$\text{แทนค่าในสูตร} \quad 3.3 - 2.5$$

$$t = \frac{3.3 - 2.5}{\sqrt{\frac{0.21}{10} + \frac{0.25}{10}}}$$

$$= \frac{0.8}{\sqrt{0.046}}$$

$$= \frac{0.8}{0.21} = 3.81$$

ค่า t ที่ได้จากการคำนวณเท่ากับ 3.81 มากกว่า 1.75 ถือว่า แบบทดสอบข้อนี้
จำแนกคนเป็นสองกลุ่มได้ แสดงว่า มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์นำไปใช้ได้ (ล้วน สายยศ
และอังคณา สายยศ, 2528 และ พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2 การคำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach

$$\text{สูตร} \quad \alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\Sigma S_i^2}{S_x^2} \right]$$

ข้อมูลจากการทดลองใช้แบบทดสอบ

$$k = 24 \quad \Sigma S_i^2 = 10.66 \quad S_x^2 = 67.35$$

$$\text{แทนค่าในสูตร} \quad = \frac{24}{23} \left[1 - \frac{10.66}{67.35} \right]$$

$$= \frac{24}{23} \left[1 - 0.158 \right]$$

$$= \frac{24}{23} \left[0.842 \right]$$

$$= 0.88$$

ค่าของความเที่ยงที่คำนวณได้ 0.88 เป็นค่าที่ใช้ได้ เพราะโดยปกติแล้วค่าความเที่ยงของแบบวัดหาค่าสูงกว่า .30 นับว่าเป็นค่าที่สูงพอแล้ว (Jun C. Nunnally อ้างถึงในบุญสม ครุฑทา, 2525)

รายละเอียดของคะแนนที่ได้จากการทดลองใช้แบบทดสอบ และค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบทดสอบ นำเสนอไว้ในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 คะแนนที่ได้จากการทดลองใช้แบบทดสอบ และค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ-
ของแบบทดสอบ

item	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	score
1	3	3	3	4	4	4	4	4	4	3	3	4	3	3	3	3	4	4	3	4	4	3	3	4	84
2	4	3	4	3	3	3	3	4	2	3	4	3	3	4	3	3	4	4	3	3	4	4	4	4	82
3	3	4	4	2	4	3	3	4	4	4	3	2	3	4	4	3	4	4	3	4	3	3	4	3	82
4	3	3	3	3	3	3	4	3	3	4	4	4	4	4	4	4	3	4	3	3	3	3	3	3	81
5	4	4	4	3	4	3	4	3	4	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	4	3	3	80
6	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4	3	3	4	3	3	4	3	3	3	4	3	3	4	3	80
7	3	3	3	3	3	3	4	4	3	4	3	3	4	4	2	3	4	4	4	3	3	3	3	3	79
8	4	3	3	4	4	3	4	3	3	3	3	2	4	4	4	3	3	3	2	3	3	3	4	3	79
9	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	4	4	4	2	4	3	3	3	3	3	3	3	4	78
10	3	3	4	4	4	3	2	4	3	3	3	4	3	3	3	4	3	3	4	3	3	3	3	2	78
11	3	3	2	2	4	2	4	4	3	3	2	3	3	4	3	4	3	2	4	4	3	3	4	3	75
12	3	2	2	3	4	2	4	4	4	3	4	4	2	4	4	4	4	3	2	2	4	2	3	2	75
13	3	2	2	3	4	3	4	4	3	3	4	3	4	4	3	3	2	2	3	3	2	3	3	3	73
14	3	3	3	3	3	4	3	4	3	4	4	3	4	4	2	2	2	2	3	3	2	3	3	3	72
15	2	3	3	3	3	3	4	3	3	3	3	3	4	3	3	3	3	3	4	3	3	2	3	3	72
16	2	2	4	3	3	3	3	4	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	4	3	3	2	3	2	72
17	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	2	71
18	3	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	3	3	4	3	3	3	4	3	2	3	2	2	2	71
19	2	3	2	3	4	3	4	3	3	3	3	3	4	3	3	3	4	3	2	3	2	2	2	3	71
20	4	4	2	3	4	4	3	3	2	3	3	2	3	4	4	3	4	3	3	3	2	3	2	3	70
21	3	4	2	3	4	3	4	3	2	4	2	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	69
22	4	2	2	3	2	3	3	3	3	2	2	3	3	2	4	3	3	2	2	3	3	2	2	2	68
23	2	4	3	3	3	3	4	3	2	2	2	3	3	3	3	3	4	2	3	3	3	2	3	3	67
24	2	4	2	3	2	3	4	3	2	3	2	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	3	3	67
25	2	2	2	2	2	2	3	4	3	3	2	2	3	3	3	3	4	3	2	2	3	2	2	3	66
26	2	2	2	2	3	3	4	4	3	3	2	3	2	3	2	2	3	3	3	3	3	4	2	3	66
27	2	3	2	2	2	3	3	3	2	3	2	3	3	2	2	3	3	4	3	2	3	2	3	2	64
28	2	3	2	2	3	3	3	3	3	2	2	2	3	3	3	3	3	2	3	2	2	2	3	2	62
29	3	2	2	3	3	3	3	3	3	2	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	62
30	3	3	3	3	2	3	2	3	2	3	2	2	2	2	3	3	3	2	2	3	2	3	2	3	62
31	3	3	3	3	2	2	2	3	2	2	3	3	2	3	3	2	2	3	3	3	2	2	3	3	62
32	3	4	2	3	3	3	3	3	2	3	2	2	3	2	2	2	2	2	2	3	3	2	3	2	61
33	3	3	2	3	3	3	2	2	3	3	2	3	2	2	3	2	3	3	2	3	2	2	3	2	61
34	3	2	2	3	2	3	3	2	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	3	2	3	2	2	3	61
35	2	4	3	3	4	2	4	2	3	3	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	61
36	2	2	2	2	2	3	3	3	3	4	2	3	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	2	2	60
37	2	2	2	2	2	2	3	2	2	3	2	2	2	3	3	3	2	3	3	3	3	2	2	2	58
38	3	2	4	2	3	2	2	2	3	2	2	2	2	3	3	3	2	3	3	3	3	2	2	2	57
39	2	3	3	3	2	2	4	3	2	2	2	2	2	2	2	3	3	2	2	3	2	3	2	2	56
40	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	55
sum	111	116	107	113	121	113	131	128	112	121	104	112	117	120	115	120	122	112	112	116	116	102	110	109	2760
avg	2.78	2.9	2.68	2.83	3.03	2.83	3.28	3.2	2.8	3.03	2.6	2.8	2.96	3	2.88	3	3.05	2.8	2.8	2.9	2.9	2.55	2.75	2.73	69
std	0.65	0.7	0.72	0.54	0.76	0.54	0.71	0.68	0.64	0.57	0.7	0.64	0.75	0.71	0.75	0.59	0.67	0.71	0.68	0.58	0.58	0.63	0.66	0.59	8.21
var	0.42	0.49	0.52	0.29	0.57	0.29	0.49	0.46	0.41	0.32	0.49	0.41	0.57	0.5	0.56	0.35	0.45	0.51	0.46	0.34	0.34	0.39	0.44	0.59	8.21
avgh	3.3	3.2	3.4	3.2	3.5	3	3.5	3.6	3.3	3.4	3.2	3.2	3.6	3.6	3.1	3.4	3.5	3.5	3.3	3.3	3.4	3.2	3.4	3.2	10.66
avgl	2.5	2.7	2.5	2.6	2.5	2.4	2.8	2.4	2.4	2.8	2.2	2.5	2.5	2.3	2.3	2.5	2.4	2.4	2.3	2.8	2.5	2.2	2.4	2.5	
varh	0.21	0.16	0.24	0.36	0.25	0.2	0.45	0.24	0.41	0.24	0.16	0.56	0.24	0.24	0.49	0.24	0.25	0.25	0.21	0.41	0.24	0.16	0.24	0.36	
varl	0.25	0.61	0.45	0.24	0.45	0.24	0.56	0.24	0.24	0.36	0.16	0.25	0.21	0.21	0.21	0.25	0.24	0.24	0.21	0.16	0.25	0.16	0.24	0.36	
t	3.81	1.79	3.46	2.5	3.85	2.86	2.19	5.45	3.6	2.5	5.5	2.5	6.19	6.19	3.08	4.09	5	5	5	2.08	4.09	5.55	4.5	2.8	

แบบทดสอบทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ที่น่าไปใช้ได้ ซึ่งค่า t ที่คำนวณได้
สูงกว่า 1.75 ขึ้นไป และความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.88 ถือเป็นค่าที่ใช้ได้

2.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความ -
สามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านการตัดสินใจของนักเรียน

รายละเอียดของคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ -
ด้านการตัดสินใจของนักเรียน ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม นำเสนอไว้ในตารางที่ 15

ตารางที่ 14 ความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านการ-
ตัดสินใจของนักเรียน ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

นักเรียน คนที่	คะแนน		ความแตกต่างของคะแนน	
	ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม	หลังเข้าร่วมโปรแกรม	D	D ²
1	58	69	11	121
2	61	68	7	49
3	64	87	23	529
4	73	79	6	36
5	54	72	18	324
6	59	72	13	169
7	55	73	18	324
8	71	89	18	324
9	52	77	25	625
10	74	95	21	441
11	57	71	14	196
12	56	75	19	361
13	65	69	4	16
14	51	70	19	361
15	66	94	28	784
16	67	70	3	9
17	57	70	13	169
18	65	89	24	576

ตารางที่ 14 ความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านการตัดสินใจของนักเรียน ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม (ต่อ)

นักเรียน คนที่	คะแนน		ความแตกต่างของคะแนน	
	ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม	หลังเข้าร่วมโปรแกรม	D	D ²
19	56	71	15	225
20	71	74	3	9
21	59	72	13	169
22	55	69	14	196
23	63	85	22	484
24	55	70	15	225
25	57	73	16	256
26	77	94	17	289
27	74	89	15	225
28	72	90	18	324
29	56	71	15	225
30	65	72	7	49
31	56	72	16	256
N = 31	$\bar{X} = 61.97$ S.D. = 7.43 a = 74.364	$\bar{X} = 77.13$ S.D. = 8.98	$\Sigma D = 470$	$\Sigma D^2 = 8,346$

2.3.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านการตัดสินใจของนักเรียน ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม โดยใช้การทดสอบค่าที่ไม่อิสระ (t-test dependent)

สมมติฐาน $H_0 : \mu_1 = \mu_2$

จากสูตร

ΣD

$$t = \frac{N \Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{N - 1}$$

ข้อมูลที่ได้จากคะแนนการทดสอบ

$$\Sigma D = 470 \quad \Sigma D^2 = 8,346 \quad N = 31$$

แทนค่าในสูตร

470

$$t = \frac{31(8,346) - (470)^2}{31 - 1}$$

470

$$t = \frac{(258,726) - (220,900)}{30}$$

470

$$t = \frac{37,826}{30}$$

$$\begin{aligned}
 &= \frac{470}{\sqrt{1260.8666}} \\
 &= \frac{470}{35.51} \\
 &= 13.24
 \end{aligned}$$

ค่า t ที่คำนวณได้ เท่ากับ 13.24 มีค่ามากกว่าค่า t ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .05 โดย $df=30$ ที่มีค่าเท่ากับ 1.697 ($.05t_{30}=1.697$) แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านการตัดสินใจของนักเรียน ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านการตัดสินใจของนักเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรม สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม

2.3.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านการตัดสินใจของนักเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรม กับเกณฑ์การประเมินหลังเข้าร่วมโปรแกรม โดยใช้การทดสอบค่าที (t -test)

$$\text{สมมติฐาน } H_0 : \mu_1 = \mu_2$$

$$\text{จากสูตร } \bar{X} - a$$

$$t = \frac{\bar{X} - a}{s / \sqrt{n}}$$

ข้อมูลที่ได้จากคะแนนการทดสอบ

$$\bar{X} = 77.13 \quad S.D. = 8.98 \quad a = 74.364 \quad n = 31$$

$$\text{แทนค่าในสูตร } 77.13 - 74.364$$

$$t = \frac{77.13 - 74.364}{8.98 / \sqrt{31}}$$

$$t = \frac{2.766}{8.98 / 5.57}$$

$$t = \frac{2.766}{1.61}$$

$$t = 1.718$$

ค่า t ที่คำนวณได้ เท่ากับ 1.718 มีค่ามากกว่าค่า t ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .05 โดย $df=30$ ที่มีค่าเท่ากับ 1.697 ($.05t_{30}=1.697$) แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านการตัดสินใจของนักเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรม กับเกณฑ์การประเมินหลังเข้าร่วมโปรแกรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านการตัดสินใจของนักเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรม สูงกว่าเกณฑ์การประเมินหลังเข้าร่วมโปรแกรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค.

แบบทดสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านการตัดสินใจ สำหรับ-
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการจัด-
กิจกรรมในโปรแกรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบทดสอบ

ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านการตัดสินใจ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อ (ค.ช./ค.ญ.).....นามสกุล.....เลขที่.....

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้มีจำนวน 24 ข้อ ให้อเวลาในการทำแบบทดสอบ 60 นาที
2. โปรดทำแบบทดสอบนี้ให้ครบทุกข้อ โดยเขียนคำตอบลงในแบบทดสอบนี้ได้
3. ให้นักเรียนฟังคำชี้แจงจากครูให้เข้าใจก่อนลงมือทำแบบทดสอบ
4. หากนักเรียนคนใดมีข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจในวิธีการตอบ ขอให้ยกมือถามได้
5. คำตอบในแบบทดสอบนี้ในแต่ละข้อไม่มีคำตอบใด "ถูก" หรือ "ผิด" ซึ่งคำตอบจะแตกต่างกันไปตามความคิดและเหตุผลของแต่ละคน

ขั้นตอนในการทำแบบทดสอบ

1. ให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องหรือสถานการณ์ปัญหาที่กำหนดให้ เพื่อทำความเข้าใจในการเลือกตัดสินใจ
2. ให้นักเรียนสมมติว่า ถ้าตนเองเผชิญกับเรื่องราวหรือสถานการณ์เช่นนั้นแล้ว จะตัดสินใจอย่างไร
3. อ่านข้อความที่เป็นตัวเลือกในตอนท้ายของแต่ละเรื่องราวที่กำหนดให้ทั้ง 6 ข้อ จากนั้นให้นักเรียนเลือกข้อความที่คิดว่า เป็นคำถามที่ใช้ถามตนเองก่อนการตัดสินใจ ในเรื่องราวที่เผชิญอยู่นั้น ให้นักเรียนเลือกคำตอบโดยทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวเลขหน้าข้อความที่เป็นตัวเลือกได้เพียง 3 ตัวเลือกเท่านั้นในแต่ละเรื่อง
4. ให้นักเรียนเขียนคำตอบลงในช่องว่างที่กำหนดให้ว่า ตัดสินใจอย่างไรในเรื่องราวที่เผชิญอยู่ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบด้วยว่า เพราะอะไรจึงตัดสินใจเช่นนั้น

ขอให้นักเรียนทุกคนโชคดี

ตัวอย่าง

ปรีชาและน้องน้อยเป็นเพื่อนรักกัน ทั้งคู่ชอบชวนกันไปนั่งอ่านหนังสือและคุยกันอยู่ที่
สวนสาธารณะแห่งหนึ่งในตอนเย็นทุกวัน ขณะที่ปรีชาเดินออกมาจากห้องน้ำนั้น เขาเห็นชาย
3 คน กำลังจุดน้องน้อย

ถ้านักเรียนเป็นปรีชา นักเรียนจะตรงเข้าไปช่วยน้องน้อยหรือรีบวิ่งไปแจ้งตำรวจ
นั้น นักเรียนใช้คำถามใดบ้างถามตนเองก่อนการตัดสินใจในเรื่องนี้

- (X) รู้วิธีการต่อสู้ที่พอจะสู้ชาย 3 คนนั้นได้หรือไม่
- (X) มีสถานที่ตำรวจหรือป้อมยามอยู่ใกล้ ๆ หรือไม่
- (3) หน้าที่ของพลเมืองดีต้องช่วยเหลือผู้กำลังเดือดร้อนใช่หรือไม่
- (4) หากวิ่งไปแจ้งตำรวจจะกลับมาช่วยทันเวลาหรือไม่
- (5) คนร้ายมีอาวุธหรือไม่
- (X) การต่อสู้ด้วยสมองดีกว่าใช้กำลังใช่ไหม

การตัดสินใจ คือ รีบวิ่งไปแจ้งตำรวจดีกว่า

เหตุผล เพราะคงจะสู้ชาย 3 คนนั้นไม่ได้แน่ มีสถานที่ตำรวจอยู่ใกล้บริเวณนั้นและ
ต่อสู้ด้วยสมองดีกว่าเอาตัวเข้าไปเสี่ยง

ศูนย์วิทยุวิทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ขนมประเภทขนมเคี้ยวได้มีการแข่งขันกันมากในตลาดปัจจุบัน เป็ดมักนำขนม
 ขนมเคี้ยวชนิดหนึ่งซึ่งมีสีสวยบรรจุในถุงพลาสติกห่อเล็ก ๆ คิดเป็นแผงมาขายให้เพื่อน ๆ ใน
 ห้องทุกวัน บางครั้งมีการถ่มของเล่นต่าง ๆ เพื่อเป็นสิ่งล่อใจด้วย

ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนคนหนึ่งของเป็ด นักเรียนจะซื้อขนมที่เป็ดนำมาขาย
 หรือไม่นั้น นักเรียนใช้คำถามใดบ้างถามตนเองก่อนการตัดสินใจในเรื่องนี้

- (1) เราชอบรับประทานขนมที่มีสีสวยหรือไม่
- (2) เพื่อน ๆ คนอื่นเขาซื้อขนมของเป็ดกันหรือไม่
- (3) ขนมนี้มีคุณค่าทางโภชนาการหรือไม่
- (4) เรามีเงินพอที่จะซื้อขนมได้หรือไม่
- (5) ซื้อขนมในห้องเรียนผิดระเบียบใช่หรือไม่
- (6) อาหารที่มีสีสวยอาจมีสิ่งปลอมปนอยู่ใช่หรือไม่

การตัดสินใจ คือ.....

เหตุผล เพราะ.....

.....
 .....

2. หลังจากที่ถูกได้รับประทานอาหารเย็นเสร็จแล้ว อาได้นำช็อกโกแลตมาให้
 กุ้งรับประทานเป็นของว่างอีก

ถ้านักเรียนเป็นกุ้ง นักเรียนจะรับประทานช็อกโกแลตหรือไม่นั้น นักเรียน
 ใช้คำถามใดบ้างถามตนเองก่อนการตัดสินใจในเรื่องนี้

- (1) ช็อกโกแลตเป็นขนมที่เราชอบรับประทานใช่หรือไม่
- (2) มีของว่างอย่างอื่นให้เลือกรับประทานหรือไม่
- (3) ช็อกโกแลตเป็นขนมที่ประกอบด้วยน้ำตาล จะทำให้อ้วนได้หรือไม่ใช่หรือไม่
- (4) เราต้องการลดน้ำหนักหรือไม่
- (5) พ่อและแม่บอกว่าเราอ้วนไปหรือไม่
- (6) คนที่อ้วนมากเกินไป อาจทำให้เป็นโรคเบาหวานได้ใช่หรือไม่

การตัดสินใจ คือ.....

เหตุผล เพราะ.....

.....
 .....

3. วันที่โรงเรียนบ้านใหม่มาดี มีการจัดงานเลี้ยงฉลองวันขึ้นปีใหม่ คุณครูได้จัดเตรียมอาหารจานเดียวไว้สำหรับนักเรียนทุกคนในโรงเรียน ได้แก่ ข้าวไข่เจียว ข้าวผัดหมู ข้าวราดแกงไก่หน่อไม้ดอง ข้าวและน้ำพริกกะปิ

ถ้านักเรียนเป็นคนหนึ่งที่อยู่ในโรงเรียนนี้ นักเรียนจะเลือกรับประทานอาหารจานใดนั้น นักเรียนใช้คำถามใดบ้างถามตนเองก่อนการตัดสินใจในเรื่องนี้

- (1) เราอยากรับประทานอาหารประเภทใด
- (2) นักเรียนคนอื่นเขาเลือกอาหารจานใดมากที่สุด
- (3) อาหารจานใดมีประโยชน์ต่อร่างกายมากที่สุด
- (4) เราสละหรือรับประทานอาหารประเภทใดไม่ได้
- (5) ครูเตรียมอาหารไว้เพียงพอกับนักเรียนหรือไม่
- (6) ควรรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และไม่เป็นโทษต่อร่างกายใช่ไหม

การตัดสินใจ คือ.....

เหตุผล เพราะ.....

.....

.....

4. รถโดยสารประจำทางคันที่เทพกำลังนั่งไปโรงเรียนนั้น ได้จอดรับนักเรียนหญิงตัวเล็ก ๆ คนหนึ่ง เมื่อรถจอดสนิทแล้วเธอได้ก้าวขึ้นมาบนรถ แต่ปรากฏว่าไม่มีที่นั่งว่าง ถ้านักเรียนเป็นเทพ นักเรียนจะลุกให้นักเรียนหญิงคนนั้นนั่งหรือไม่ นักเรียนใช้คำถามใดบ้างถามตนเองก่อนการตัดสินใจในเรื่องนี้

- (1) เราถึอกระเป๋านักอยู่หรือไม่
- (2) รอดูก่อนว่า จะมีใครลุกให้ที่นั่งหรือไม่
- (3) ควรช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอหรือคือโอกาสสักว่าใช่ไหม
- (4) เราช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นได้หรือไม่
- (5) เด็กนักเรียนหญิงคนนั้น อาจได้รับอันตรายถ้าต้องยืนบนรถใช่ไหม
- (6) การแสดงความมีน้ำใจต่อผู้อื่น เป็นสิ่งที่ควรมีใช่หรือ

การตัดสินใจ คือ.....

เหตุผล เพราะ.....

.....

.....

5. ก๊องกำลังจะเดินไปซื้อปากกาที่ร้านสหกรณ์ของโรงเรียน แต่ปรากฏว่า มีคนอื่นเข้ามาแถวคอสซ้อสินค้ากันอยู่หน้าร้านเป็นจำนวนมาก

ถ้านักเรียนเป็นก๊อง นักเรียนจะเข้าไปต่อแถวเพื่อซื้อปากกาหรือไม่นั้น
นักเรียนใช้คำถามใดบ้างถามตนเองก่อนการตัดสินใจในเรื่องนี้

- (1) เราชอบแ่งซื้อของก่อนผู้อื่นใช่ไหม
- (2) คนที่อื่นเข้ามาแถวอยู่มีเพื่อนของเราหรือไม่ จะได้ฝากซื้อ
- (3) การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ถือเป็นสิ่งที่ดีมีใช่หรือ
- (4) เราต้องการปากกาค่วนหรือไม่
- (5) คนอื่นที่อื่นเข้ามาแถวอยู่คงไม่พอใจถ้ามีคนแซงคิว
- (6) การเข้ามาแถวต่อคิวซื้อสินค้า แสดงถึงความมีระเบียบวินัยใช่ไหม

การตัดสินใจ คือ.....

เหตุผล เพราะ.....

.....

.....

6. ในขณะที่จำลองกำลังเดินทางกลับบ้านหลังเลิกเรียนนั้น จำลองมองเห็นคนตาบอดกำลังจะเดินข้ามถนนพอดี

ถ้านักเรียนเป็นจำลอง นักเรียนจะเข้าไปช่วยคนตาบอดข้ามถนนหรือไม่นั้น
นักเรียนใช้คำถามใดบ้างถามตนเองก่อนการตัดสินใจในเรื่องนี้

- (1) เราพอที่จะช่วยคนอื่นได้หรือไม่
- (2) เขาช่วยเหลือตนเองได้มีใช่หรือ
- (3) การช่วยเหลือผู้อื่น เป็นการแสดงออกถึงความมีน้ำใจใช่ไหม
- (4) เรามีนิสัยชอบช่วยเหลือผู้อื่นหรือไม่
- (5) มีผู้ใหญ่คนอื่นที่จะช่วยเขาแล้วใช่ไหม
- (6) การช่วยเหลือผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เป็นสิ่งควรกระทำใช่ไหม

การตัดสินใจ คือ.....

เหตุผล เพราะ.....

.....

.....

7. ขณะที่ต้องกำลังเดินทางไปโรงเรียนอยู่นั้น มีผู้ชายคนหนึ่งขับรถเก๋งผ่านมา และจอดรถอยู่ข้าง ๆ ต้อง พร้อมกับยื่นถุงขนมให้ต้องและบอกกับต้องว่า ถ้ากินขนมนี้แล้ว จะช่วยให้ชยันเรียน

ถ้านักเรียนเป็นต้อง นักเรียนจะรับถุงขนมจากผู้ชายคนนั้นหรือไม่ นักเรียน ใช้คำถามใดบ้างถามตนเองก่อนการตัดสินใจในเรื่องนี้

- (1) เราเป็นคนชยันหรือเป็นคนขี้เกียจ
- (2) พ่อแม่และคุณครูสอนไว้ว่า อย่าไว้ใจคนแปลกหน้ามิใช่หรือ
- (3) การหลงเชื่อคนง่าย เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ติดสิ่งเสพติดใช้ไหม
- (4) เรารู้จักผู้ชายคนนั้นหรือไม่
- (5) มีรุ่นพี่บางคนที่ต้องติดสิ่งเสพติด เพราะหลงเชื่อคนง่ายใช่ไหม
- (6) ในขนมนั้นอาจมีสิ่งเสพติดให้โทษเจือปนอยู่ใช่ไหม

การตัดสินใจ คือ.....

เหตุผล เพราะ.....

8. หน่อเรียนหนังสือไม่รู้เรื่อง จึงทำให้หน่อเกิดความรู้สึกเบื่อ ไม่อยากมาโรงเรียน ป้อมซึ่งเป็นรุ่นพี่ที่กำลังติดกาวอยู่ จึงชวนให้หน่อไปดมกาวด้วยกัน เพื่อดับความทุกข์ ถ้านักเรียนเป็นหน่อ นักเรียนจะไปดมกาวกับป้อมหรือไม่นั้น นักเรียนใช้คำถามใดบ้างถามตนเองก่อนการตัดสินใจในเรื่องนี้

- (1) เราเรียนหนังสือไม่รู้เรื่องเพราะไม่ได้ตั้งใจฟังครูอธิบายใช่ไหม
- (2) มีเพื่อน ๆ ที่เรียนหนังสือไม่รู้เรื่องเหมือนเราหรือไม่
- (3) หากเรามีปัญหาเรื่องการเรียน เราควรปรึกษาครูใช่ไหม
- (4) ถ้าเราดมกาวแล้วจะทำให้ปัญหาหมดไปหรือไม่
- (5) พ่อแม่และคุณครูคงเสียใจ ถ้ารู้ว่าเราติดกาวใช่ไหม
- (6) กาวเป็นสิ่งเสพติดให้โทษชนิดหนึ่งใช่ไหม

การตัดสินใจ คือ.....

เหตุผล เพราะ.....

9. สมาชิกได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียน ให้มีหน้าที่สอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียนในโรงเรียน แต่มีเพื่อนสนิทของสมาชิกคนหนึ่ง ได้กระทำความผิดอย่างร้ายแรง โดยการนำยาม้าเข้ามาจำหน่ายให้เพื่อนในห้องเรียน

ถ้านักเรียนเป็นสมาชิก นักเรียนจะแจ้งเรื่องนี้ให้คุณครูทราบหรือไม่
นักเรียนใช้คำถามใดบ้างถามตนเองก่อนการตัดสินใจในเรื่องนี้

- (1) เราเห็นเพื่อนสำคัญว่าหน้าที่รับผิดชอบใช้ไหม
- (2) ทางโรงเรียนมอบหมายหน้าที่ให้เรารับผิดชอบมิใช่หรือ
- (3) นักเรียนที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ใช้ไหม
- (4) เราเป็นคนที่ไม่มีมาความรับผิดชอบหรือไม่
- (5) เพื่อน ๆ ในห้องอาจติเตียนมาได้ใช้ไหม
- (6) ยาม้าเป็นสิ่งเสพติดชนิดหนึ่งที่เป็นอันตรายและกำลังระบาดใช้ไหม

การตัดสินใจ คือ.....

เหตุผล เพราะ.....

10. หลังจากทิวลี่และวัลย์กลับมาจากโรงเรียน ทั้งสองพี่น้องพบว่า พ่อและแม่ยังไม่กลับจากที่ทำงาน งานบ้านต่าง ๆ เช่น ข้าวยังไม่ได้หุง บ้านยังไม่ได้กวาด และถ้วยชามก็ยังไม่ได้ล้าง ทันใดนั้นสี่ไพร์ได้มาเรียกวัลย์เป็นน้องสาวไปเล่นหมากเก็บกันที่หน้าบ้าน
ถ้านักเรียนเป็นวัลย์ นักเรียนจะช่วยพี่สาวทำงานบ้านหรือไม่นั้น นักเรียนใช้คำถามใดบ้างถามตนเองก่อนการตัดสินใจในเรื่องนี้

- (1) การทำงานบ้านเป็นงานหนักมากสำหรับเราใช้ไหม
- (2) คุณพ่อและคุณแม่กลับมาคงปลื้มใจที่พี่กับน้องช่วยกันทำงานบ้านใช้ไหม
- (3) สมาชิกในครอบครัวมีหน้าที่ช่วยกันแบ่งเบาภาระของครอบครัวใช้ไหม
- (4) เราเป็นคนที่ชอบเล่นสนุก โดยไม่สนใจสิ่งใดทั้งสิ้นหรือไม่
- (5) วัลย์ทำงานบ้านเพียงคนเดียวไหวหรือไม่
- (6) การรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ ไม่ละอาสต่องานที่ทำได้เป็นสิ่งที่ดีใช้ไหม

การตัดสินใจ คือ.....

เหตุผล เพราะ.....

11. วันหนึ่งพ่อกับแม่ของตนเกิดทะเลาะกันขึ้น ด้วยสาเหตุที่เกิดจากพ่อคิดว่าแม่ของส่งเสริมตนในการชกต่อยกับเพื่อนบ้านเมื่อเย็นวันนี้ ทั้งที่ตนถูกเพื่อนชกต่อยก่อน ถ้านักเรียนเป็นต้น นักเรียนจะเข้าไปห้ามพ่อกับแม่หรือไม่นั้น นักเรียนใช้คำถามใดบ้างถามตนเองก่อนการตัดสินใจในเรื่องนี้

- (1) เรามีเหตุผลในการอธิบายให้พ่อฟังหรือไม่
- (2) แม่ไม่ได้ของส่งเสริมเราในทางที่ไม่ดีมิใช่หรือ
- (3) เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นทุกคนในครอบครัวควรช่วยกันแก้ไขใช่หรือไม่
- (4) เราไม่ได้เป็นคนก่อเรื่องขึ้นก่อนใช่ไหม
- (5) เพื่อนของเราเป็นคนก่อเรื่องก่อนใช่ไหม
- (6) หัวหน้าครอบครัวควรตัดสินใจหาข้ออ้างเป็นธรรมและมีเหตุผลใช่ไหม

การตัดสินใจ คือ.....
 เหตุผล เพราะ.....
 .....
 .....

12. วันหนึ่งพ่อกับแม่เดินทางไปต่างจังหวัด จึงมอบหมายให้ชายตรีพี่ชายคนโตดูแลน้อง ๆ อีก 2 คน แต่พ่อตกตอนเย็นน้องทั้งสองคนเกิดทะเลาะกันขึ้นถึงขั้นจะชกต่อยกัน ถ้านักเรียนเป็นชายตรี นักเรียนจะห้ามน้องทั้งสองหรือไม่นั้น นักเรียนใช้คำถามใดบ้างถามตนเองก่อนการตัดสินใจในเรื่องนี้

- (1) เราเป็นพี่หน้าที่ดูแลน้องใช่ไหม
- (2) น้องของเราทะเลาะกันด้วยสาเหตุใด
- (3) ทุกคนในครอบครัวควรใช้วิถีการระมัดระวังและสันติวิธีใช่ไหม
- (4) เรามีความรู้สึกลังเลใจที่เห็นน้องทะเลาะกันหรือไม่
- (5) พ่อกับแม่มอบหมายให้ดูแลน้องทั้งสองไม่ใช่หรือ
- (6) สมาชิกที่ดีของครอบครัวควรมีความรับผิดชอบใช่ไหม

การตัดสินใจ คือ.....
 เหตุผล เพราะ.....
 .....
 .....

13. การใช้แก๊สเป็นเชื้อเพลิงประกอบอาหารได้แพร่หลายมากขึ้น แต่ครอบครัวของสมศรีก็ยังคงใช้เตาด่านในการหุงหาอาหารอยู่ จนกระทั่งวันหนึ่ง มีนายหน้าขายอุปกรณ์เครื่องใช้ในครัวเรือนมาเสนอขายเตาแก๊สให้กับสมศรี

ถ้านักเรียนเป็นสมศรี นักเรียนจะยังคงใช้เตาด่านหรือเปลี่ยนไปใช้เตาแก๊สนั้น นักเรียนใช้คำถามใดบ้างถามตนเองก่อนการตัดสินใจในเรื่องนี้

- (1) มีเงินพอที่จะซื้อเตาแก๊สหรือไม่
- (2) การใช้เตาด่านมีผลกระทบต่อสุขภาพรป้าไม้ใช่หรือไม่
- (3) เตาแก๊สประหยัดกว่าเตาด่านใช่ไหม
- (4) เคยชินกับการใช้เตาด่านจนไม่อยากจะใช้เตาแก๊สใช่ไหม
- (5) มีความยากลำบากในการเดินทางติดต่อกับร้านส่งแก๊สหรือไม่
- (6) การใช้แก๊สมันตรายมากกว่าใช้เตาด่านถ้าไม่ระมัดระวังใช่ไหม

การตัดสินใจ คือ.....

เหตุผล เพราะ.....

14. ทางบ้านให้เงินสุดาเป็นค่าใช้จ่ายประจำเดือนละ 150 บาท พอถึงวันสิ้นเดือน สุดาได้เงินเหลืออยู่อีก 10 บาท แต่สุดาเห็นที่เหลาดินสออันหนึ่งในร้านสหกรณ์น่ารักมาก ราคา 10 บาทพอดี ทำให้สุดาอยากได้มาก ทั้งที่อยู่ในห้องเรียนครูก็มีที่เหลาดินสอไว้บริการอยู่แล้วและยังใช้ได้ดี

ถ้านักเรียนเป็นสุดา นักเรียนจะซื้อที่เหลาดินสออันใหม่หรือไม่นั้น นักเรียนใช้คำถามใดบ้างถามตนเองก่อนการตัดสินใจในเรื่องนี้

- (1) ออยากได้ที่เหลาดินสอนั้นมากใช่ไหม
- (2) เพื่อน ๆ ทุกคนใช้ที่เหลาดินสอของห้องหรือไม่
- (3) ที่เหลาดินสอ สามารถใช้ร่วมกันได้มิใช่หรือ
- (4) เรามีปัญหาในการใช้ที่เหลาดินสอของห้องหรือไม่
- (5) ที่เหลาดินสอของห้องยังใช้ได้คืออยู่ใช่ไหม
- (6) การใช้จ่ายที่เท่ากันพอดีกับรายรับจะไม่มีเงินเก็บออมใช่ไหม

การตัดสินใจ คือ.....

เหตุผล เพราะ.....

15. จำลองมาชวนสภาพไปซื้อผงซักฟอกยี่ห้อหนึ่งที่ห้างสรรพสินค้าในเมือง ซึ่ง
 วิทยุประกาศว่า ห้างสรรพสินค้าในเมืองได้ลดราคาผงซักฟอกยี่ห้อนั้น และมีของแถมด้วย
 ถ้านักเรียนเป็นสภาพ นักเรียนจะไปซื้อผงซักฟอกยี่ห้อนั้นหรือไม่ นักเรียน
 ใช้คำถามใดบ้างถามตนเองก่อนการตัดสินใจในเรื่องนี้

- (1) เคยชินกับการใช้ผงซักฟอกยี่ห้อเดิมอยู่แล้วหรือไม่
- (2) ร้านค้าในหมู่บ้านมีผงซักฟอกยี่ห้อนั้นขายหรือไม่
- (3) การเลือกซื้อสินค้าควรคำนึงถึงคุณภาพมากกว่าของแถมใช่ไหม
- (4) มีผงซักฟอกยี่ห้ออื่นอยู่แล้วใช่ไหม
- (5) การเดินทางไปที่ห้างสรรพสินค้าสะดวกหรือไม่
- (6) สินค้าที่ลดราคาหรือมีของแถม อาจมีปัญหาเรื่องของคุณภาพใช่ไหม

การตัดสินใจ คือ.....

เหตุผล เพราะ.....

16. เนื่องจากพายุฝนได้กระหน่ำลงมาเมื่อตอนกลางคืน ทำให้สะพานเข้าหมู่บ้าน
 หนองแขวงขาด ไม่สามารถสัญจรไปมาได้ ผู้ใหญ่บ้านจึงประกาศขอความร่วมมือชาวบ้านให้ไป
 ช่วยกันซ่อมสะพาน

ถ้านักเรียนเป็นชาวบ้านคนหนึ่งหมู่บ้าน นักเรียนจะให้ความร่วมมือใน
 การซ่อมสะพานหรือไม่นั้น นักเรียนใช้คำถามใดบ้างถามตนเองก่อนการตัดสินใจในเรื่องนี้

- (1) เรามีร่างกายแข็งแรงพอที่จะช่วยอะไรได้ใช่ไหม
- (2) เพื่อนบ้านคงตำหนิได้ว่าเราเป็นคนเห็นแก่ตัวหากเราไม่ไปใช่หรือไม่
- (3) การอยู่ร่วมกันเป็นหมู่บ้าน ทุกคนต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันใช่ไหม
- (4) เรามีความสามารถพอที่จะช่วยอะไรได้บ้าง
- (5) ถ้าไม่มีสะพานแล้ว ทุกคนต้องเดือดร้อนในการสัญจรไปมาใช่หรือไม่
- (6) การสร้างสะพานเข้าหมู่บ้านเป็นการพัฒนาชุมชนโดยตรงใช่ไหม

การตัดสินใจ คือ.....

เหตุผล เพราะ.....

17. ในระหว่างที่ขู่ใจเดินทางกลับบ้านหลังเลิกเรียน เขามองเห็นเศษกระดาษ และถุงพลาสติกที่ขมทิ้งเกลื่อนกลาดอยู่บนถนนทางเดิน ซึ่งมีไม่มากนักเท่าใดนัก แต่เมื่อมองดูแล้วไม่สะอาดตาเลย

ถ้านักเรียนเป็นขู่ใจ นักเรียนจะเก็บขยะนั้นหรือไม่ นักเรียนใช้คำถามใดบ้างถามตนเองก่อนการตัดสินใจในเรื่องนี้

- (1) มีเวลาพอที่จะเก็บขยะเหล่านั้นหรือไม่
- (2) มีคนอื่นอยู่ในบริเวณนั้นหรือไม่
- (3) การช่วยกันรักษาความสะอาดทำให้สิ่งแวดล้อมในชุมชนดีขึ้นใช่ไหม
- (4) อซากมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อมหรือไม่
- (5) คุณครูเคยสอนให้เก็บขยะลงถังทุกครั้งที่เราเห็นใช่ไหม
- (6) ทุกคนในชุมชนควรช่วยกันรับผิดชอบต่อส่วนรวมใช่ไหม

การตัดสินใจ คือ.....

เหตุผล เพราะ.....

18. รัฐบาลได้ประกาศเชิญชวนให้ชาวไทยทุกคนร่วมกันบริจาค เสื้อผ้า อาหารแห้ง และทุนทรัพย์ ตามกำลังศรัทธาเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ประสบทุกข์ในจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทย

นักเรียนเป็นคนไทยคนหนึ่ง นักเรียนจะร่วมบริจาคสิ่งใดหรือไม่นั้น นักเรียนใช้คำถามใดบ้างถามตนเองก่อนการตัดสินใจในเรื่องนี้

- (1) มีสิ่งใดที่พอจะบริจาคได้บ้าง
- (2) ครอบครัวอื่น ๆ ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี เขายังบริจาคใช่ไหม
- (3) ทุกคนในสังคมควรมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่สังคมใช่ไหม
- (4) เมื่อบริจาคแล้วเราเดือดร้อนหรือไม่
- (5) ผู้ประสบทุกข์คงดีใจที่ได้รับความช่วยเหลือใช่ไหม
- (6) การช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อนช่วยให้สังคมดีขึ้นใช่ไหม

การตัดสินใจ คือ.....

เหตุผล เพราะ.....

19. เมื่อถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยวข้าว ชาวนาในชนบทจะมีการลงแขกเพื่อช่วยกันเก็บเกี่ยวข้าว เห็นวันนี้สาธิตได้ขอความร่วมมือให้เพื่อนบ้านไปช่วยเธอเกี่ยวข้าวในวันพรุ่งนี้ ถ้านักเรียนเป็นคนหนึ่งที่สาธิตมาบอกวาน นักเรียนจะไปช่วยเธอเก็บเกี่ยวข้าวหรือไม่

- (1) เป็นเพื่อนบ้านคนหนึ่งของสาธิตใช้ไหม
- (2) มีเพื่อนบ้านคนอื่นไปช่วยสาธิตหรือไม่
- (3) ทุกคนในชุมชนควรรีด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันใช้ไหม
- (4) มีอาชีพทำนาเหมือนกับสาธิตใช้ไหม
- (5) เพื่อนบ้านและสาธิตคงมาช่วยหากเราลงแขกบ้างใช้หรือไม่
- (6) การลงแขกเกี่ยวข้าวแสดงถึงการพัฒนาชุมชนอย่างหนึ่งใช้ไหม

การตัดสินใจ คือ.....

เหตุผล เพราะ.....

20. ปีมเป็นแม่ค้าใหม่ที่ขายข้าวสารอยู่ในตลาดแห่งหนึ่ง ซึ่งบางวันก็ขายได้มาก บางวันก็ขายได้น้อยแทบจะขาดทุน ส่วนหนึ่งขายข้าวสารมานานสงสารนิดจึงแนะนำว่า ถ้าอยากได้กำไรมาก ให้เอาข้าวสารส่วนหนึ่งไปแช่น้ำไว้ในตอนกลางคืนให้ข้าวพองตัว แล้วนำมาผสมกับข้าวดี เมื่อนำไปขายจะได้กำไรที่ดีทีเดียว

ถ้านักเรียนเป็นปีม จะทำตามที่โหม่งแนะนำหรือไม่

- (1) เราชอบคนที่ซื่อสัตย์สุจริตใช้ไหม
- (2) หากลูกค้ารู้ความจริงจะซื้อข้าวร้านเร่อีกหรือไม่
- (3) ทุกคนควรมีความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบอาชีพใช้ไหม
- (4) ออยากได้กำไรมากหรืออยากได้ลูกค้ามาก
- (5) คนอื่นหวังดีต่อเราจริงหรือ
- (6) ควรพัฒนาอาชีพของตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริตใช้ไหม

การตัดสินใจ คือ.....

เหตุผล เพราะ.....

21. นายทองเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อเครื่องขยายเสียงเข้าหมู่บ้าน วันหนึ่งนายชงชัยเจ้าของร้านเครื่องขยายเสียงแห่งหนึ่งได้ไปหานายทอง และได้ยื่นข้อเสนอให้นายทองทำเรื่องขอเบิกงบประมาณซื้อเกินกว่าราคาจริง แล้วนายทองจะได้เงินในส่วนที่เกินมานั้น

ถ้านักเรียนเป็นนายทอง นักเรียนจะทำตามที่นายชงชัยเสนอหรือไม่นั้น
นักเรียนใช้คำถามใดบ้างถามตนเองก่อนการตัดสินใจในเรื่องนี้

- (1) อาจถูกไล่ออกหากถูกจับได้และไม่มีอาชีพใช้ใหม่
- (2) มีคำโบราณกล่าวไว้ว่า "ซื้อกินไม่หมด คดกินไม่นาน" ไม่ใช่หรือ
- (3) การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวทำให้ส่วนรวมเกิดความเสียหายใช้ใหม่
- (4) มีรายได้เพียงพอไม่เดือดร้อนใช่หรือไม่
- (5) มีตัวอย่างข้าราชการที่ถูกไล่ออกเพราะทุจริตต่อหน้าที่การงานใช้ใหม่
- (6) การคบกับคนชั่วนำมาซึ่งความเสื่อมเสียใช้ใหม่

การตัดสินใจ คือ.....

เหตุผล เพราะ.....

22. ก่อนที่จะถึงวันเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด (สจ.) ได้มีหิวคะแนนของผู้สมัครคนหนึ่งมาเจรจากับนายสีอย่างเปิดเผยว่าเป็นความลับว่า ถ้าเลือกผู้สมัครที่เขาเป็นหิวคะแนนอยู่จะได้ค่าตอบแทนคนละ 50 บาท

ถ้านักเรียนเป็นนายสี นักเรียนจะรับเงินจากหิวคะแนนคนนั้นหรือไม่ นักเรียน
ใช้คำถามใดบ้างถามตนเองก่อนการตัดสินใจในเรื่องนี้

- (1) เงิน 50 บาทมีค่ามากมายสำหรับเราใช่ใหม่
- (2) ผู้สมัครคนนั้นเป็นบุคคลที่ชาวบ้านยอมรับนับถือหรือไม่
- (3) การเลือกตั้งโดยมีสินบน เป็นการทุจริตและผิดกฎหมายใช่ใหม่
- (4) เรารู้จักผู้สมัครคนนั้นดีเพียงใด
- (5) ผู้สมัครคนนั้นมีความสามารถในการทำงานจริงหรือไม่
- (6) การเลือกผู้สมัครคนใดนั้น เป็นความลับเฉพาะของแต่ละคนใช่ใหม่

การตัดสินใจ คือ.....

เหตุผล เพราะ.....

23. ขณะที่บุญมีกำลังป่วยเป็นไข้อยู่ พี่บ้านในหมู่บ้านเดียวกันได้แนะนำให้ไป
 ดักน้ำจากบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ในอีกหมู่บ้านหนึ่งที่อยู่อีกไกล ๆ กันมาดื่มจะได้หายไข้ ซึ่งเขาเล่าลือ
 กันว่า เป็นบ่อน้ำเทวดาบอก เมื่อดื่มน้ำจากบ่อน้ำนั้นแล้ว สามารถรักษาโรคได้สารพัดชนิด

ถ้านักเรียนเป็นบุญมี นักเรียนจะไปดักน้ำในบ่อน้ำนั้นมาดื่มหรือไม่

นักเรียนใช้คำถามใดบ้างถามตนเองก่อนการตัดสินใจในเรื่องนี้

- (1) ถ้าเราดื่มน้ำนั้นแล้วจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพร่างกายหรือไม่
- (2) มีเพื่อนบ้านที่เคยดื่มน้ำนั้นแล้วหายป่วยจริงหรือไม่
- (3) ในการรับฟังข่าว ควรพิจารณาให้รอบคอบก่อนที่จะเชื่อใช่ไหม
- (4) เราเป็นคนที่เชื่ออะไรง่าย ๆ ใช่ไหม
- (5) บ่อน้ำนั้นได้รับการตรวจสอบและยอมรับจากแพทย์หรือไม่
- (6) หากเกิดโรคร้ายไข้เจ็บ ควรปรึกษาแพทย์ใช่ไหม

การตัดสินใจ คือ.....

เหตุผล เพราะ.....

24. ทองกวาวไปจ่ายกับข้าวในตลาด เธอได้พบเห็นเหตุการณ์เด็กถูกรถชนอากาศ
 ส่าหส์อย่างโกลีซิด และจำหมายเลขทะเบียนรถคันที่ชนเด็กนั้นได้ ซึ่งคนขับได้ขับรถหนีไปแล้ว
 เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจมาถึงและได้สอบถามว่า มีผู้ใดเห็นเหตุการณ์อย่างโกลีซิดบ้าง

ถ้านักเรียนเป็นทองกวาว นักเรียนจะบอกความจริงแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือไม่
 นักเรียนใช้คำถามใดบ้างถามตนเองก่อนการตัดสินใจในเรื่องนี้

- (1) เราจำทะเบียนรถคันนั้นได้ใช่ไหม
- (2) เคยมีพยานหลายคนได้รับอันตรายจากคนร้ายใช่หรือไม่
- (3) คนที่ขับรถชนคนแล้วหนีมีความผิดและถือเป็นคนที่ไร้คุณธรรมที่สุดใช่ไหม
- (4) เราควรเสียสละเวลาในการให้ความร่วมมือกับตำรวจใช่ไหม
- (5) จากเหตุการณ์คนขับรถหรือคนเจ็บที่ทำผิดกฎจราจร
- (6) การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกันถือเป็นความรับผิดชอบต่อสังคมใช่ไหม

การตัดสินใจ คือ.....

เหตุผล เพราะ.....

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโปรแกรม

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโปรแกรม แบ่งออกเป็น 6 ด้าน โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของตนเอง

รายละเอียดความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโปรแกรม	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. ด้านระยะเวลา			
1.1 ระยะเวลาในแต่ละกิจกรรมครั้งละ 1 ชั่วโมง เหมาะสมเพียงใด	...	.....	...
1.2 ระยะเวลาในการเรียนสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง เหมาะสมเพียงใด	...	.....	...
1.3 ระยะเวลาเรียนตลอดโปรแกรม 8 สัปดาห์หรือ 24 ชั่วโมง เหมาะสมเพียงใด.....	.....	.....	.....
2. ด้านความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรม			
2.1 นักเรียนคิดว่า มีความเข้าใจในแต่ละกิจกรรมที่จัด เพียงใด..	.....	.....	.....
2.2 นักเรียนคิดว่า เนื้อหาในแต่ละกิจกรรมมีความน่าสนใจเพียงใด.	.....	.....	.....
2.3 นักเรียนคิดว่า คำอธิบายต่าง ๆ ในแต่ละกิจกรรม มีความชัดเจนเพียงใด.....	.....	.....	.....
3. ด้านความพอใจ			
3.1 นักเรียนคิดว่า มีความพอใจในการจัดแต่ละกิจกรรม เพียงใด.	.....	.....	.....
3.2 นักเรียนคิดว่า แต่ละกิจกรรมท้าทายความสามารถในการคิดเพียงใด.....	.....	.....	.....
3.3 นักเรียนคิดว่า ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมเหมาะสม เพียงใด	.....	.....	.....

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโปรแกรม แบ่งออกเป็น 6 ด้าน โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย J ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของตนเอง (ต่อ)

รายละเอียดความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโปรแกรม	ระดับความคิดเห็น		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
4. ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น			
4.1 นักเรียนมีความรู้สึกสนิทสนมกับครูผู้สอนในโปรแกรม เพียงใด.....	.....	.....	.....
4.2 นักเรียนมีความรู้สึกสนิทสนมกับเพื่อนที่เข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรมเพียงใด.....	.....	.....	.....
5. ด้านสื่อการสอน			
5.1 สถานการณ์ปัญหาหรือกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนดให้มีความยากง่ายเพียงใด.....	.....	.....	.....
5.2 สื่อต่าง ๆ ที่นำมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมมีความเหมาะสม เพียงใด.....	.....	.....	.....
6. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ			
6.1 นักเรียนคิดว่า ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรม เพียงใด.....	.....	.....	.....
6.2 นักเรียนคิดว่า แต่ละกิจกรรมในโปรแกรมช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านการตัดสินใจของนักเรียนเพียงใด.....	.....	.....	.....
6.3 นักเรียนคิดว่า สามารถนำความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ เพียงใด.....	.....	.....	.....

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. นักเรียนมีประเด็นปัญหาหรือข้อสงสัย จากการเข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรมที่ออกแบบมาให้ครูทราบหรือไม่

( ) ไม่มี

( ) มี (โปรดระบุรายละเอียด).....

.....
.....
.....
.....

2. นักเรียนมีความคิดเห็นหรือมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโปรแกรมด้านอื่น ๆ อย่างไรบ้าง

- ด้านตัวครู.....

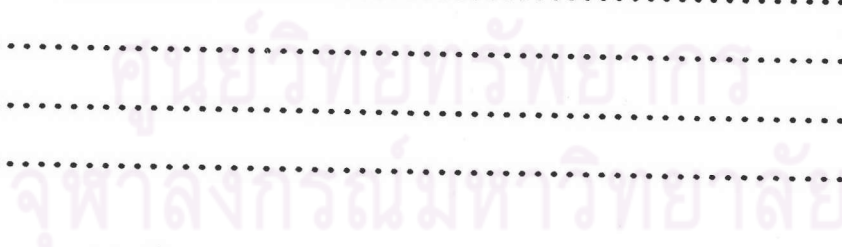
.....
.....
.....

- ด้านการจัดกิจกรรม.....

.....
.....
.....

- ด้านสื่อการสอน.....

.....
.....
.....

ภาคผนวก ง.

โปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านการตัดสินใจ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรม ในโปรแกรม-
ส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านการตัดสินใจ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านการตัดสินใจ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

*****

เป้าหมายของโปรแกรม

เพื่อให้ นักเรียนมีโอกาสพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านการตัดสินใจ ตามศักยภาพแห่งตนได้อย่างเต็มที่

ลักษณะของโปรแกรม

จัดเป็นโปรแกรมเสริมหลักสูตร จัดนอกเวลาเรียนปกติ สัปดาห์ละ 3 วัน (วันจันทร์ วันอังคารและวันพุธ) หลังเลิกเรียน ช่วงเวลา 15.30-16.30 น.

เกณฑ์การคัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมโปรแกรม

เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกระดับความสามารถ ที่สมัครใจและได้รับความเห็นชอบจากผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรม

การจัดการเรียนการสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน   ขั้นรับทราบและกำหนดปัญหา   ขั้นกำหนดทางเลือกและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง   ขั้นประเมินทางเลือก   ขั้นเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด   ขั้นวางแผนและปฏิบัติตามการตัดสินใจ   ขั้นประเมินผลการตัดสินใจ   ขั้นสรุป

การประเมินผลโปรแกรม

การประเมินผลประสิทธิภาพของโปรแกรม โดยพิจารณาจาก

1. คะแนนการทดสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านการตัดสินใจ
2. ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโปรแกรม

ความคิดรวบยอด

การมีความรู้เกี่ยวกับโภชนาการและรู้จักตัดสินใจเลือกรับประทานอาหารได้ถูกต้องตามหลักโภชนาการ ทำให้มีสุขภาพดี

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้เด็กเรียนสามารถ

1. ให้เหตุผลในสิ่งที่ตนเองเลือกได้
2. ตอบคำถามเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนดให้ได้ว่า ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาเกิดจากอะไร อะไรคือสิ่งที่ต้องตัดสินใจ และจุดมุ่งหมายในการตัดสินใจคืออะไร
3. บอกวิธีการหรือทางเลือกในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนดให้ได้
4. อธิบายเหตุผลในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนดให้ได้

เนื้อหา

โภชนาการ

1. ประเภทของสารอาหาร
2. ประโยชน์ของสารอาหารแต่ละอย่าง
3. อาหารที่ควรหลีกเลี่ยง
4. อันตรายที่เกิดจากการขาดสารอาหาร

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนช่วยกันเสนอรายชื่อเพื่อนนักเรียนในห้องที่พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นคนที่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สดชื่น ร่าเริง แล้วให้นักเรียนที่ถูกเสนอชื่อออกมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังหน้าชั้นว่า มีอะไรที่ทำให้นักเรียนมีลักษณะเช่นนั้น ในแต่ละวันได้รับประทานอาหารอะไรบ้างชอบรับประทานอาหารอะไรมากที่สุด เพราะเหตุใด จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์อาหารที่เพื่อนนำเสนอว่า มีคุณค่าทางสารอาหารหรือไม่ จัดอยู่ในสารอาหารประเภทใดและยังขาดสารอาหารประเภทใด ให้ทุกคนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น

2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม โดยการจับฉลากรายชื่อของสารอาหาร 6 ประเภท ได้แก่ 1) คาร์โบไฮเดรต 2) โปรตีน 3) ไขมัน 4) เกลือแร่ 5) วิตามิน และ 6) น้ำ ให้ผู้ที่จับได้ฉลากรายชื่อของสารอาหารเหมือนกันอยู่กลุ่มเดียวกัน แล้วให้สมาชิกแต่ละกลุ่ม เลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม โดยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงหน้าที่ของประธานและหน้าที่ของเลขานุการกลุ่ม

ขั้นรับทราบและกำหนดปัญหา

3. ให้นักเรียนแต่ละคนอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง "นายป๋อง..ตานขโมย" เมื่อนักเรียนอ่านจบแล้วให้นักเรียนช่วยกันจับประเด็นปัญหา โดยใช้วิธีระดมความคิดพิจารณาว่า ปัญหาของป๋องคืออะไร (เพื่อให้ให้นักเรียนรู้ว่า ปัญหาคืออะไร) สาเหตุของปัญหาเกิดจากอะไร อะไรคือสิ่งที่ต้องตัดสินใจ จุดมุ่งหมายในการตัดสินใจคืออะไร ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายเสนอความคิดเห็น

ขั้นกำหนดทางเลือกและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

4. จากกรณีตัวอย่างดังกล่าว ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเสนอวิธีการหรือทางเลือกในการแก้ไขปัญหาว่า เมื่อป๋องจนไม่มีเงินซื้ออาหารประเภทเนื้อ นม ไข่มารับประทานได้ ป๋องควรจะทำอย่างไร โดยให้แต่ละกลุ่มเขียนคำตอบลงในแผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหาที่ครูแจกให้ จากนั้นให้ส่งตัวแทนออกมานำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน ครูเขียนสรุปวิธีการหรือทางเลือกในการแก้ปัญหาที่แต่ละกลุ่มเสนอที่ซ้ำกันมากที่สุดลงบนกระดานดำ ให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในแต่ละทางเลือกที่กำหนด

5. ครูแจกบัตรงานรายบุคคล ให้นักเรียนแต่ละคนใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนดให้ โดยครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงแนวทางในการวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลว่า ข้อมูลที่ต้องการเกี่ยวข้องกับเรื่องอะไร แหล่งข้อมูลที่ต้องการที่น่าเชื่อถือมีอยู่ที่ไหนบ้าง และจะมีวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการได้อย่างไร

6. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นว่า เพราะอะไร ครูจึงให้นักเรียนรวบรวมทั้งข้อมูลด้านตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม และด้านวิชาการ

7. ครูเสนอแนะข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่า การที่ครูให้นักเรียนเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง 3 ด้าน ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลหรือความรู้พื้นฐานประกอบการพิจารณาในแต่ละทางเลือกที่กำหนดเพื่อให้สามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดนั่นเอง ข้อมูลด้านตนเองก็คือ การรู้จักตนเองอย่างถ่องแท้ เช่น รู้ว่าตนเองเป็นใคร มีฐานะทาง

เศรษฐกิจเป็นอย่างไร มีความต้องการรับประทานสารอาหารประเภทใด ข้อมูลด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมก็คือ การพิจารณาถึงผู้อื่น สิ่งอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากตัวเรา เช่น ในท้องถิ่นของเรามีอาหารอะไรบ้างที่มีประโยชน์เช่นเดียวกับอาหารประเภทโปรตีน และข้อมูลด้านวิชาการก็คือ ความรู้ทางด้านเนื้อหาวิชา หลักการหรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ เช่น สารอาหารประเภทโปรตีนมีอยู่ในอาหารประเภทใดบ้าง ประโยชน์ของสารอาหารประเภทโปรตีน และอันตรายที่เกิดจากการขาดสารอาหารประเภทโปรตีน เป็นต้น

8. ให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าหาคำตอบจากแหล่งข้อมูลที่นำเชื่อถือเป็นการบ้าน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปประเภทของสารอาหาร และประโยชน์ของสารอาหารแต่ละประเภท ตลอดจนสาระที่ได้จากการจัดกิจกรรม

สื่อการเรียนการสอน

1. จลากรรายชื่อของสารอาหาร ได้แก่ 1) คาร์โบไฮเดรต 2) โปรตีน 3) ไขมัน 4) เกลือแร่ 5) วิตามิน และ 6) น้ำ ประเภทละจำนวน 5 แผ่น (เท่าจำนวนนักเรียน)
2. บัตรเนื้อหากรณีตัวอย่างเรื่อง "นาชป้อม...ตานชมิช" (เท่าจำนวนนักเรียน)
3. แผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา จำนวน 6 แผ่น
4. บัตรงานรายบุคคล (เท่าจำนวนนักเรียน)

การประเมินผล

1. การสังเกต จากการสนทนาซักถาม การร่วมอภิปราย การแสดงความคิดเห็น การอธิบายเหตุผล การนำเสนอรายงาน
2. การตรวจผลงาน จาก
  - การเขียนคำตอบในแผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา
  - การเขียนคำตอบในบัตรงานประจำกลุ่มและบัตรงานรายบุคคล

ภาคผนวก

กรณีตัวอย่างเรื่อง "นายป๋อง...ตานชโมย"

เด็กชายป๋อง เป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาที่อยู่ในชนบทแห่งหนึ่ง ป๋องมีร่างกายแคระแกร็น ไม่ค่อยแข็งแรง เพื่อน ๆ มักจะเรียกเขาในทำนองล้อเลียนว่า "นายป๋อง....ตานชโมย" เมื่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาตรวจสอบสุขภาพของนักเรียน จึงแนะนำให้ป๋องรับประทานอาหารประเภทเนื้อ นม ไข่ให้ได้ทุกวัน แต่ครอบครัวของป๋องมีฐานะยากจนไม่มีเงินซื้ออาหารประเภทเนื้อ นม ไข่มารับประทานได้

แผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา

ทางเลือกในการแก้ปัญหา

ปัญหา.....

.....
.....
.....
.....
.....

บัตรงานรายบุคคล

ให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ปัญหาที่ครูกำหนด
ในด้านต่อไปนี้

1. ข้อมูลด้านตนเอง.....

.....

2. ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม.....

.....

3. ข้อมูลด้านวิชาการ.....

.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 2

เรื่อง "โภชนาการ" (ต่อ)

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การมีความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ และรู้จักตัดสินใจเลือกรับประทานอาหารได้
ถูกต้องตามหลักโภชนาการ ทำให้มีสุขภาพดี

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. ให้เหตุผลในสิ่งที่ตนเองเลือกได้
2. อธิบายผลที่เกิดขึ้นตามมาทั้งผลดีและผลเสีย และความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ
ของแต่ละทางเลือกที่กำหนดได้
3. อธิบายเหตุผลในการตัดสินใจเลือกทางเลือก โดยการผสมผสานทั้งข้อมูลด้าน
ตนเอง ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และด้านวิชาการ มาเป็นเหตุผลประกอบการพิจารณา
ตัดสินใจได้

เนื้อหา เหมือนแผนการจัดกิจกรรมที่ 1ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนบอกรายชื่ออาหารในท้องถิ่นที่ตนชอบมากที่สุดมาคนละ 1 อย่าง
พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบว่า เพราะอะไรจึงเลือกอาหารนั้น แล้วให้นักเรียนวิเคราะห์
คุณค่าของอาหารที่ตนเลือก โดยใช้ตารางการวิเคราะห์คุณค่าของอาหารที่ครูแจกให้ จากนั้น
สุ่มให้นักเรียนออกมานำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน โดยครูเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นประเมินทางเลือก

2. ให้นักเรียนทบทวนกรณีตัวอย่างเรื่อง "นายบ๊อง...ตานชโมช" ซึ่งนักเรียน
ได้เสนอทางเลือกในการแก้ไขปัญหาให้บ๊อง และนักเรียนได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด
มาแล้ว คงทำให้นักเรียนมีข้อมูลหรือความรู้พื้นฐานเพียงพอที่จะนำมาใช้ประกอบการพิจารณา
ไตร่ตรองอย่างรอบคอบถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมาทั้งผลดีและผลเสีย และความเป็นไปได้ใน
การปฏิบัติของแต่ละทางเลือกได้ โดยครูคิดแผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหาที่นักเรียนช่วยกัน
เสนอไว้บนกระดานดำ เพื่อให้นักเรียนได้พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

3. ให้นักเรียนประเมินทางเลือกที่กำหนด โดยใช้แบบประเมินทางเลือก เพื่อพิจารณาว่า ในแต่ละทางเลือกมีผลดี ผลเสีย และความเป็นได้ในการปฏิบัติหรือไม่ แล้วจัดอันดับความสำคัญของทางเลือก บนพื้นฐานของความมีเหตุผลมากหรือน้อยของแต่ละทางเลือก โดยครูแนะนำนักเรียนว่า ก่อนที่จะตัดสินใจเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่ง ควรจะมีการพิจารณาผสมผสานข้อมูลทั้งด้านตนเอง ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และด้านวิชาการ มาเป็นเหตุผลประกอบการตัดสินใจทั้งนี้ เพื่อให้การตัดสินใจของเรานั้นเกิดประโยชน์สูงสุด

ขั้นเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด

4. สุ่มให้นักเรียนบางคน ออกมานำเสนอรายงานผลการตัดสินใจของตนเองในการเลือกทางเลือกที่พิจารณาแล้วเห็นว่า จะมีผลดีหรือสามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างตามที่กำหนดให้ได้พร้อมกับอธิบายเหตุผลว่า เพราะอะไรจึงตัดสินใจเช่นนั้น โดยให้นักเรียนที่เลือกทางเลือกเหมือนกันและมีเหตุผลที่แตกต่างจากที่เพื่อนรายงาน ช่วยเสนอความคิดเห็น

5. ครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม ในเหตุผลของนักเรียนที่ช่วยกันนำเสนอและอธิบายชี้แจงกับนักเรียนว่า การตัดสินใจของแต่ละคนไม่เหมือนกัน เพราะทุกคนมีสิทธิเสรีภาพที่จะตัดสินใจอย่างไรก็ย่อมได้ขึ้นอยู่กับเหตุผลของแต่ละคน แต่ควรคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับที่จะเกิดขึ้นต่อส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตัว

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับประโยชน์ของสารอาหาร และอันตรายที่เกิดจากการขาดสารอาหาร ตลอดจนสารอื่น ๆ ที่ได้จากการทำกิจกรรม

สื่อการเรียนการสอน

1. ตารางการวิเคราะห์คุณค่าของอาหาร (เท่าจำนวนนักเรียน)
2. แผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา
3. แบบประเมินทางเลือก (เท่าจำนวนนักเรียน)

การประเมินผล

1. การสังเกต จากการตอบคำถาม การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม การแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย การอธิบายเหตุผล การเสนอรายงาน
2. การตรวจผลงาน จากการเขียนคำตอบในรูปแบบวิเคราะห์คุณค่าของอาหาร และจากแบบประเมินทางเลือก

แผนการจัดกิจกรรมที่ 3

เรื่อง "โภชนาการ" (ต่อ)

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การมีความรู้เกี่ยวกับโภชนาการและรู้จักตัดสินใจเลือกรับประทานอาหารได้ถูกต้องตามหลักโภชนาการ ทำให้มีสุขภาพดี

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. ให้เหตุผลในสิ่งที่ตนเองเลือกได้
2. อธิบายแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจที่ตนเองวางไว้ได้
3. ปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติที่ตนเองวางไว้ได้
4. ประเมินผลแผนการปฏิบัติและผลการปฏิบัติได้ว่า บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ เพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง และมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง

เนื้อหา (เหมือนแผนการจัดกิจกรรมที่ 1)ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. สุ่มนักเรียนบอกรายชื่ออาหารที่ชอบมากที่สุดมา 1 อย่าง พร้อมกับให้เหตุผลประกอบว่า เพราะอะไรจึงชอบอาหารชนิดนั้น แล้วให้นักเรียนอธิบายว่า จะไปหาอาหารนั้นมารับประทานได้จากที่ไหน อาหารนั้นสามารถรับประทานได้ในเวลาใดบ้าง และมีวิธีการนำอาหารนั้นมารับประทานได้อย่างไรบ้าง
2. ให้นักเรียนทบทวนเกี่ยวกับทางเลือกที่นักเรียนแต่ละคนได้ตัดสินใจเลือกไว้

ขั้นวางแผนและปฏิบัติตามการตัดสินใจ

3. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเสนอความคิดเห็นว่า ก่อนที่คนเราจะปฏิบัติหรือทำอะไรสักอย่างหนึ่ง เราควรจะทำอย่างไรก่อน เพราะอะไรจึงทำเช่นนั้น
4. ครูเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ก่อนที่คนเราจะปฏิบัติหรือทำอะไรสักอย่างหนึ่ง เราควรมีการวางแผนการปฏิบัติก่อน เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การปฏิบัติ นั่นคือ เราควรมีการกำหนดลำดับขั้นตอนหรือข้อควรปฏิบัติให้ชัดเจนก่อนที่จะลงมือปฏิบัติจริง ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติของเราบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้มากที่สุด เช่น ในการประกอบอาหารสักอย่างหนึ่ง เราจะต้องรู้ว่า จะทำอะไรก่อน จะทำอะไรทีหลัง จึงจะได้อาหารที่ตามที่เราต้องการ

5. ให้นักเรียนแต่ละคนวางแผนในการนำทางเลือกที่ตนเองได้ตัดสินใจเลือกไว้
นั้นไปสู่การปฏิบัติ โดยการใช้แบบวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจที่ครูแจกให้

6. ให้นักเรียนแต่ละคนลงมือปฏิบัติในการเลือกรับประทานอาหาร โดยการเขียน
รายการอาหารที่ควรรับประทานใน 1 วัน (3 มื้อ) ลงในตารางการจัดรายการอาหารที่
ครูแจกให้

ขั้นประเมินผลการตัดสินใจ

7. ให้นักเรียนพิจารณาตรวจสอบแผนการปฏิบัติที่วางไว้ และผลของการปฏิบัติ
ในการเลือกรับประทานอาหารที่ตนเองเลือก โดยใช้แบบประเมินผลการตัดสินใจที่ครูแจกให้
จากนั้นสุ่มให้นักเรียนบางคนออกมานำเสนอรายงานการเลือกรับประทานอาหารหน้าชั้นเรียน

8. ครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติมในเหตุผลที่นักเรียนแต่ละคนให้และแนะนำ
นักเรียนว่า ในการทำอะไรก็แล้วแต่เราควรให้การเสริมแรง หรือให้กำลังใจกับตนเองด้วย
ทุกครั้ง เช่น ถ้าเราประสบความสำเร็จในการปฏิบัติหรือทำอะไรสักอย่าง อาจจะซื้อดินสอสัก
แท่งเพื่อเป็นรางวัลให้กับตนเอง แต่ถ้าไม่ประสบความสำเร็จก็ให้กำลังใจกับตนเองว่า ทุกคนมี
โอกาสผิดพลาดได้ให้เริ่มต้นใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้เรามีกำลังใจที่จะปรับปรุงแก้ไขในสิ่งที่ผิดพลาด
ที่เกิดขึ้นในครั้งนั้น เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดซ้ำอีกในครั้งต่อไป เป็นต้น

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระที่ได้จากการจัดกิจกรรมครั้งนี้ เช่น ควร
เลือกรับประทานอาหารประจำวันให้ครบทุกหมู่และควรเลือกรับประทานอาหารในท้องถิ่น ที่มี
คุณค่าใกล้เคียงเป็นการทดแทน

2. ครูและนักเรียนร่วมร้องเพลง "อาหารหลัก 5 หมู่ของไทย"

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจ (เท่าจำนวนนักเรียน)
2. ตารางการจัดรายการอาหาร (เท่าจำนวนนักเรียน)
3. แบบประเมินผลการตัดสินใจ (เท่าจำนวนนักเรียน)
4. แผนภูมิเพลง "อาหารหลัก 5 หมู่ของไทย"

การประเมินผล

1. การสังเกต

- การแสดงความคิดเห็น
- การอธิบายเหตุผล
- การนำเสนอรายงาน

2. ตรวจผลงาน

- การวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจ
- การเขียนรายการอาหาร
- การประเมินผลการตัดสินใจ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<u>ตารางการจัดรายการอาหาร</u>			
ให้นักเรียนจัดรายการอาหารที่ตนเองจะเลือกรับประทานให้ครบทั้ง 3 มื้อ			
มื้ออาหาร	รายการอาหาร	สารอาหาร	ประโยชน์ที่ได้รับ
เช้า	....	....	....
กลางวัน	....	....	....
เย็น	....	....	....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบประเมินผลการตัดสินใจ		
1. แผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจมีความชัดเจนเพียงใด ( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย		
2. ผลการปฏิบัติในการเลือกรับประทานอาหาร		
การจัดรายการอาหาร	อาหารหลัก 5 หมู่	
	ครบ	ไม่ครบ
๕ มือเช้า.....	.....	.....
๕ มือกลางวัน.....	.....	.....
๕ มือเย็น.....	.....	.....
3. ปัญหาและอุปสรรค.....		
.....		
4. ข้อเสนอแนะ.....		
.....		

แผนภูมิเพลง อาหารหลัก 5 หมู่ของไทย	
คำร้อง-ท่านองะธีรเทพ ทองสถิตย์	
อาหารหลัก 5 หมู่ของไทย	ทุกคนจำไว้อะได้แปรผัน
หมู่หนึ่งกินเนื้อนมไข่	ถั่วเมล็ดช่ายให้เติบโตแข็งแรง
หมู่สองข้าวแป้งเพื่อกำลัง	และน้ำตาลจะให้พลัง
หมู่สามกินผักต่าง ๆ	สีเขียวเหลืองบ้างมีวิตามิน
หมู่สี่กินผลไม้	สารอาหารมากมายกินเป็นอาเจณ
หมู่ห้าอย่าได้ลืมกิน	ไขมันทั้งสี่อบอุ่นร่างกาย

ความคิดรวบยอด

การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีช่วยให้คนเราร่วมกันอย่างมีความสุข และเอื้ออำนวยให้บุคคลแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. ให้เหตุผลในการเลือกสิ่งที่ครูกำหนดให้ได้
2. ตอบคำถามเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนดให้ได้ว่า ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาเกิดจากอะไร อะไรคือสิ่งที่ต้องตัดสินใจ และจุดมุ่งหมายในการตัดสินใจคืออะไร
3. เสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนดให้ได้
4. อธิบายเหตุผลในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกรณีตัวอย่าง ตามที่ครูกำหนดให้ได้

เนื้อหา

1. การปฏิบัติต่อผู้อื่น
2. การสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล
3. การรู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนดูรูปภาพใบหน้าคน 3 ลักษณะคือ คนที่ 1 มีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส คนที่ 2 มีใบหน้าเฉยชา เชื่องซึม และคนที่ 3 มีใบหน้าที่บึ้ง โกรธเคือง พร้อมกับดูรูปภาพใบหน้าคนดังกล่าวบนกระดานดำ แล้วให้นักเรียนเลือกว่า อนาคตจะพบพูดคุยกับคนที่ มีใบหน้าอย่างไรมากที่สุด ให้นักเรียนช่วยกันเสนอเหตุผลประกอบในการเลือกว่า เพราะอะไรจึงเลือกอนาคตจะพบพูดคุยกับคนที่มีใบหน้าเช่นนั้น

2. ให้นักเรียนเขียนลักษณะของเพื่อนที่อยากคบและไม่อยากคบ ลงในตารางที่ครูแจกให้ จากนั้นให้นักเรียนบางคนนำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน ให้นักเรียนพิจารณาว่า ไม่มีคนใดในโลกที่ดีพร้อมไม่บกพร่อง ดังนั้น ควรรู้จักเลือกคบเพื่อนที่ดีที่สุดและควรทำตัวของเราให้เป็นเพื่อนที่ดีที่สุดของคนอื่นด้วย

ขั้นรับทราบและกำหนดปัญหา

3. ให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง "เพื่อนรักของจอย" เมื่อนักเรียนอ่านจบแล้ว ให้นักเรียนช่วยกันจับประเด็นปัญหา โดยใช้วิธีระดมความคิดพิจารณาว่าปัญหาของจอยคืออะไร สาเหตุของปัญหาเกิดจากอะไร อะไรคือสิ่งที่ต้องตัดสินใจ จุดมุ่งหมายในการตัดสินใจคืออะไร ให้นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็น

ขั้นกำหนดทางเลือกและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

4. ให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม โดยการจับฉลากบัตรสี ได้แก่ สีแดง สีเขียว สีเหลือง สีน้ำเงินและสีชมพู ให้ผู้ที่จับฉลากได้บัตรสีเหมือนกันอยู่กลุ่มเดียวกัน แล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม จากนั้นให้นักเรียนร่วมร้องเพลง "สวัสดี"

5. จากกรณีตัวอย่างเรื่อง "เพื่อนรักของจอย" ดังกล่าว ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเสนอวิธีการหรือทางเลือกในการแก้ไขปัญหาให้กับจอย โดยการเขียนคำตอบลงในแผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหาที่ครูแจกให้ จากนั้นให้ส่งตัวแทนออกมานำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียนครูเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ตัวแทนของแต่ละกลุ่มที่ออกมานำเสนอนั้น ไม่ควรจะซ้ำหน้าเดิมกับที่เคยออกมานำเสนอแล้ว ทั้งนี้เพื่อสับเปลี่ยนหมุนเวียนหน้าทีกัน

6. ครูเขียนสรุปวิธีการหรือทางเลือกในการแก้ปัญหาที่แต่ละกลุ่มเสนอ โดยเลือกทางเลือกที่ซ้ำกันมากที่สุดลงบนกระดานดำ ให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในแต่ละทางเลือกที่กำหนด

7. ครูแจกบัตรงานรายบุคคล ให้นักเรียนแต่ละคนใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนด ให้นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูลว่า ข้อมูลที่ต้องการเกี่ยวกับเรื่องอะไร แหล่งข้อมูลที่ต้องการมีอยู่ที่ไหนบ้าง จะมีวิธีการหรือขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการได้อย่างไร ครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม

8. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นว่า เพราะอะไร ครูจึงให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลจากทั้ง 3 ด้าน ให้นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็น โดยครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติมในเหตุผลที่นักเรียนช่วยกันเสนอ

9. ให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าหาคำตอบจากแหล่งข้อมูลที่นำเชื่อถือเป็นการบ้าน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระที่ได้จากการจัดกิจกรรมในครั้งนี้

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. รูปภาพใบหน้าคน 3 ลักษณะ คือ ใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส ใบหน้าเฉยชาและ ใบหน้าบึ้ง จำนวน 3 ภาพ
2. ตารางลักษณะของเพื่อนที่ข้าพเจ้าอยากคบและไม่อยากคบ
3. บัตรเนื้อหากรณีตัวอย่างเรื่อง "เพื่อนรักของจอย"
4. ฉลากบัตรสี 5 สี ได้แก่ สีแดง สีเหลือง สีน้ำเงิน สีชมพู สีเขียว (เท่าจำนวนนักเรียน)
5. แผนภูมิเพลง "สวีสวี"
6. แผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา จำนวน 5 แผ่น
7. บัตรงานรายบุคคล (เท่าจำนวนนักเรียน)

การประเมินผล

1. การสังเกต การให้เหตุผลในการตอบคำถามหรือในการอภิปราย การแสดงความคิดเห็นหรือการเสนอทางเลือก การให้ความร่วมมือและความสนใจในการทำกิจกรรม การนำเสนอรายงาน
2. การตรวจผลงาน การเขียนคำตอบในแผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา การเขียนคำตอบในบัตรงานรายบุคคล

ภาคผนวก

กรณีตัวอย่างเรื่อง "เพื่อนรักของจอย"

ในตอนเช้าก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติของวันหนึ่ง ในขณะที่จอยซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มเวรในวันนี้ กำลังทำความสะอาดชั้นเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ สมาชิกในกลุ่ม อ้วน ซึ่งเป็นเพื่อนที่สนิทสนมกับจอยมากที่สุด และเป็นสมาชิกคนหนึ่งในกลุ่มกลับนั่งทำงานของตนเองอยู่ในห้อง โดยไม่ยอมช่วยเพื่อนทำงานเลย โย่งเห็นดังนั้นจึงเดินเข้าไปต่อว่า โดยการพูดจาที่ไม่สุภาพกับอ้วน ทั้งสองเกิดการถกเถียงกันขึ้นอย่างรุนแรงถึงขั้นจะชกต่อยกัน จอยจึงไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรดี เพราะทั้งสองคนต่างก็เป็นเพื่อนของจอยทั้งนั้น

แผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา

ทางเลือกในการแก้ปัญหา

ปัญหา.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

บัตรงานรายบุคคล

ให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ปัญหาที่ครูกำหนด
ในด้านต่อไปนี้

1. ข้อมูลด้านตนเอง.....
2. ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม.....
3. ข้อมูลด้านวิชาการ.....

เพลง "สวัสดี"

สวัสดีวันนี้ได้พบเจอ (ซ้ำ)

แสนดีใจจริงนะเออ ได้พบเธอสุขใจ

เขื่อนั้นอยู่สบายดีหรือไร

ฉันนั้นสุขสบายกายและใจ

ยามเมื่อเธอยิ้มให้ แสนสุขใจจริงเออ

ตารางลักษณะของเพื่อนที่ข้าพเจ้าอยากคบและไม่อยากคบ

ลักษณะของเพื่อนที่ข้าพเจ้าอยากคบ	ลักษณะของเพื่อนที่ข้าพเจ้าไม่อยากคบ
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

ความคิดรวบยอด

การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีช่วยให้คนเราอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และเอื้ออำนวยให้บุคคลแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. บอกประโยชน์ของการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและยกตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีได้
2. ให้เหตุผลในสิ่งที่ตนเองเลือกได้
3. อธิบายผลที่เกิดขึ้นตามมาทั้งผลดีและผลเสีย และความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของแต่ละทางเลือกที่กำหนดได้
4. อธิบายเหตุผลในการตัดสินใจเลือกทางเลือก โดยการผสมผสานทั้งข้อมูลด้านตนเอง ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และด้านวิชาการ มาเป็นเหตุผลประกอบการพิจารณาตัดสินใจได้

เนื้อหา (เหมือนแผนการจัดกิจกรรมที่ 4)ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนช่วยกันบอกถึงประโยชน์ของการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและวิธีปฏิบัติตนหรือยกตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
2. ให้นักเรียนแต่ละคนเขียนรายชื่อเพื่อนของตนที่เห็นว่า เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมาคนละ 3 ชื่อ พร้อมกับเหตุผลประกอบ โดยใช้ตารางรายชื่อเพื่อนที่นักเรียนประทับใจในความเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีที่ครูแจกให้ จากนั้นให้นักเรียนบางคนออกมานำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน โดยให้นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นประเมินทางเลือก

3. ให้นักเรียนทบทวนจากกรณีตัวอย่างเรื่อง "เพื่อนรักของจอย" ซึ่งนักเรียนได้ช่วยกันเสนอทางเลือกในการแก้ไขปัญหา เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งรุนแรงเมื่อครั้งที่แล้ว โดยครุคิดแผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เป็นข้อสรุปร่วมกันของนักเรียนไว้บนกระดานดำ เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

4. ให้นักเรียนแต่ละคนประเมินทางเลือกในการแก้ปัญหาที่กำหนด โดยใช้แบบประเมินทางเลือกที่ครูแจกให้ เพื่อพิจารณาผลที่จะเกิดขึ้นตามมาของแต่ละทางเลือกว่า มีผลดีและผลเสีย และความเป็นได้ในการปฏิบัติหรือไม่ แล้วจัดอันดับความสำคัญของทางเลือก

ขั้นเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด

5. สุ่มให้นักเรียนบางคนออกมารายงานผลการตัดสินใจของตนเองในการเลือกทางเลือกที่พิจารณาแล้วเห็นว่า จะมีผลดีหรือสามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาที่ครูกำหนดให้ได้ พร้อมกับอธิบายเหตุผลว่า เพราะอะไรจึงตัดสินใจเช่นนั้น โดยการแนะนำให้นักเรียนผสมผสานทั้งข้อมูลด้านตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม และด้านวิชาการ มาเป็นเหตุผลประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกทางเลือกนั้น

6. ให้นักเรียนที่เหลือรับฟัง และพิจารณาในเหตุผลของเพื่อนที่ออกมารายงานว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ โดยครูเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมในเหตุผลของนักเรียนแต่ละคน และอธิบายชี้แจงกับนักเรียนว่า การตัดสินใจของแต่ละคนอาจจะเหมือนหรือแตกต่างกันก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุผลของแต่ละคน ซึ่งอาจจะเหมือนหรือแตกต่างกันก็ได้

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับประโยชน์ของการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ช่วยให้เราอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

สื่อการเรียนการสอน

1. ตารางรายชื่อเพื่อนที่นักเรียนประทับใจในความเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (เท่าจำนวนนักเรียน)
2. แผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา
3. แบบประเมินทางเลือก (เท่าจำนวนนักเรียน)

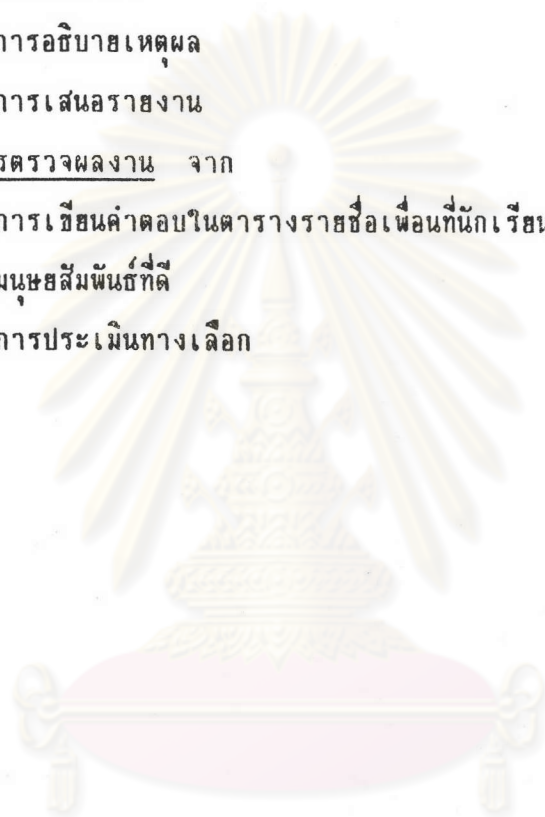
การประเมินผล

1. การสังเกต จาก

- การตอบคำถาม
- การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม
- การแสดงความคิดเห็น
- การอภิปราย
- การอธิบายเหตุผล
- การเสนอรายงาน

2. การตรวจผลงาน จาก

- การเขียนคำตอบในตารางรายชื่อเพื่อนที่นักเรียนประทับใจในความเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี
- การประเมินทางเลือก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 6

เรื่อง "มนุษยสัมพันธ์" (ต่อ)

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีช่วยให้คนเรายู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และเอื้ออำนวยให้บุคคลแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. ให้เหตุผลในสิ่งที่ตนเองเลือกยกตัวอย่างได้
2. อธิบายแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจที่วางไว้ได้
3. ปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติที่วางไว้ได้
4. ประเมินผลแผนการปฏิบัติและผลการปฏิบัติได้ว่า บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ เพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง และมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง

เนื้อหา (เหมือนแผนการจัดกิจกรรมที่ 4)

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนอาสาสมัคร ยกตัวอย่างพฤติกรรมของตนเองที่แสดงออกถึงความเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมาคนละ 1 ตัวอย่าง พร้อมกับให้เหตุผลประกอบว่า เพราะอะไรจึงทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมเช่นนั้น ได้แสดงพฤติกรรมนั้นกับใคร ที่ไหน เมื่อใด อย่างไร
2. ให้นักเรียนทบทวนเกี่ยวกับทางเลือกที่นักเรียนแต่ละคนได้ตัดสินใจเลือกไว้

ขั้นวางแผนและปฏิบัติตามการตัดสินใจ

3. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นว่า ก่อนที่คนเราจะปฏิบัติหรือทำอะไรสักอย่างหนึ่ง เช่น การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างเพื่อนของเรา เราควรจะต้องทำอะไรก่อน ทำอะไรทีหลัง เพราะอะไรจึงทำเช่นนั้น ให้นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็น โดยครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม
4. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม โดยให้นักเรียนที่ตัดสินใจเลือกทางเลือกในการแก้ไขปัญหาเหมือนกันอยู่กลุ่มเดียวกันหรือถ้าหากภายในกลุ่มนั้นมีจำนวนสมาชิกมากเกินไปครูอาจให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้อีกตามความเหมาะสม แล้วให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม จากนั้นให้แต่ละกลุ่มร่วมปรึกษากันเพื่อวางแผนในการนำทางเลือกที่สมาชิกในกลุ่มตนได้ตัดสินใจเลือกไว้ขึ้นไปสู่การปฏิบัติ โดยใช้แบบวางแผนการปฏิบัติตาม

การตัดสินใจที่ครูแจกให้ เมื่อเสร็จแล้วให้สมาชิกแต่ละกลุ่มทำความตกลงร่วมกันว่า จะนำเสนอหรือลงมือปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติที่ร่วมกันวางไว้ออกมาในรูปแบบใด เช่น แสดงละคร แสดงบทบาทสมมติหรือจำลองสถานการณ์ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นว่า จะนำทางเลือกที่กลุ่มตนได้เลือกไว้นั้นไปใช้ในสถานการณ์เช่นไร (ให้เวลาปรึกษากันประมาณ 15 นาที)

5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอหรือลงมือปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติที่ได้ตกลงร่วมกันไว้ (ให้เวลาประมาณกลุ่มละ 5 นาที)

6. เมื่อแต่ละกลุ่มนำเสนอจบลง จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงข้อคิดที่ได้จากการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม โดยครูเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นประเมินผลการตัดสินใจ

7. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันพิจารณาตรวจสอบทั้งแผนการปฏิบัติที่วางไว้และผลของการปฏิบัติตามแผนที่กลุ่มตนได้วางไว้ว่า บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการหรือไม่ เพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคใดบ้าง และจะมีวิธีการแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร โดยใช้แบบประเมินผลการตัดสินใจที่ครูแจกให้ จากนั้นให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงาน ครูให้นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

8. ครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม จากนั้นให้ทุกคนช่วยกันปรบมือเพื่อเป็นการให้กำลังใจแก่ตนเองและเพื่อน ๆ ที่ได้ให้ความร่วมมือกันในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดี

ขั้นสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระที่ได้จากการจัดกิจกรรมครั้งนี้ว่า การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ช่วยให้เราดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข และสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นได้ โดยอาศัยหลักมนุษยสัมพันธ์

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจ
2. แบบประเมินผลการตัดสินใจ

การประเมินผล

1. การสังเกต การแสดงความคิดเห็น การอธิบายเหตุผล การนำเสนอผล
2. ตรวจผลงาน การวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจ และการประเมินผลการตัดสินใจ

แบบประเมินผลการตัดสินใจ

1. การวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจมีความชัดเจนเพียงใด
 มาก   ปานกลาง   น้อย

2. การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการเพียงใด
 มาก   ปานกลาง   น้อย

2. มีความพึงพอใจในการปฏิบัติโดยภาพรวมเพียงใด
 มาก   ปานกลาง   น้อย

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

.....

ความคิดรวบยอด

การรู้จักตัดสินใจเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล ช่วยป้องกันหลีกเลี่ยงการติดสิ่งเสพติดให้โทษที่เป็นผลเสียทั้งต่อตนเองและสังคม

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนสามารถ

1. อธิบายผลเสียหรือผลร้ายของการติดสิ่งเสพติดให้โทษทั้งต่อตนเองและสังคมได้
2. ตอบคำถามเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนดให้ได้ว่า ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาเกิดจากอะไร อะไรคือสิ่งที่ต้องตัดสินใจ และจุดมุ่งหมายในการตัดสินใจคืออะไร
3. เสนอทางเลือกในการป้องกันหลีกเลี่ยงการติดสิ่งเสพติดให้โทษได้
4. อธิบายเหตุผลในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนดให้ได้

เนื้อหา

สิ่งเสพติด

1. ผลร้ายของสิ่งเสพติดชนิดต่าง ๆ
2. สาเหตุที่ติดสิ่งเสพติด
3. การป้องกันการติดสิ่งเสพติด
4. สถานที่ให้บริการรักษาผู้ป่วยติดสิ่งเสพติด

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนดูข่าวหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการจับกุมผู้กระทำผิดกฎหมาย ในเรื่องการขายยาเสพติด เช่น ยาม้า เฮโรอีน กัญชา เป็นต้น ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นถึงสาเหตุของการจับกุมและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสังคมถ้าหากไม่มีการจับกุม
2. ให้นักเรียนอาสาสมัครเล่าประสบการณ์ของตนเองที่เคยเห็นคนติดสิ่งเสพติดในท้องถิ่นของนักเรียนว่า คนนั้นติดสิ่งเสพติดอะไร เคยเห็นที่ไหน นักเรียนคิดว่าสิ่งเสพติดให้โทษจะมีผลเสียหรือผลร้ายต่อตนเอง ครอบครัวและสังคมอย่างไร ให้นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็น โดยครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติมพร้อมกับให้นักเรียนดูภาพคนติดสิ่งเสพติด

ขั้นรับทราบและกำหนดปัญหา

3. ให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง "คนแปลกหน้า" เมื่อนักเรียนอ่านจบแล้ว ให้นักเรียนช่วยกันจับประเด็นปัญหา โดยใช้วิธีระดมความคิดเห็นว่า ปัญหาของต้อยคืออะไร สาเหตุของปัญหาเกิดจากอะไร อะไรคือสิ่งที่ต้องตัดใจ และจุดมุ่งหมายในการตัดใจของต้อยคืออะไร

ขั้นกำหนดทางเลือกและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

4. ให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม โดยการจับฉลากรายชื่อสิ่งเสพติด 4 ชนิด คือ เซโรอื่น กัญชา ยาม้า กาว ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม จากนั้นให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายถึงผลร้ายของสิ่งเสพติดแต่ละชนิด แล้วให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน ให้สมาชิกกลุ่มอื่นเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมได้

5. จากกรณีตัวอย่างเรื่อง "คนแปลกหน้า" ดังกล่าวให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเสนอวิธีการหรือทางเลือกในการแก้ไขปัญหากับต้อย โดยการเขียนคำตอบลงในแผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหาที่ครูแจกให้ จากนั้นให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

6. ครูเขียนสรุปวิธีการหรือทางเลือกในการแก้ไขปัญหากับต้อยที่แต่ละกลุ่มเสนอ โดยเลือกทางเลือกที่ซ้ำกันมากที่สุดลงบนกระดานดำ ให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในแต่ละทางเลือกที่กำหนด โดยครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม

7. ครูแจกบัตรงานรายบุคคล ให้นักเรียนแต่ละคนใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ปัญหาที่ครูกำหนด โดยให้นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูลว่า ข้อมูลที่ต้องการเกี่ยวกับเรื่องอะไร แหล่งข้อมูลที่ต้องการมีอยู่ที่ไหนบ้าง จะมีวิธีการหรือขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการได้อย่างไร

8. ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายเสนอความคิดเห็นว่า เพราะอะไรครูจึงให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลจากทั้ง 3 ด้าน โดยครูเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

9. ให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าหาคำตอบจากแหล่งข้อมูลที่นำเสนอเป็นการบ้าน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับผลร้ายหรือผลเสียของการติดสิ่งเสพติดให้โทษตลอดจนสารอื่น ๆ ที่ได้จากการจัดกิจกรรม

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. ข่าวจากหนังสือพิมพ์
2. รูปภาพคนติดสิ่งเสพติด
3. บัตรเนื้อหากรณีตัวอย่างเรื่อง "คนแปลกหน้า" (เท่าจำนวนนักเรียน)
4. ฉลากรายชื่อสิ่งเสพติด 4 ชนิด ได้แก่ เฮโรอีน กัญชา ฮาม่า กาว (เท่าจำนวนนักเรียน)
5. แผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา (จำนวน 4 แผ่น)
6. บัตรงานรายบุคคล (เท่าจำนวนนักเรียน)

การประเมินผล

1. การสังเกต การให้เหตุผลในการตอบคำถามหรือในการอภิปราย การแสดงความคิดเห็นหรือการเสนอทางเลือก การให้ความร่วมมือและความสนใจในการทำกิจกรรม การนำเสนอรายงาน
2. การตรวจผลงาน การเขียนคำตอบในแผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา การเขียนคำตอบในบัตรงานรายบุคคล
3. การทดสอบด้วยวาจา ความหมายของสิ่งเสพติด ผลร้ายหรือผลเสียของการติดสิ่งเสพติดให้โทษ สาเหตุของการติดสิ่งเสพติดให้โทษ

ภาคผนวก

บัตรเนื้อหากรณีตัวอย่างเรื่อง "คนแปลกหน้า"

ตั๋ยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตั๋ยเรียนหนังสือไม่คัยเก่งนัก เนื่องจากไม่ตั้งใจเรียนเวลาครูอธิบาย พ่อและแม่ของตั๋ยได้ตั้งเงื่อนไขไว้ว่า ให้การเรียนของตั๋ยดีกว่านี้ก่อนแล้วจะซื้อรถจักรยานให้ เขาจึงกลัวใจมากว่า จะทำอย่างไรถึงจะได้รถจักรยานมาซื้อไปโรงเรียนเหมือนกับเพื่อนคนอื่น ในขณะที่ตั๋ยกำลังนั่งกลุ่มใจอยู่นั้น มีผู้ชายแปลกหน้าคนหนึ่ง ซึ่งตั๋ยไม่เคยรู้จักมาก่อน เดินเข้ามาหาตั๋ยและคุยกับตั๋ย ตั๋ยจึงระบายความกลัวใจให้เขาฟัง ชายคนนั้นจึงยื่นข้อเสนอว่า จะจ้างตั๋ยขายฮาม่าให้กับนักเรียนในโรงเรียน โดยจะให้เงินวันละสามร้อยบาทต่อวัน ตั๋ยจึงไม่รู้ว่าควรจะทำอย่างไร

แผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา

ทางเลือกในการป้องกันหลีกเลี่ยงปัญหา

ปัญหา.....

.....

.....

.....

.....

.....

บัตรรายงานรายบุคคล

ให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ปัญหาที่ครูกำหนด
ในด้านต่อไปนี้

1. ข้อมูลด้านตนเอง.....

.....

.....

2. ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม.....

.....

.....

.....

3. ข้อมูลด้านวิชาการ.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดกิจกรรมที่ 8

เรื่อง "สิ่งเสียด" (ต่อ)

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การรู้จักตัดสินใจเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล ช่วยป้องกันหลักเลี่ยงการตัดสินใจเสียดให้โทษที่เป็นผลเสียทั้งต่อตนเองและสังคม

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. อธิบายลักษณะของสิ่งเสียดชนิดต่าง ๆ ได้
2. อธิบายสาเหตุที่ทำให้ตัดสินใจเสียดได้
3. ยกตัวอย่างสถานที่บริการรักษาผู้ป่วยตัดสินใจเสียดได้
4. อธิบายผลที่เกิดขึ้นตามมาทั้งผลดีและผลเสียและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของแต่ละทางเลือกที่กำหนดได้
5. อธิบายเหตุผลในการตัดสินใจเลือกทางเลือก โดยการผสมผสานทั้งข้อมูลด้านตนเอง ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และด้านวิชาการ มาเป็นเหตุผลประกอบการพิจารณาตัดสินใจได้

เนื้อหา (เหมือนแผนการจัดกิจกรรมที่ 7)ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายเสนอความคิดเห็น เพื่อตอบคำถามในประเด็นต่อไปนี้ ลักษณะของสิ่งเสียดชนิดต่าง ๆ สาเหตุที่ทำให้ตัดสินใจเสียด และสถานบริการรักษาผู้ป่วยตัดสินใจเสียดทั้งในท้องถิ่น และที่อื่นในประเทศ โดยครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นประเมินทางเลือก

2. ให้นักเรียนทบทวนเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างเรื่อง "คนแปลกหน้า" ซึ่งนักเรียนได้ช่วยกันเสนอทางเลือกในการป้องกันหลักเลี่ยง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการตัดสินใจเสียดเช่นเดียวกันกับตัวอย่างเมื่อครั้งที่แล้ว โดยครูคิดแผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เป็นข้อสรุปร่วมกันของนักเรียนไว้บนกระดานดำ เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง
3. ให้นักเรียนแต่ละคนประเมินทางเลือกในการแก้ปัญหาที่กำหนด โดยการใช้แบบประเมินทางเลือกที่ครูแจกให้ เพื่อพิจารณาผลที่จะเกิดขึ้นตามมาของแต่ละทางเลือกว่ามีผลดีและผลเสีย และความเป็นไปได้ในการปฏิบัติหรือไม่แล้วจัดอันดับความสำคัญของทางเลือก

ขั้นเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด

4. สุ่มให้นักเรียนบางคนออกมารายงานผลการตัดสินใจของตนเองในการเลือกทางเลือกที่พิจารณาแล้วเห็นว่า จะมีผลดีหรือสามารถป้องกันหลีกเลี่ยงปัญหาการตัดสินใจเสียได้ดีพร้อมกับอธิบายเหตุผลว่า เพราะอะไรจึงตัดสินใจเช่นนั้น โดยให้นักเรียนผสมผสานทั้งข้อมูลด้านตนเอง ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และด้านวิชาการ มาเป็นเหตุผลประกอบในการตัดสินใจ ทั้งนี้เพื่อให้การตัดสินใจนั้นเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อตนเองและต่อสังคม

5. ให้นักเรียนที่เหลือรับฟังและพิจารณาในเหตุผลของเพื่อนที่ออกมารายงานว่า มีความเหมาะสมหรือไม่ โดยครูเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมในเหตุผลของนักเรียนแต่ละคน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับลักษณะของสิ่งเสียดชีวิตชนิดต่าง ๆ สาเหตุของการตัดสินใจเสียดชีวิตให้โทษ สถานบริการรักษาผู้ป่วยตัดสินใจเสียดชีวิต ตลอดจนสาระอื่น ๆ ที่ได้จากการจัดกิจกรรมในครั้งนี้

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิทางเลือกในการป้องกันหลีกเลี่ยงปัญหาการตัดสินใจเสียดชีวิต
2. แบบประเมินทางเลือก (เท่าจำนวนนักเรียน)

การประเมินผล

1. การสังเกต จาก
  - การตอบคำถาม
  - ความร่วมมือในการทำกิจกรรม
  - การแสดงความคิดเห็นในการร่วมอภิปราย
  - การอธิบายเหตุผล
  - การนำเสนอรายงาน
2. การตรวจผลงาน
  - การเขียนคำตอบในรูปแบบประเมินทางเลือก

ภาคผนวก

<u>แบบประเมินทางเลือก</u>				
ทางเลือกที่	ผลที่จะเกิดขึ้นตามมา		ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ	
	ผลดี	ผลเสีย	ปฏิบัติได้	ปฏิบัติไม่ได้
1	.....	.....	.....	.....
2	.....	.....	.....	.....
3	.....	.....	.....	.....
4	.....	.....	.....	.....
5	.....	.....	.....	.....
.	.....	.....	.....	.....
<u>จัดอันดับทางเลือก</u>		ตัดสินใจเลือกวิธีที่.....เหตุผลจาก		
1.....	1. ข้อมูลด้านตนเอง.....	.....		
2.....	.....	.....		
3.....	2. ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม.....	.....		
4.....	.....	.....		
5.....	3. ข้อมูลด้านวิชาการ.....	.....		
.....	.....	.....		

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 9

เรื่อง "สิ่งเสพติด" (ต่อ)

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การรู้จักตัดสินใจเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล ช่วยป้องกันหลักเลี่ยงการติดสิ่งเสพติดให้โทษที่เป็นผลเสียทั้งต่อตนเองและสังคม

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. ให้เหตุผลในสิ่งที่ตนเองเลือกยกตัวอย่างได้
2. อธิบายแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจที่วางไว้ได้
3. ปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติที่วางไว้ได้
4. ประเมินผลแผนการปฏิบัติและผลการปฏิบัติได้ว่า บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ เพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง และมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง

เนื้อหา (เหมือนแผนการจัดกิจกรรมที่ 7)

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนยกตัวอย่างคำขวัญ หรือข้อความที่เกี่ยวกับการต่อต้านยาเสพติด โดยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเสนอความคิดเห็นว่า คำขวัญนั้นมีข้อความว่าอะไรบ้าง จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานใด นักเรียนเคยเห็นคำขวัญนั้นที่ไหน เมื่อใด
2. ให้นักเรียนทบทวนเกี่ยวกับทางเลือกที่นักเรียนแต่ละคนได้ตัดสินใจเลือกไว้

ขั้นวางแผนและปฏิบัติตามการตัดสินใจ

3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม โดยให้นักเรียนที่ตัดสินใจเลือกทางเลือกในการแก้ไขปัญหาเหมือนกันอยู่กลุ่มเดียวกันหรือถ้าหากภายในกลุ่มนั้นมีจำนวนสมาชิกมากเกินไปครูอาจให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้อีกตามความเหมาะสม แล้วให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม จากนั้นให้แต่ละกลุ่มร่วมปรึกษากันเพื่อวางแผนในการนำทางเลือกที่กลุ่มตนได้ตัดสินใจเลือกไว้ไปสู่การปฏิบัติ โดยใช้แบบวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจที่ครูแจกให้ เมื่อเสร็จแล้วให้สมาชิกแต่ละกลุ่มทำความเข้าใจร่วมกันว่า จะนำเสนอหรือลงมือปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติที่ร่วมกันวางไว้ออกมาในรูปแบบใด เช่น แสดงบทบาทสมมติ หรือ

จำลองสถานการณ์ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นว่า จะนำทางเลือกที่กลุ่มตนได้เลือกไว้นั้น ไปใช้ในสถานการณ์เช่นไร (ให้เวลาในการปรึกษากันประมาณ 15 นาที)

4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอ หรือลงมือปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติตามที่ได้ตกลงร่วมกันไว้ (ให้เวลาประมาณกลุ่มละ 5 นาที)

5. เมื่อแต่ละกลุ่มนำเสนอจบลง ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงข้อคิดที่ได้จากการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม โดยครูเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นประเมินผลการตัดสินใจ

6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันพิจารณาตรวจสอบทั้งแผนการปฏิบัติที่วางไว้และผลของการปฏิบัติตามแผนที่กลุ่มตนได้วางไว้ว่า บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการหรือไม่ เพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคใดบ้างและจะมีวิธีการแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร โดยใช้แบบประเมินผลการตัดสินใจที่ครูแจกให้ จากนั้นให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงาน ให้นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

7. ครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม จากนั้นให้ทุกคนช่วยกันปรบมือ เพื่อเป็นการให้กำลังใจแก่ตนเองและเพื่อนๆ ที่ได้ให้ความร่วมมือกันในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดี

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับสาเหตุของการติดสิ่งเสพติด ผลเสียหรือผลร้ายของสิ่งเสพติด การป้องกันหลักเลี่ยงการติดสิ่งเสพติด สถานที่ให้บริการรักษาผู้ป่วยติดสิ่งเสพติดทั้งในท้องถิ่นและในสถานที่อื่นๆ ในประเทศ และการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันอย่างมีเหตุผล จะช่วยป้องกันหลักเลี่ยงการติดสิ่งเสพติดได้

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจ
2. แบบประเมินผลการตัดสินใจ

การประเมินผล

1. การสังเกต การแสดงความคิดเห็น การอธิบายเหตุผล การนำเสนอผล
2. ตรวจผลงาน การวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจ และการประเมินผล การตัดสินใจ

แบบประเมินผลการตัดสินใจ

1. การวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจมีความชัดเจนเพียงใด

( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย

2. การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการเพียงใด

( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย

2. มีความพึงพอใจในการปฏิบัติโดยภาพรวมเพียงใด

( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค.....

.....
.....
.....

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 10 เรื่อง "ลักษณะของครอบครัวที่อยู่ดีมีสุข" เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

ความสมดุลของจำนวนสมาชิกกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ครอบครัวอยู่ดีมีสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. ให้เหตุผลในการตอบคำถามที่ครูกำหนดให้ได้
2. ตอบคำถามเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนดให้ได้ว่า ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาเกิดจากอะไร อะไรคือสิ่งที่ต้องตัดสินใจ และจุดมุ่งหมายในการตัดสินใจคืออะไร
3. เสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวอย่างมีเหตุผลได้
4. อธิบายเหตุผลในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนดให้ได้

เนื้อหา

ลักษณะของครอบครัวที่อยู่ดีมีสุข

1. ความสมดุลของจำนวนสมาชิกกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
2. ปัญหาที่เกิดจากการเพิ่มสมาชิกในครอบครัว

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนดูภาพของครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกแตกต่างกันไป แล้วให้นักเรียนที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเท่ากัน ช่วยกันพิจารณาและอภิปรายว่า มีปัญหาอะไรเกิดขึ้นบ้าง และในฐานะที่นักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัว ควรจะปฏิบัติตนเช่นไร จึงจะถือว่ามีส่วนช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวนั้นได้
2. ให้นักเรียนดูภาพโฆษณาประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับนโยบายการวางแผนครอบครัวที่มีคำขวัญว่า "หญิงก็ได้ชายก็ดี มีแค่สอง" และให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็น โดยครูแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นรับทราบและกำหนดปัญหา

3. ให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง "ครอบครัวของส้มโอ" เมื่อนักเรียนอ่านจบแล้วให้นักเรียนช่วยกันจับประเด็นปัญหา โดยใช้วิธีระดมความคิดเห็นว่า ปัญหาของครอบครัวส้มโอคืออะไร สาเหตุของปัญหาเกิดจากอะไร อะไรคือสิ่งที่ส้มโอต้องตัดสินใจ จุดมุ่งหมายในการตัดสินใจของส้มโอคืออะไร

ขั้นกำหนดทางเลือกและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

4. ให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม โดยการให้จับฉลากบัตรรายชื่อสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ พ่อ แม่ และลูก ให้ผู้ที่จับฉลากได้บัตรรายชื่อเหมือนกันอยู่กลุ่มเดียวกัน จากนั้น ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายถึงบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวที่กลุ่มของตนเอง จับฉลากได้ที่ควรจะเป็นว่า พ่อ แม่ และลูก ควรจะมีบทบาทหน้าที่อย่างไร จึงจะทำให้ครอบครัวของตนเองอยู่ดีมีสุข ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

5. จากกรณีตัวอย่างเรื่อง ครอบครัวของส้มโอ ดังกล่าวให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเสนอวิธีการหรือทางเลือกในการป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว โดยการเขียนคำตอบลงในแผ่นภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหาที่ครูแจกให้ จากนั้นส่งตัวแทนออกมานำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน

6. ครูเขียนสรุปวิธีการหรือทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวที่แต่ละกลุ่มเสนอ โดยเลือกทางเลือกที่ซ้ำกันมากที่สุดลงบนกระดานดำให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในแต่ละทางเลือกที่กำหนด โดยครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม

7. ครูแจกบัตรงานรายบุคคล ให้นักเรียนแต่ละคนใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนด โดยให้นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูลว่า ข้อมูลที่เราต้องการคืออะไร แหล่งข้อมูลที่เราต้องการมีอยู่ที่ไหนบ้าง จะมีวิธีการหรือขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการได้อย่างไร

8. ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายเสนอความคิดเห็นว่าเพราะอะไรครูจึงให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลจากทั้ง 3 ด้าน โดยครูเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

9. ให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าหาคำตอบจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือเป็นการบ้าน

ขั้นสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปให้เห็นว่า การที่ครอบครัวมีจำนวนสมาชิกไม่สมดุลกับฐานะทางเศรษฐกิจจะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ดังนั้นสมาชิกทุกคนในครอบครัวจะต้องช่วยกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวอย่างมีเหตุผล จึงจะทำให้ครอบครัวอยู่ดีมีสุข

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. รูปภาพของครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกแตกต่างกันไป
2. รูปภาพโฆษณาประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานการวางแผนครอบครัว
3. บัตรเนื้อหากรณีตัวอย่างเรื่อง "ครอบครัวของส้มโอ"
4. ฉลากบัตรรายชื่อสมาชิกในครอบครัว 3 ชื่อ ได้แก่ พ่อ แม่ ลูก
5. แผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา จำนวน 3 แผ่น
6. บัตรงานรายบุคคล (เท่าจำนวนนักเรียน)

การประเมินผล

1. การสังเกต การให้เหตุผลในการตอบคำถามหรือในการอภิปราย การแสดงความคิดเห็นหรือการเสนอทางเลือก การให้ความร่วมมือและความสนใจในการทำกิจกรรม การนำเสนอรายงาน
2. การตรวจผลงาน การเขียนคำตอบในแผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา การเขียนคำตอบในบัตรงานรายบุคคล

ภาคผนวก

บัตรเนื้อหากรณีตัวอย่างเรื่อง "ครอบครัวของส้มโอ"

ครอบครัวของส้มโอ มีสมาชิกทั้งหมด 8 คน คือ พ่อ แม่ และลูกอีก 6 คน ซึ่งกำลังเรียนหนังสืออยู่ 4 คน คือ ชั้น ป.1 ชั้น ป.3 ชั้น ป.5 และส้มโอกำลังเรียนอยู่ชั้นป.6 ส่วนน้องอีก 2 คน ยังเล็กนัก อายุ 1 ขวบ และ 4 ขวบตามลำดับ พ่อของส้มโอมีอาชีพขับรถแท็กซี่ พ่อต้องออกไปทำงานแต่เช้าตรู่ทุกวัน มีรายได้ไม่แน่นอน บางวันก็มีรายได้ดีบางวันแทบจะไม่มีรายได้เลยก็มี ส่วนแม่ของส้มโออยู่บ้านกับน้องสองคน นอกจากทำงานบ้านแล้ว แม่ยังใช้เวลาว่างในการเย็บถุงกระดาษขาย เพื่อหารายได้ช่วยพ่ออีกแรงหนึ่ง แต่เนื่องจากมีลูกหลายคน รายจ่ายภายในครอบครัวจึงมาก ทำให้ฐานะทางการเงินไม่พอใช้จ่าย พ่อจึงต้องหารายได้พิเศษโดยทำงานล่วงเวลา กว่าจะได้กลับบ้านก็เหน็ดเหนื่อย ส่วนแม่ก็เหน็ดเหนื่อยจากงานบ้านและการดูแลน้องทั้งสอง ทั้งพ่อและแม่จึงไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนลูกเท่าที่ควรน้องๆ ของส้มโอก็ชอบทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่บ่อย ๆ ไม่รู้จักรับผิดชอบในงานที่พ่อแม่มอบหมายให้ ไม่มีการรักษาระเบียบวินัยทุกคนในครอบครัวจึงไม่มีความสุขเท่าที่ควร แต่ส้มโอก็ไม่รู้ว่าจะช่วยให้ครอบครัวมีความสุขได้อย่างไร

แผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา
ทางเลือกในการป้องกันแก้ไขปัญหา

ปัญหา.....

.....

.....

.....

.....

.....

บัตรงานรายบุคคล

ให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ปัญหาที่ครูกำหนด
ในด้านต่อไปนี้

1. ข้อมูลด้านตนเอง.....

.....

.....

.....

2. ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม.....

.....

.....

.....

.....

3. ข้อมูลด้านวิชาการ.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดกิจกรรมที่ 11 เรื่อง "ลักษณะของครอบครัวที่อยู่ดีมีสุข" (ต่อ) เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

ความสมดุลของจำนวนสมาชิกกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ครอบครัวอยู่ดีมีสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. เปรียบเทียบปัญหาของครอบครัวทั้งสองประเภทที่ครูกำหนดให้ได้
2. อธิบายผลที่เกิดขึ้นตามมาทั้งผลดีและผลเสีย และความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของแต่ละทางเลือกที่กำหนดได้
3. อธิบายเหตุผลในการตัดสินใจเลือกทางเลือก โดยการผสมผสานทั้งข้อมูลด้านตนเอง ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และด้านวิชาการ มาเป็นเหตุผลประกอบการพิจารณาตัดสินใจได้

เนื้อหา (เหมือนแผนการจัดกิจกรรมที่ 10)

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนพิจารณาเกี่ยวกับการเลือกมีจำนวนบุตรของ 2 ครอบครัว คือ ครอบครัวที่เลือกมีบุตรจำนวนมากกับครอบครัวที่เลือกมีบุตรจำนวนน้อย ซึ่งทั้งสองครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจเท่าเทียมกัน ให้นักเรียนพิจารณาเปรียบเทียบปัญหาที่จะเกิดขึ้น โดยการให้ตารางพิจารณาการเลือกจำนวนบุตรในครอบครัวที่ครูแจกให้ จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันสรุปว่า ครอบครัวประเภทใดจะมีปัญหาน้อยหรือมากกว่ากันพร้อมกับให้เหตุผลประกอบเพิ่มเติม

ขั้นประเมินทางเลือก

2. ให้นักเรียนทบทวนเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างเรื่อง ครอบครัวของส้มโอที่นักเรียนได้ช่วยกันเสนอทางเลือกในการป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวเมื่อครั้งที่แล้ว โดยครุคิดแผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เป็นข้อสรุปร่วมกันของนักเรียนไว้บนกระดานดำ เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

3. ให้นักเรียนแต่ละคนประเมินทางเลือกในการแก้ปัญหาที่กำหนด โดยใช้แบบประเมินทางเลือกที่ครูแจกให้ เพื่อพิจารณาผลที่จะเกิดขึ้นตามมาของแต่ละทางเลือกว่า มีผลดีและผลเสีย และความเป็นได้ในการปฏิบัติหรือไม่ แล้วจัดอันดับความสำคัญของทางเลือก

ขั้นเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด

4. สุ่มให้นักเรียนบางคนออกมารายงานผลการตัดสินใจของตนเองในการเลือกทางเลือกที่พิจารณาแล้วเห็นว่า จะมีผลดีหรือสามารถป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว ได้พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลว่า เพราะอะไรจึงตัดสินใจเช่นนั้น โดยให้นักเรียนผสมผสานทั้งข้อมูลด้านตนเอง ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และด้านวิชาการ มาเป็นเหตุผลประกอบในการตัดสินใจ ทั้งนี้เพื่อให้การตัดสินใจนั้นเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อตนเอง ครอบครัวและต่อสังคม

5. ให้นักเรียนที่เหลือรับฟังและพิจารณาในเหตุผลของเพื่อนที่ออกมารายงานว่า มีความเหมาะสมหรือไม่ โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติมในเหตุผลของนักเรียนแต่ละคน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปให้เห็นว่า ครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกไม่สมดุลกับฐานะทางเศรษฐกิจ จะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นภายในครอบครัวตามมา ตลอดจนสาระอื่น ๆ ที่ได้จากการจัดกิจกรรมในครั้งนี้

สื่อการเรียนการสอน

1. ตารางพิจารณาการเลือกจำนวนบุตรในครอบครัว
2. แผนภูมิทางเลือกในการป้องกันแก้ไขปัญหา
3. แบบประเมินทางเลือก (เท่าจำนวนนักเรียน)

การประเมินผล

1. การสังเกต จากการตอบคำถาม ความร่วมมือในการทำกิจกรรม การแสดงความคิดเห็น การอภิปราย การอธิบายเหตุผล การเสนอรายงาน
2. การตรวจผลงาน การเขียนคำตอบตารางพิจารณาการเลือกจำนวนบุตรในครอบครัวและในแบบประเมินทางเลือก

ภาคผนวก

<u>ตารางพิจารณาการเลือกจำนวนบุตรในครอบครัว</u>		
ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ↓ ในช่องประเภทของครอบครัวที่นักเรียนคิดว่า จะมีปัญหามาก ตามหัวข้อประเด็นที่พิจารณา		
ประเด็นที่พิจารณา	ประเภทของครอบครัว	
	มีบุตรจำนวนมาก	มีบุตรจำนวนน้อย
1. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว.....	.....	.....
2. ความสมดุลระหว่างรายจ่ายกับรายรับ..	.....	.....
3. การอบรมเลี้ยงดูบุตร.....	.....	.....
4. การให้การศึกษา.....	.....	.....
5. ที่อยู่อาศัย.....	.....	.....
6. สุขภาพอนามัย.....	.....	.....
รวมความถี่		

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<u>แบบประเมินทางเลือก</u>				
ทางเลือกที่	ผลที่จะเกิดขึ้นตามมา		ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ	
	ผลดี	ผลเสีย	ปฏิบัติได้	ปฏิบัติไม่ได้
1	.....	.....	.....	.....
2	.....	.....	.....	.....
3	.....	.....	.....	.....
4	.....	.....	.....	.....
5	.....	.....	.....	.....
.	.....	.....	.....	.....

<u>จัดอันดับทางเลือก</u>		ตัดสินใจเลือกวิธีที่..... เหตุผลจาก
1.....	1. ข้อมูลด้านตนเอง.....	
2.....	.....	
3.....	2. ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม.....	
4.....	.....	
5.....	3. ข้อมูลด้านวิชาการ.....	
.....	.....	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 12 เรื่อง "ลักษณะของครอบครัวที่อยู่ดีมีสุข" (ต่อ) เวลา 3 คาบ
ความคิดรวบยอด

ความสมดุลของจำนวนสมาชิกกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นปัจจัยสำคัญ
อย่างหนึ่งที่ทำให้ครอบครัวอยู่ดีมีสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. ให้เหตุผลในสิ่งที่ตนเองเลือกยกตัวอย่างได้
2. อธิบายแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจที่วางไว้ได้
3. ปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติที่วางไว้ได้
4. ประเมินผลแผนการปฏิบัติและผลการปฏิบัติได้ว่า บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ เพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง และมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง

เนื้อหา (เหมือนแผนการจัดกิจกรรมที่ 10)

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนยกตัวอย่างครอบครัวในท้องถิ่นของเราที่เห็นว่า เป็นครอบครัวที่อยู่กันอย่างมีความสุข โดยการตอบคำถามดังนี้ เป็นครอบครัวของใคร บ้านเขาอยู่ที่ไหน พ่อแม่หรือหัวหน้าครอบครัวมีอาชีพอะไร มีลูกกี่คน ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวเป็นอย่างไร เป็นต้น ให้นักเรียนคนอื่นเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

2. ให้นักเรียนทบทวนเกี่ยวกับทางเลือกที่นักเรียนแต่ละคนได้ตัดสินใจเลือกไว้

ขั้นวางแผนและปฏิบัติตามการตัดสินใจ

3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม โดยการให้นักเรียนที่ตัดสินใจเลือกทางเลือกในการแก้ไขปัญหาเหมือนกันอยู่กลุ่มเดียวกัน ถ้าหากภายในกลุ่มนั้นมีจำนวนสมาชิกมากเกินไปอาจให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้อีกตามความเหมาะสม แล้วให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม จากนั้นให้แต่ละกลุ่มร่วมปรึกษากันเพื่อวางแผนในการนำทางเลือกที่กลุ่มของตนได้ตัดสินใจเลือกไว้นั้นไปสู่การปฏิบัติ โดยใช้แบบวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจที่ครูแจกให้ เมื่อเสร็จแล้วให้สมาชิกแต่ละกลุ่มทำความเข้าใจตกลงร่วมกันว่า จะนำเสนอหรือลงมือปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติที่ร่วมกันวางไว้ออกมาในรูปแบบใด เช่น แสดงบทบาทสมมติ หรือจำลองสถานการณ์ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นว่า จะนำทางเลือกที่กลุ่มตนได้เลือกไว้นั้นไปใช้ในสถานการณ์เช่นไร (ให้เวลาในการปรึกษากันประมาณ 15 นาที)

4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอหรือลงมือปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติที่ได้ตกลงร่วมกันไว้ (ใช้เวลาประมาณกลุ่มละ 5 นาที)

5. เมื่อแต่ละกลุ่มนำเสนอจบลง ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงข้อคิดที่ได้จากการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม โดยครูเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นประเมินผลการตัดสินใจ

6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันพิจารณาตรวจสอบทั้งแผนการปฏิบัติที่วางไว้ และผลของการปฏิบัติตามแผนของกลุ่มตนได้วางไว้ว่า บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการหรือไม่ เพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคใดบ้างและจะมีวิธีการแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร โดยใช้แบบประเมินผลการตัดสินใจที่ครูแจกให้ จากนั้นให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงาน ให้นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

7. ครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม จากนั้นให้ทุกคนช่วยกันปรบมือเพื่อเป็นการให้กำลังใจแก่ตนเองและเพื่อนๆ ที่ได้ให้ความร่วมมือกันในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดี

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระที่ได้จากการจัดกิจกรรมครั้งนี้ว่า การที่ครอบครัวมีสมาชิกไม่สมดุลกับฐานะทางเศรษฐกิจ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สมาชิกในครอบครัวอยู่กันอย่างไม่มีความสุข ดังนั้น สมาชิกทุกคนในครอบครัวต่างมีความสำคัญในการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว และความสามารถในการตัดสินใจเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล มีความจำเป็นต่อการทำให้ครอบครัวอยู่ดีมีสุข

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจ
2. แบบประเมินผลการตัดสินใจ

การประเมินผล

1. การสังเกต การแสดงความคิดเห็น การอธิบายเหตุผล การนำเสนอผล
2. ตรวจผลงาน การวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจ และการประเมินผลการตัดสินใจ

แบบประเมินผลการตัดสินใจ

1. การวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจมีความชัดเจนเพียงใด
 มาก   ปานกลาง   น้อย

2. การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการเพียงใด
 มาก   ปานกลาง   น้อย

2. มีความพึงพอใจในการปฏิบัติโดยภาพรวมเพียงใด
 มาก   ปานกลาง   น้อย

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

.....

.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 13 เรื่อง "เศรษฐกิจภายในครอบครัว" เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

ความรอบคอบในการตัดสินใจเลือกซื้อสิ่งของที่จำเป็นและการวางแผนการใช้จ่ายให้สมฐานะ จะช่วยให้เศรษฐกิจภายในครอบครัวเป็นไปด้วยดี

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. ให้เหตุผลในสิ่งที่ตนเองเลือกได้
2. เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับเศรษฐกิจภายในครอบครัวของตนเองได้
3. ตอบคำถามเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนดให้ได้ว่า ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาเกิดจากอะไร อะไรคือสิ่งที่ต้องตัดสินใจ และจุดมุ่งหมายในการตัดสินใจคืออะไร
4. บอกวิธีการหรือเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนดให้ได้
5. อธิบายเหตุผลในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนดให้ได้

เนื้อหา

เศรษฐกิจภายในครอบครัว

1. การรู้จักเลือกใช้สิ่งของที่จำเป็นตามสมควรแก่ฐานะทางเศรษฐกิจ
2. การวางแผนการใช้จ่ายประจำตัว

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูจัดบัตรกระดาษสีบนกระดาษดำ ได้แก่ สีน้ำตาล สีเขียว สีแดง สีม่วง และสีขาว ให้นักเรียนแต่ละคนเลือกสีใดสีหนึ่งเพียงสีเดียว จากนั้นให้คนที่เลือกสีเดียวกันช่วยกันให้เหตุผลว่า เพราะอะไรจึงเลือกสีนั้น เมื่อนักเรียนให้เหตุผลเสร็จแล้ว ครูตั้งกระดาษสีต่าง ๆ ออก เพื่อให้นักเรียนเห็นว่า ข้างหลังของบัตรกระดาษสีนั้น ๆ แทนค่าของเงินจำนวนที่แตกต่างกัน นั่นคือ สีน้ำตาลแทนสิบบาท สีเขียวแทนยี่สิบบาท สีแดงแทนร้อยบาท สีม่วงแทนห้าร้อยบาทและสีขาวแทนพันบาท ทั้งนี้ครูเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า คนเราจะทำอะไรนั้นต้องมีเหตุผล

2. ให้นักเรียนอาสาสมัครออกมาเล่าเกี่ยวกับเศรษฐกิจภายในครอบครัวของตนว่า เป็นอย่างไรบ้าง เช่น ผู้ที่หารายได้จุนเจือครอบครัวคือใครบ้าง ประกอบอาชีพอะไร การใช้จ่ายของครอบครัวในแต่ละวัน เป็นอย่างไรบ้าง ใช้จ่ายเกินฐานะหรือสมฐานะของครอบครัวหรือไม่ อย่างไร ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นรับทราบและกำหนดปัญหา

3. ให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม โดยการจับฉลากโจทย์เลข ให้ผู้ที่จับฉลากโจทย์เลขที่ได้ผลลัพธ์เท่ากันอยู่กลุ่มเดียวกัน จากนั้นให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการของกลุ่ม

4. ให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง "ครอบครัวนี้มีปัญหา" เมื่อนักเรียนอ่านจบแล้วให้นักเรียนช่วยกันจับประเด็นปัญหา โดยใช้วิธีระดมความคิดพิจารณาว่า ปัญหาของครอบครัวในกรณีตัวอย่างนี้คืออะไร สาเหตุของปัญหาเกิดจากอะไร อะไรคือสิ่งที่ต้องตัดสินใจ จุดมุ่งหมายในการตัดสินใจคืออะไร

ขั้นกำหนดทางเลือกและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

5. จากกรณีตัวอย่างดังกล่าว ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเสนอทางเลือกในการแก้ไขปัญหา โดยเขียนคำตอบลงในแผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหาที่ครูแจกให้ จากนั้นให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน ครูเขียนสรุปวิธีการหรือทางเลือกในการแก้ปัญหาที่แต่ละกลุ่มเสนอ โดยเลือกทางเลือกที่ซ้ำกันมากที่สุดลงบนกระดานดำ ให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในแต่ละทางเลือกที่กำหนด

6. ครูแจกบัตรงานรายบุคคล ให้นักเรียนแต่ละคนใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการณ์ตัวอย่างที่ครูกำหนด โดยให้นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูลว่า ข้อมูลที่ต้องการเกี่ยวกับเรื่องอะไร แหล่งข้อมูลที่ต้องการมีอยู่ที่ไหนบ้าง จะมีวิธีการหรือขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการได้อย่างไร ครูเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

7. ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายเสนอความคิดเห็นว่า เพราะอะไร ครูจึงให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลจากทั้ง 3 ด้าน โดยครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม

8. ให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าหาคำตอบจากแหล่งข้อมูลที่นำเชื่อถือเป็นการบ้าน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระที่ได้จากการจัดกิจกรรมครั้งนี้ว่า การใช้จำลองอย่างสมฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว จะช่วยให้การดำรงชีวิตภายในครอบครัวมีความสุขได้

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรกระดาษสีน้ำตาล สีเขียว สีแดง สีม่วง และสีขาว จำนวน 5 บัตร พร้อมกับธนบัตร จำนวน 5 ใบ ได้แก่ สิบ ยี่สิบ หนึ่งร้อย ห้าร้อย และหนึ่งพันบาท ตามลำดับ
2. ฉลากโจทย์เลข เพื่อใช้ในการแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม
3. บัตรเนื้อหากรณีตัวอย่างเรื่อง "ครอบครัวนี้มีปัญหา" (เท่าจำนวนนักเรียน)
4. แผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา จำนวน 5 แผ่น
5. บัตรงานรายบุคคล (เท่าจำนวนนักเรียน)

การประเมินผล

1. การสังเกต
  - การอธิบายเหตุผล
  - การแสดงความคิดเห็นหรือการเสนอทางเลือก
  - การให้ความร่วมมือและความสนใจในการร่วมกิจกรรม
  - การนำเสนอรายงาน
2. การตรวจผลงาน
  - การเขียนคำตอบในแผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา
  - การเขียนคำตอบในบัตรงานรายบุคคล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

<u>ฉลากโจทย์เลข</u>							
เพื่อใช้ในการแบ่งกลุ่มนักเรียน ดังนี้							
กลุ่มที่ 1	12-2	8+2	5x2	13-3	6+4	20/2	=10
กลุ่มที่ 2	16-8	4+4	6+2	32/4	19-11	28-18	= 8
กลุ่มที่ 3	12-6	24/4	10-4	15-9	2+2+2	26-20	= 6
กลุ่มที่ 4	10-5	20/4	15-10	2+2+1	25/5	15/3	= 5
กลุ่มที่ 5	3x3	19-10	81/9	3+3+3	4+5	18-9	= 9

บัตรเนื้อหากรณีตัวอย่าง เรื่อง "ครอบครัวมีปัญหา"

นายคำผู้เป็นหัวหน้าครอบครัวมีอาชีพเป็นกรรมกรรับจ้างทั่วไป ซึ่งรายได้ค่อนข้างน้อยและไม่แน่นอน ส่วนนางเขียวผู้เป็นภรรยาไม่ได้ทำงานที่มีรายได้แต่อย่างใด นอกจากทำหน้าที่เป็นแม่บ้านและเลี้ยงดูลูก ๆ ดังนั้น ภาระในการหารายได้เลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวจึงตกอยู่กับนายคำแต่เพียงผู้เดียว ทั้งสองมีลูกด้วยกัน 4 คน นางเขียวเป็นคนที่ใช้จ่ายเงินเก่ง เก็บเงินไม่ค่อยได้ ชอบซื้อเสื้อผ้าใหม่ ๆ และสิ่งของที่ไม่จำเป็นเล็ก ๆ น้อย ๆ อยู่เสมอ ส่วนของใช้ภายในบ้านก็มีราคาค่อนข้างแพง แต่ของใช้ดังกล่าวส่วนใหญ่ได้มาจากการกู้ยืมเงินเพื่อนบ้านซื้อหรือไม่ บางอย่างก็ซื้อด้วยเงินผ่อน ทำให้รายจ่ายภายในครอบครัวมากกว่ารายรับ ในไม่ช้าของที่มีอยู่ภายในบ้าน เช่น โทรทัศน์สี ตู้เย็น วิทยุเทป รถจักรยานยนต์ เป็นต้น ต้องนำไปขายจนหมด ทำให้ความเป็นอยู่ภายในครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป นายคำกับนางเขียวมักมีปากเสียงและทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่เสมอ ๆ สมาชิกทุกคนในครอบครัวนี้จึงมีแต่ความไม่สบายใจ

แผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา
ทางเลือกในการแก้ปัญหา

ปัญหา.....

.....

.....

.....

.....

.....

บัตรงานรายบุคคล

ให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ปัญหาที่ครูกำหนด
ในด้านต่อไปนี้

1. ข้อมูลด้านตนเอง.....

.....

.....

2. ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม.....

.....

.....

.....

3. ข้อมูลด้านวิชาการ.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดกิจกรรมที่ 14 เรื่อง "เศรษฐกิจภายในครอบครัว" (ต่อ) เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

ความรอบคอบในการตัดสินใจเลือกซื้อสิ่งของที่จำเป็นและการวางแผนการใช้จ่ายให้สมฐานะ จะช่วยให้เศรษฐกิจภายในครอบครัวเป็นไปด้วยดี

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. อธิบายเหตุผลทั้งข้อดีและข้อเสียเกี่ยวกับการเลือกซื้อสินค้าแบบต่าง ๆ ได้
2. อธิบายผลที่เกิดขึ้นตามมาทั้งผลดีและผลเสียและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของแต่ละทางเลือกที่กำหนดได้
3. อธิบายเหตุผลในการตัดสินใจเลือกทางเลือก โดยการผสมผสานทั้งข้อมูลด้านตนเอง ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และด้านวิชาการ มาเป็นเหตุผลประกอบการพิจารณาตัดสินใจได้

เนื้อหา (เหมือนแผนการจัดกิจกรรมที่ 13)

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม โดยการให้นักเรียนจับฉลากบัตรรายชื่อสินค้า แล้วให้นักเรียนที่จับได้รายชื่อสินค้าที่จัดอยู่ในประเภทเดียวกันอยู่กลุ่มเดียวกัน จากนั้นให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม
2. ให้นักเรียนช่วยกันเสนอวิธีการเลือกซื้อสินค้าแบบต่าง ๆ โดยครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติมในสิ่งที่นักเรียนช่วยกันเสนอ จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันพิจารณาถึงข้อดีและข้อเสียของวิธีการเลือกซื้อสินค้าแบบต่างๆ โดยใช้ตารางพิจารณาเลือกซื้อสินค้าที่ครูแจกให้ เมื่อเสร็จแล้วให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอรายงานหน้าชั้น

ขั้นประเมินทางเลือก

3. ให้นักเรียนทบทวนเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างเรื่อง ครอบครัวนี้มีปัญหา ซึ่งนักเรียนได้ช่วยกันเสนอทางเลือกเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการใช้จ่ายเกินฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเมื่อครั้งที่แล้ว โดยครูคิดแผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เป็นข้อสรุปร่วมกันของนักเรียนไว้บนกระดานดำ เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

4. ให้นักเรียนแต่ละคนประเมินทางเลือกในการแก้ปัญหาที่กำหนด โดยใช้แบบประเมินทางเลือกที่ครูแจกให้ เพื่อพิจารณาผลที่จะเกิดขึ้นตามมาของแต่ละทางเลือกว่า มีผลดีและผลเสีย และความเป็นได้ในการปฏิบัติหรือไม่ แล้วจัดอันดับความสำคัญของทางเลือก

ขั้นเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด

5. สุ่มให้นักเรียนบางคนออกมารายงานผลการตัดสินใจของตนเองในการเลือกทางเลือกที่พิจารณาแล้วเห็นว่า จะมีผลดีหรือสามารถป้องกันแก้ไขปัญหาการใช้ยาเกินฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวได้ พร้อมกับอธิบายเหตุผลว่า เพราะอะไรจึงตัดสินใจเช่นนั้น โดยให้นักเรียนผสมผสานทั้งข้อมูลด้านตนเอง ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และด้านวิชาการมาเป็นเหตุผลประกอบในการตัดสินใจ ทั้งนี้เพื่อให้การตัดสินใจนั้นเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และต่อสังคม

6. ให้นักเรียนที่เหลือรับฟังและพิจารณาในเหตุผลของเพื่อนที่ออกมารายงานว่า มีความเหมาะสมหรือไม่ โดยครูให้เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมในเหตุผลของนักเรียนแต่ละคน

ขั้นสรุป

ครู และนักเรียนร่วมกันสรุปสาระที่ได้เกี่ยวกับความรอบคอบในการเลือกซื้อสินค้า เพื่อให้สมฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว จะช่วยให้ประหยัดและทำให้ครอบครัวมีความสุขตลอดจนสาระอื่น ๆ ที่ได้จากการจัดกิจกรรมในครั้งนี้

สื่อการเรียนการสอน

1. บัตรรายชื่อสินค้า 5 ประเภท คือ 1) ประเภทอุปกรณ์การเรียน เช่น ดินสอ ยางลบ ปากกา หนังสือ สมุด ไม้บรรทัด 2) ประเภทของใช้ภายในบ้าน เช่น หม้อ จาน กะทะ ช้อน เต่า ตู้กับข้าว 3) ประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า เช่น เตารีด พัดลม โทรทัศน์ วิทยุ วิดีโอ โคมไฟ 4) ประเภทเครื่องแต่งกาย เช่น เสื้อ กางเกง รองเท้า เข็มขัด ถุงเท้า หมวก 5) ประเภทอาหาร เช่น ส้มตำ แอง ข้าว ผัก ผลไม้ นม เป็นต้น

2. ตารางพิจารณาวิธีการเลือกซื้อสินค้าแบบต่าง ๆ จำนวน 5 แผ่น
3. แผนภูมิทางเลือกในการแก้ไขปัญหา
4. แบบประเมินทางเลือก (เท่าจำนวนนักเรียน)

การประเมินผล

1. การสังเกต จาก
  - การอธิบายเหตุผล
  - การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม
  - การร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น
  - การนำเสนอรายงาน

2. การตรวจผลงาน จาก
  - การเขียนคำตอบในตารางพิจารณาวิธีการเลือกซื้อสินค้าแบบต่าง ๆ
  - การเขียนคำตอบในแบบประเมินทางเลือก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ตารางพิจารณาวิธีการเลือกซื้อสินค้าแบบต่าง ๆ		
วิธีการเลือกซื้อสินค้า	ข้อดี	ข้อเสีย
1. การซื้อปลีก.....	.....	.....
2. การซื้อเป็นโหล.....	.....	.....
3. การซื้อเงินสด.....	.....	.....
4. การซื้อเงินผ่อน.....	.....	.....
5. การซื้อจากผู้ผลิต.....	.....	.....
6. การซื้อจากพ่อค้าคนกลาง.....	.....	.....
7. การซื้อของตามฤดูกาล..	.....	.....
8. การซื้อของนอกฤดูกาล..	.....	.....

<u>แบบประเมินทางเลือก</u>				
ทางเลือกที่	ผลที่จะเกิดขึ้นตามมา		ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ	
	ผลดี	ผลเสีย	ปฏิบัติได้	ปฏิบัติไม่ได้
1	.....	.....	.....	.....
2	.....	.....	.....	.....
3	.....	.....	.....	.....
4	.....	.....	.....	.....
5	.....	.....	.....	.....
.	.....	.....	.....	.....

<u>จัดอันดับทางเลือก</u>		ตัดสินใจเลือกวิธีที่..... เหตุผลจาก
1.....	1. ข้อมูลด้านตนเอง.....	
2.....	.....	
3.....	2. ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม.....	
4.....	.....	
5.....	3. ข้อมูลด้านวิชาการ.....	
.....	.....	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 15 เรื่อง "เศรษฐกิจภายในครอบครัว" (ต่อ) เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

ความรอบคอบในการตัดสินใจเลือกซื้อสิ่งของที่จำเป็นและการวางแผนการใช้จ่ายให้สมฐานะ จะช่วยให้เศรษฐกิจภายในครอบครัวเป็นไปด้วยดี

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. ให้เหตุผลในการตอบคำถามตามที่ครูกำหนดให้ได้
2. อธิบายเหตุผลในการเลือกซื้อสินค้าแต่ละชนิดได้
3. อธิบายแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจที่วางไว้ได้
4. ปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติที่วางไว้ได้
5. ประเมินผลแผนการปฏิบัติและผลการปฏิบัติได้ว่า บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ เพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง และมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง

เนื้อหา (เหมือนแผนการจัดกิจกรรมที่ 13)

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนคลุกกล่องของผงช็อกโกแลต 3 สีห่อ ที่มีปริมาณและราคาแตกต่างกัน แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเสนอความคิดเห็น เพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับการโฆษณาผงช็อกโกแลตที่ครูกำหนดในประเด็นต่อไปนี้
  - ผู้ขายต้องการให้เกิดผลอย่างไรต่อผู้ซื้อ
  - การอ้างคุณภาพของสินค้าแต่ละสีห่อ ทำให้คุณภาพของสินค้าที่โฆษณาแตกต่างกันหรือไม่ ออย่างไร
  - นักเรียนมีวิธีการอย่างไรในการพิจารณาว่า สินค้านั้นมีคุณภาพหรือไม่
  - ถ้าให้นักเรียนเลือก นักเรียนจะเลือกซื้อผงช็อกโกแลตสีห่ออะไร เพราะอะไร
 จึงเลือกซื้อผงช็อกโกแลตสีห่อ นั้น

โดยครูเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

2. ให้นักเรียนทบทวนเกี่ยวกับทางเลือกที่นักเรียนแต่ละคนได้ตัดสินใจเลือกไว้

ขั้นวางแผนและปฏิบัติตามการตัดสินใจ

3. ให้นักเรียนแต่ละคนวางแผนในการนำทางเลือกที่ตนเองได้ตัดสินใจเลือกไว้ นั้นไปสู่การปฏิบัติ โดยใช้แบบวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจที่ครูแจกให้ (ให้เวลา ประมาณ 2 นาที)

4. สมมติให้นักเรียนได้รับเงินค่าใช้จ่ายประจำเดือนละ 200 บาท ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติวางแผนการใช้จ่ายภายในวงเงินที่กำหนด ตามรายละเอียดในแบบวางแผนการใช้จ่ายเงินที่ครูแจกให้ (ให้เวลาประมาณ 3 นาที)

5. สุ่มให้นักเรียนบางคน ออกมานำเสนอรายงานการวางแผนการใช้จ่ายเงิน หน้าชั้นเรียน (ให้เวลาคนละประมาณ 1 นาที)

6. เมื่อนักเรียนแต่ละคนออกมานำเสนอรายงานจบ ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย ถึงเหตุผลในการใช้จ่ายเงินของแต่ละคน ครูเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นประเมินผลการตัดสินใจ

7. ให้นักเรียนแต่ละคนพิจารณาตรวจสอบทั้งแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจและผลของการปฏิบัติในการวางแผนการใช้จ่ายของตนเองว่า บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการหรือไม่ เพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคใดบ้าง และจะมีวิธีการแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร โดยใช้แบบประเมินผลการตัดสินใจที่ครูแจกให้ จากนั้นให้แต่ละคนนำเสนอรายงาน ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น

8. ครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม จากนั้นให้ทุกคนช่วยกันปรบมือเพื่อเป็นการให้กำลังใจแก่ตนเองและเพื่อน ๆ ที่ได้ให้ความร่วมมือกันในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดี

ขั้นสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปให้เห็นว่า การรู้จักตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า และการวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ ทำให้ใช้จ่ายเงินได้อย่างประหยัดไม่เกินฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ทุกคนในครอบครัวก็จะอยู่กันอย่างมีความสุข

สื่อการเรียนการสอน

1. กล้องพงซีกฟอก 3 สีห่อ
2. แบบวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจ
3. แบบวางแผนการใช้จ่ายเงิน
2. แบบประเมินผลการตัดสินใจ

การประเมินผล

1. การสังเกต จาก

- การอธิบายเหตุผล
- การแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย
- การนำเสนอรายงาน

2. ตรวจผลงาน

- การวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจ
- การวางแผนการใช้จ่ายเงิน
- การประเมินผลการตัดสินใจ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบประเมินผลการตัดสินใจ

1. การวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจมีความชัดเจนเพียงใด
 มาก   ปานกลาง   น้อย

2. การปฏิบัติการวางแผนการใช้จ่ายเงินมีความชัดเจนและเหมาะสมเพียงใด
 มาก   ปานกลาง   น้อย

2. มีความพึงพอใจในการปฏิบัติโดยภาพรวมเพียงใด
 มาก   ปานกลาง   น้อย

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

.....

.....

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 16 เรื่อง "อิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อสังคม" เวลา 3 คาบ
ความคิดรวบยอด

สมาชิกที่ดีของสังคม เป็นผลมาจากการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว และสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลของสมาชิกในสังคม เป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้สังคมเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. ให้เหตุผลในสิ่งที่ครูกำหนดให้ได้
2. ตอบคำถามเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนดให้ได้ว่า ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาเกิดจากอะไร อะไรคือสิ่งที่ต้องตัดสินใจ และจุดมุ่งหมายในการตัดสินใจคืออะไร
3. เสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวอย่างมีเหตุผลได้
4. อธิบายเหตุผลในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนดให้ได้

เนื้อหา

1. ลักษณะของครอบครัวที่ดี
2. อิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อสังคม

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนผู้ชายหรือภาพข่าวที่เกี่ยวกับปัญหาสังคมต่าง ๆ เช่น ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาเด็กเร่ร่อนจรจัด ปัญหาการใช้แรงงานเด็ก เป็นต้น แล้วให้นักเรียนร่วมกันพิจารณาและอภิปรายแสดงความคิดเห็นถึงสาเหตุของการเกิดปัญหาและความสัมพันธ์หรือผลกระทบของปัญหาดังกล่าวว่ามีความสัมพันธ์หรือมีผลกระทบกับครอบครัวและสังคมหรือไม่ อย่างไร โดยครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นรับทราบและกำหนดปัญหา

2. ให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง "นี่หรือชีวิต" ให้นักเรียนอ่านและร่วมกันจับประเด็นปัญหาโดยใช้วิธีระดมความคิดเห็นพิจารณาว่า ปัญหาของจ้อยถือว่าเป็นปัญหาอะไร สาเหตุของปัญหาเกิดจากอะไร อะไรคือสิ่งที่ต้องตัดสินใจ จุดมุ่งหมายในการตัดสินใจคืออะไร และอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นตามมาจากกรณีตัวอย่างนี้

ขั้นกำหนดทางเลือกและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยข้อง

3. ให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม โดยการจัดฉากบัตรรายชื่อสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ พ่อ แม่ และลูก ให้ผู้ที่จัดฉากได้บัตรรายชื่อเหมือนกันอยู่กลุ่มเดียวกัน แล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม จากนั้นให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายถึงบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวที่กลุ่มของตนจัดฉากได้ ในการแก้ไขปัญหาว่า พ่อ แม่และลูกควรมีบทบาทหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวอย่างไร ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอรายงาน ครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนเห็นว่า สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวของตนเอง

4. จากกรณีตัวอย่างเรื่อง "นี่หรือชีวิต" ดังกล่าว ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเสนอวิธีการหรือทางเลือกในการป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว ที่มีอิทธิพลต่อสังคม โดยการเขียนคำตอบลงในแผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหาที่ครูแจกให้ จากนั้นให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน

5. ครูเขียนสรุปวิธีการหรือทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว ที่มีอิทธิพลต่อสังคมของแต่ละกลุ่ม โดยเลือกทางเลือกที่ซ้ำกันมากที่สุดลงบนกระดานให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นในแต่ละทางเลือกที่กำหนด โดยครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม

6. ครูแจกบัตรงานรายบุคคล ให้นักเรียนแต่ละคนใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนด โดยให้นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม

7. ให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าหาคำตอบจากแหล่งข้อมูลที่นำเสนอเป็นการบ้าน

ขั้นสรุป ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและสังคมว่า ครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้นการปฏิบัติตนของสมาชิกในครอบครัวย่อมมีอิทธิพลต่อสังคมตลอดจนสาระที่ได้จากการทำกิจกรรม

สื่อการเรียนการสอน

1. ข่าวหรือภาพข่าวเกี่ยวกับปัญหาสังคมต่าง ๆ
2. กรณีตัวอย่างเรื่อง "นี่หรือชีวิต" (เท่าจำนวนนักเรียน)
3. ฉลากบัตรรายชื่อสมาชิกในครอบครัว 3 ชื่อ ได้แก่ พ่อ แม่ ลูก (เท่าจำนวนของนักเรียน)
4. แผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา จำนวน 3 แผ่น
5. บัตรงานรายบุคคล (เท่าจำนวนนักเรียน)

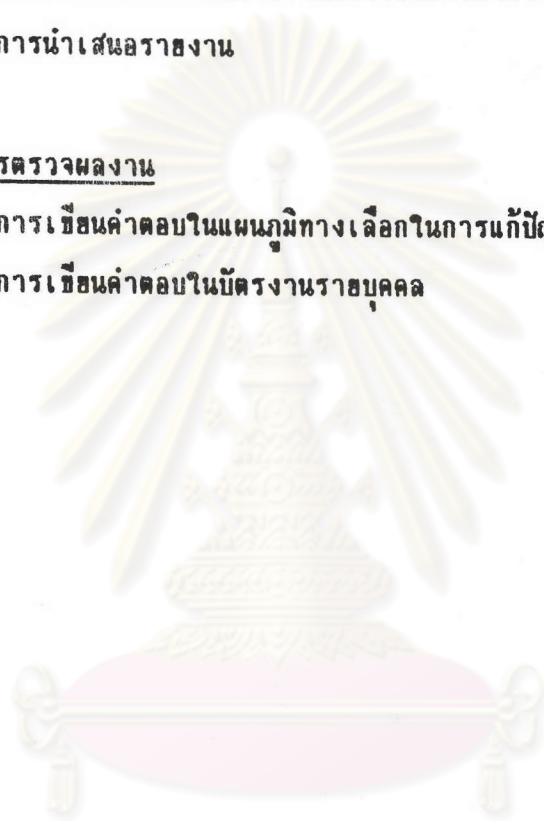
การประเมินผล

1. การสังเกต

- การให้เหตุผลในการตอบคำถาม
- การแสดงความคิดเห็น
- การให้ความร่วมมือและความสนใจในการทำกิจกรรม
- การนำเสนอรายงาน

2. การตรวจผลงาน

- การเขียนคำตอบในแผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา
- การเขียนคำตอบในบัตรงานรายบุคคล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

บัตรเนื้อหากรณีตัวอย่างเรื่อง "น้ำหรือชีวิต"

จ๊อสเป็นเด็กเร่ร่อนคนหนึ่ง ที่เดินทางมาจากต่างจังหวัดเข้ามาในเมืองหลวง จ๊อสเล่าประวัติชีวิตให้ครูข้างถนนฟังว่า เขามาจากครอบครัวที่ยากจน พ่อแม่มีอาชีพรับจ้างทำไร่ มีพี่น้องทั้งหมด 5 คน ด้วยความยากจนทำให้พวกเขาไม่ได้เรียนหนังสือ และพ่อแม่มักจะทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่เสมอ โดยเฉพาะเมื่อไม่มีเงินซื้อกับข้าวกิน ทุกคนจึงอยู่กันแบบตามมีตามเกิด อดมื้อกินมื้อ จ๊อสจึงหนีออกจากบ้านเพื่อมาเผชิญโชคชะตาข้างหน้าเพียงลำพัง ด้วยหวังไว้ว่า ชีวิตจะดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่มาวันนี้ เขาได้รู้ซึ้งแล้วถึงรสชาติของความโดดเดี่ยวเดียวดาย จากการห่างอ้อมกอดของพ่อแม่ นั่นสิ้นสุดแสนจะทรมาณใจสักเพียงใด เขานั่งอยู่บนสะพานลอยแห่งหนึ่งในเมืองหลวง ส่ายตาเหม่อลอยมองไปข้างหน้าบ่งบอกถึงว่า เขาอยากกลับบ้านแทบใจจะขาด แต่ขณะนี้ท้องของเขาเริ่มร้องบอกว่า ยังไม่มีข้าวตกลงไปแม้เพียงสักเม็ด ในใจเขาจึงคิดแต่เพียงว่า พร้อมเสมอที่จะทำอะไรสักอย่างหนึ่ง เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่จะช่วยประทังชีวิตของเขาให้อยู่รอดต่อไปได้ในแต่ละวัน

แผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา

ทางเลือกในการป้องกันแก้ไขปัญหา

ปัญหา.....

บัตรงานรายบุคคล

ให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ปัญหาที่ครูกำหนด
ในด้านต่อไปนี้

1. ข้อมูลด้านตนเอง.....

.....

2. ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม.....

.....

3. ข้อมูลด้านวิชาการ.....

.....

.....

.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 17 เรื่อง "อิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อสังคม" (ต่อ) เวลา 3 คาบ
ความคิดรวบยอด

สมาชิกที่ดีของสังคม เป็นผลมาจากการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว และความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลของสมาชิกในสังคม เป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้สังคมเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. พิจารณาเปรียบเทียบลักษณะของครอบครัวที่ดี และครอบครัวที่มีปัญหา ในประเด็นที่ครูกำหนดให้ได้
2. บอกลักษณะของครอบครัวที่ดีและลักษณะของครอบครัวที่มีปัญหาได้
3. อธิบายผลที่เกิดขึ้นตามมาทั้งผลดีและผลเสียและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของแต่ละทางเลือกที่กำหนดได้
4. อธิบายเหตุผลในการตัดสินใจเลือกทางเลือก โดยการผสมผสานทั้งข้อมูลด้านตนเอง ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และด้านวิชาการ มาเป็นเหตุผลประกอบการพิจารณาตัดสินใจได้

เนื้อหา (เหมือนแผนการจัดกิจกรรมที่ 16)

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนพิจารณาเปรียบเทียบลักษณะของครอบครัวที่ดี และครอบครัวที่มีปัญหา ในประเด็นปัญหาที่กำหนดให้ โดยใช้ตารางที่ครูแจกให้ จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปว่า ลักษณะของครอบครัวที่ดีและลักษณะของครอบครัวที่มีปัญหาเป็นอย่างไร จะเกิดผลต่อสังคมอย่างไร โดยครูเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นประเมินทางเลือก

2. ให้นักเรียนทบทวนเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างเรื่อง "นี่หรือชีวิต" ซึ่งนักเรียนได้ช่วยกันเสนอทางเลือกในการป้องกันแก้ไขปัญหาของครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อสังคม เมื่อครั้งที่แล้ว โดยครูคิดแผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา ที่เป็นข้อสรุปร่วมกันของนักเรียนไว้บนกระดานดำ เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

3. ให้นักเรียนแต่ละคนประเมินทางเลือกในการแก้ปัญหาที่กำหนด โดยใช้แบบประเมินทางเลือกที่ครูแจกให้ เพื่อพิจารณาผลที่จะเกิดขึ้นตามมาของแต่ละทางเลือกว่า มีผลดีและผลเสีย และความเป็นได้ในการปฏิบัติหรือไม่ แล้วจัดอันดับความสำคัญของทางเลือก

ขั้นเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด

4. สุ่มให้นักเรียนบางคนออกมารายงานผลการตัดสินใจของตนเองในการเลือกทางเลือกที่พิจารณาแล้วเห็นว่า จะมีผลดีหรือสามารถป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวได้ พร้อมกับอธิบายเหตุผลว่า เพราะอะไรจึงตัดสินใจเช่นนั้น โดยให้นักเรียนผสมผสานทั้งข้อมูลด้านตนเอง ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และด้านวิชาการ มาเป็นเหตุผลประกอบในการตัดสินใจ ทั้งนี้เพื่อให้การตัดสินใจนั้นเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อตนเอง ครอบครัวและต่อสังคมต่อไป

5. ให้นักเรียนที่เหลือรับฟังและพิจารณาในเหตุผลของเพื่อนที่ออกมารายงานว่ามีเหมาะสมหรือไม่ โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติมในเหตุผลของนักเรียนแต่ละคน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปให้เห็นว่า ลักษณะของครอบครัวมีอิทธิพลต่อสังคม นั่นคือลักษณะของครอบครัวที่ดีส่งผลต่อสังคมในด้านดี ส่วนลักษณะของครอบครัวที่ไม่ดีหรือมีปัญหาส่งผลกระทบบต่อสังคมในด้านไม่ดี ดังนั้น สมาชิกในครอบครัวควรช่วยกันแก้ไขปัญหากที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบบต่อสังคม ตลอดจนสาระที่ได้จากการจัดกิจกรรม

สื่อการเรียนการสอน

1. ตารางพิจารณาเปรียบเทียบลักษณะของครอบครัวที่ดีและครอบครัวที่มีปัญหา
2. แผนภูมิทางเลือกในการป้องกันแก้ไขปัญหา
3. แบบประเมินทางเลือก (เท่าจำนวนนักเรียน)

การประเมินผล

1. การสังเกต จากการตอบคำถาม ความร่วมมือในการทำกิจกรรม การแสดงความคิดเห็น การอภิปราย การอธิบายเหตุผล การเสนอรายงาน
2. การตรวจผลงาน จากการเขียนคำตอบตารางพิจารณาเปรียบเทียบลักษณะของครอบครัวที่ดีและครอบครัวที่มีปัญหา และการเขียนคำตอบในแบบประเมินทางเลือก

ภาคผนวก

ตารางพิจารณาเปรียบเทียบลักษณะของครอบครัวที่ดีและครอบครัวที่มีปัญหา

ให้นักเรียนเขียนข้อความแสดงความคิดเห็นสั้น ๆ ในช่องลักษณะของครอบครัว ทั้งสองประเภท ตามหัวข้อประเด็นที่พิจารณา

ประเด็นที่พิจารณา	ลักษณะของครอบครัว	
	ครอบครัวที่ดี	ครอบครัวที่มีปัญหา
1. จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....	.....	.....
2. ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว..	.....	.....
3. ความสมดุลระหว่างรายรับกับรายจ่าย.	.....	.....
4. การอบรมสั่งสอนและการเลี้ยงดูบุตร..	.....	.....
5. การให้การศึกษาแก่บุตร.....	.....	.....
6. สุขภาพอนามัย.....	.....	.....
7. ความรับผิดชอบของสมาชิกในครอบครัว	.....	.....
8. ความเสียสละและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ที่มีต่อสังคม.....	.....	.....
9. ความสะอาดเรียบร้อยภายในบ้าน.....	.....	.....
10. มารยาทของสมาชิกภายในบ้าน.....	.....	.....

<u>แบบประเมินทางเลือก</u>				
ทางเลือกที่	ผลที่จะเกิดขึ้นตามมา		ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ	
	ผลดี	ผลเสีย	ปฏิบัติได้	ปฏิบัติไม่ได้
1	.....	.....	.....	.....
2	.....	.....	.....	.....
3	.....	.....	.....	.....
4	.....	.....	.....	.....
5	.....	.....	.....	.....
.	.....	.....	.....	.....

<u>จัดอันดับทางเลือก</u>		ตัดสินใจเลือกวิธีที่..... เหตุผลจาก
1.....	1. ข้อมูลด้านตนเอง.....	
2.....	.....	
3.....	2. ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม.....	
4.....	.....	
5.....	3. ข้อมูลด้านวิชาการ.....	
.....	.....	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 18 เรื่อง "อิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อสังคม" (ต่อ) เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

สมาชิกที่ดีของสังคม เป็นผลมาจากการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว และความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลของสมาชิกในสังคม เป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้สังคมเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนสามารถ

1. ให้เหตุผลในสิ่งที่ตนเองเลือกยกตัวอย่างได้
2. อธิบายแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจที่วางไว้ได้
3. ปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติที่วางไว้ได้
4. ประเมินผลแผนการปฏิบัติและผลการปฏิบัติได้ว่า บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ เพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง และมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง

เนื้อหา (เหมือนแผนการจัดกิจกรรมที่ 16)

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนยกตัวอย่างครอบครัวในท้องถิ่นของเราที่เห็นว่า เป็นครอบครัวที่ดี พร้อมกับให้เหตุผลประกอบว่า เพราะอะไรจึงยกตัวอย่างครอบครัวนั้น ครอบครัวนั้นมีส่วนร่วมในการส่งเสริมหรือพัฒนาชุมชนหรือไม่ อย่างไร สมาชิกในครอบครัวนั้นมีความรับผิดชอบ มีความเสียสละและมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่สังคมหรือไม่ อย่างไร
2. ให้นักเรียนทบทวนเกี่ยวกับทางเลือกที่นักเรียนแต่ละคนได้ตัดสินใจเลือกไว้

ขั้นวางแผนและปฏิบัติตามการตัดสินใจ

3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม โดยให้นักเรียนที่ตัดสินใจเลือกทางเลือกในการแก้ไขปัญหาเหมือนกันอยู่กลุ่มเดียวกันหรือถ้าหากภายในกลุ่มนั้นมีจำนวนสมาชิกมากเกินไปครูอาจให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้อีกตามความเหมาะสม แล้วให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม จากนั้นให้แต่ละกลุ่มร่วมปรึกษากันเพื่อวางแผนในการนำทางเลือก ที่

กลุ่มคนได้ตัดสินใจเลือกวันนั้นไปสู่การปฏิบัติ โดยใช้แบบวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจที่ครูแจกให้ เมื่อเสร็จแล้วให้สมาชิกแต่ละกลุ่มทำความเข้าใจความตกลงร่วมกันว่า จะนำเสนอหรือลงมือปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติที่ร่วมกันวางไว้ออกมาในรูปแบบใด เช่น แสดงละคร แสดงบทบาทสมมติหรือจำลองสถานการณ์ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นว่า จะนำทางเลือกที่กลุ่มคนได้เลือกวันนั้นไปใช้ในสถานการณ์เช่นไร (ให้เวลาในการปรึกษากันประมาณ 15 นาที)

4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอหรือลงมือปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติที่ได้ตกลงร่วมกันไว้ (ให้เวลาประมาณกลุ่มละ 5 นาที)

5. เมื่อแต่ละกลุ่มนำเสนอจบลง ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงข้อคิดที่ได้จากการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม โดยครูเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นประเมินผลการตัดสินใจ

6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันพิจารณาตรวจสอบทั้งแผนการปฏิบัติที่วางไว้และผลของการปฏิบัติตามแผนที่กลุ่มคนได้วางไว้ว่า บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการหรือไม่ เพียงใดมีอุปสรรคและอุปสรรคใดบ้าง และจะมีวิธีการแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร โดยใช้แบบประเมินผลการตัดสินใจที่ครูแจกให้ จากนั้นให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงาน ให้นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

7 ครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม จากนั้นให้ทุกคนช่วยกันปรบมือเพื่อเป็นการให้กำลังใจแก่ตนเองและเพื่อน ๆ ที่ได้ให้ความร่วมมือกันในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดี

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระที่ได้จากการจัดกิจกรรมครั้งนี้ว่า การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวย่อมเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมไปด้วยและความสามารถในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลของสมาชิกในสังคม เป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้สังคมเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ทั้งนี้สมาชิกทุกคนในสังคมต้องมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม จึงจะทำให้สมาชิกในสังคมอยู่กันด้วยความสงบสุข ตลอดจนสาระอื่น ๆ ที่ได้จากการร่วมทำกิจกรรม

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจ
2. แบบประเมินผลการตัดสินใจ

การประเมินผล

1. การสังเกต จาก
  - การร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น
  - การอธิบายเหตุผล
  - การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม
  - การนำเสนอรายงาน

2. ตรวจผลงาน จาก
  - การวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจ
  - การประเมินผลการตัดสินใจ

3. การทดสอบด้วยวาจา
  - อธิปไตยของครอบครัวที่มีต่อสังคม
  - ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับสังคม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบประเมินผลการตัดสินใจ

1. การวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจมีความชัดเจนเพียงใด
 มาก   ปานกลาง   น้อย

2. การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการเพียงใด
 มาก   ปานกลาง   น้อย

2. มีความพึงพอใจในการปฏิบัติโดยภาพรวมเพียงใด
 มาก   ปานกลาง   น้อย

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

.....

.....

ศูนย์วิทยุทั่วยุทธศาสตร์
 คุุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 19

เรื่อง "การดำเนินชีวิตในสังคม"

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

การดำรงชีวิตของมนุษย์ที่อยู่รวมกันมาก ๆ ทุกคนต้องมีความรับผิดชอบ และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน รวมทั้งการรู้จักตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพและมีการพัฒนาอาชีพของตนเองอยู่เสมอ เป็นการเสริมสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและชุมชน ซึ่งจะทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้เด็กเรียนสามารถ

1. อธิบายเหตุผลในสิ่งที่ตนเองเลือกยกตัวอย่างได้
2. ตอบคำถามเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนดให้ได้ว่า ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาเกิดจากอะไร อะไรคือสิ่งที่ต้องตัดสินใจ และจุดมุ่งหมายในการตัดสินใจคืออะไร
3. เสนอทางเลือกในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนดให้ได้
4. อธิบายเหตุผลในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนดให้ได้

เนื้อหา

การดำเนินชีวิตในสังคม

1. ความสำคัญของอาชีพต่าง ๆ ในชุมชน
2. การพัฒนาอาชีพของบุคคลในชุมชน

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนยกตัวอย่างอาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น โดยร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้
    - ในท้องถิ่นหรือในชุมชนของเรา มีการประกอบอาชีพอะไรบ้าง
    - อาชีพต่าง ๆ ในชุมชนดังกล่าว มีความสำคัญต่อผู้ประกอบอาชีพ และต่อชุมชนอย่างไร
    - อาชีพต่าง ๆ ในชุมชนดังกล่าว มีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร
- ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นรับทราบและกำหนดปัญหา

2. ให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม โดยการจัดฉากประเภทของอาชีพ ให้ผู้จัดฉากได้ประเภทของอาชีพเหมือนกันอยู่กลุ่มเดียวกัน แล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน และเลขานุการของกลุ่ม จากนั้นให้แต่ละกลุ่มยกตัวอย่างอาชีพในท้องถิ่น ที่จัดอยู่ในประเภทอาชีพของกลุ่มตน เช่น ประเภทของอาชีพบริการได้แก่อาชีพอะไรบ้าง เป็นต้น

3. ให้นักเรียนแต่ละคนอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง "หมู่บ้านโคกอีแร้ง" เมื่อนักเรียนอ่านจบแล้วให้นักเรียนช่วยกันจับประเด็นปัญหา โดยใช้วิธีระดมความคิดพิจารณาว่า ปัญหาของหมู่บ้านโคกอีแร้งคืออะไร สาเหตุของปัญหาเกิดจากอะไร อะไรคือสิ่งที่ต้องตัดสินใจ จุดมุ่งหมายในการตัดสินใจคืออะไร ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นกำหนดทางเลือกและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

4. จากกรณีตัวอย่างเรื่อง "หมู่บ้านโคกอีแร้ง" ดังกล่าว ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเสนอวิธีการหรือทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการเขียนคำตอบลงในแผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหาที่ครูแจกให้ จากนั้นให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอรายงานหน้าชั้น

5. ครูเขียนสรุปวิธีการ หรือทางเลือกในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับกรณีตัวอย่าง โดยเลือกทางเลือกที่ซ้ำกันมากที่สุดลงบนกระดาน ให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นในแต่ละทางเลือกที่ช่วยกันกำหนด โดยครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม

6. ครูแจกบัตรงานรายบุคคล ให้นักเรียนแต่ละคนใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนด โดยให้นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม

7. ให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าหาคำตอบจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือเป็นการบ้าน

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า ทุกอาชีพล้วนมีความสำคัญ มีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงซึ่งกันและกันและล้วนมีผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนทั้งนั้น ตลอดจนสาระที่ได้จากการทำกิจกรรม

สื่อการเรียนการสอน

1. ฉลากประเภทของอาชีพ 4 ประเภท ได้แก่ อาชีพบริการ อาชีพรับราชการ อาชีพค้าขาย อาชีพเกษตรกรรม (เท่าจำนวนนักเรียน)
2. บัตรเนื้อหากรณีตัวอย่างเรื่อง "หมู่บ้านโคกอีแร้ง" (เท่าจำนวนนักเรียน)
3. แผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา จำนวน 5 แผ่น
4. บัตรงานรายบุคคล (เท่าจำนวนนักเรียน)

การประเมินผล

1. การสังเกต
  - การให้เหตุผลในการยกตัวอย่าง
  - การร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น
  - การให้ความร่วมมือและความสนใจในการทำกิจกรรม
  - การนำเสนอรายงาน
2. การตรวจผลงาน
  - การเขียนคำตอบในแผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา
  - การเขียนคำตอบในบัตรงานรายบุคคล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

บัตรเนื้อหากรณีตัวอย่างเรื่อง "หมู่บ้านโคกอีแร้ง"

"โคกอีแร้ง" เป็นหมู่บ้านแห่งหนึ่งที่ตั้งอยู่ในเขตชนบทห่างไกลความเจริญจากเขตชุมชนเมือง ชาวบ้านมีอาชีพทำไร่ทำนาเป็นหลัก ซึ่งทำกันแบบตามมีตามเกิด คือ ใช้แรงงานคนและแรงงานสัตว์ และปล่อยให้ไปตามธรรมชาติ ปีแล้วปีเล่าก็ทำกันอยู่อย่างนั้น ชาวบ้านไม่ได้มีการพัฒนาในอาชีพกันเลย ทำให้ในวันผลผลิตหรือรายได้ที่เคยได้เริ่มลดน้อยถอยลงเรื่อย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากปีใด ราคาพืชผลเกิดตกต่ำหรือพืชผลเกิดโรคระบาดด้วยแล้ว ชาวบ้านต่างเดือดร้อนกันถ้วนหน้าทั้งหมู่บ้าน ด้วยเหตุที่ขาดคนที่มีความรู้ มาให้การแนะนำแก่ชาวบ้าน ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับอาชีพของชาวบ้านในหมู่บ้าน จึงไม่ได้รับการแก้ไข

แผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา

ทางเลือกในการป้องกันแก้ไขปัญหา

ปัญหา.....

.....
.....
.....
.....
.....

บัตรงานรายบุคคล

ให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ปัญหาที่ครูกำหนด
ในด้านต่อไปนี้

1. ข้อมูลด้านตนเอง.....

.....

2. ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม.....

.....

3. ข้อมูลด้านวิชาการ.....

.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 20 เรื่อง "การดำเนินชีวิตในสังคม" (ต่อ) เวลา 3 คาบ
ความคิดรวบยอด

การดำรงชีวิตของมนุษย์ที่อยู่รวมกันมาก ๆ ทุกคนต้องมีความรับผิดชอบ และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน รวมทั้งการรู้จักตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพและมีการพัฒนาอาชีพของตนอยู่เสมอ เป็นการเสริมสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและชุมชน ซึ่งจะทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนสามารถ

1. ให้เหตุผลในสิ่งที่ตนเองเลือกยกตัวอย่างได้
2. อธิบายผลที่เกิดขึ้นตามมาทั้งผลดีและผลเสียและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของแต่ละทางเลือกที่กำหนดได้
3. อธิบายเหตุผลในการตัดสินใจเลือกทางเลือก โดยการผสมผสานทั้งข้อมูลด้านตนเอง ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และด้านวิชาการ มาเป็นเหตุผลประกอบการพิจารณาตัดสินใจได้

เนื้อหา (เหมือนแผนการจัดกิจกรรมที่ 19)

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นว่า ในการดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสงบสุขนั้น สมาชิกทุกคนในสังคมควรปฏิบัติตนอย่างไร และแต่ละอาชีพมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร
2. ให้นักเรียนยกตัวอย่างบุคคลผู้ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพที่มีอยู่ในท้องถิ่นหรือในชุมชน โดยการตอบคำถามต่อไปนี้ บุคคลผู้นั้นคือใคร ประกอบอาชีพอะไร มีรายได้เป็นอย่างไร บ้านของเขาอยู่ที่ไหน พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบคำว่ายว่า ทำไมจึงเลือกยกตัวอย่างบุคคลนั้น เขามีการพัฒนาอาชีพของเขาอย่างไร เขามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนหรือไม่ อย่างไร ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น

ขั้นประเมินทางเลือก

3. ให้นักเรียนทบทวนเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างเรื่อง หมู่บ้านโคกอีแร้ง ซึ่งนักเรียนได้ช่วยกันเสนอทางเลือกในการแก้ไขปัญหาเมื่อครั้งที่แล้ว โดยครุคิดแผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เป็นข้อสรุปร่วมกันของนักเรียนไว้บนกระดาน เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันพิจารณาอีก

4. ให้นักเรียนแต่ละคนประเมินทางเลือกในการแก้ปัญหาที่กำหนด โดยใช้แบบประเมินทางเลือกที่ครูแจกให้ เพื่อพิจารณาผลที่จะเกิดขึ้นตามมาของแต่ละทางเลือกว่า มีผลดีและผลเสีย และความเป็นได้ในการปฏิบัติหรือไม่ แล้วจัดอันดับความสำคัญของทางเลือก

ขั้นเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด

5. สุ่มให้นักเรียนบางคนออกมาบรรยายงานผลการตัดสินใจของตนเองในการเลือกทางเลือกที่พิจารณาแล้วเห็นว่า จะมีผลดีหรือสามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการผิดอย่างได้พร้อมกับอธิบายเหตุผลว่า เพราะอะไรจึงตัดสินใจเช่นนั้น โดยให้นักเรียนผสมผสานทั้งข้อมูลด้านตนเอง ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และด้านวิชาการ มาเป็นเหตุผลประกอบในการตัดสินใจ ทั้งนี้เพื่อให้การตัดสินใจนั้นเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อตนเอง และท้องถิ่นหรือชุมชน

6. ให้นักเรียนที่เหลือรับฟังและพิจารณาในเหตุผลของเพื่อนที่ออกมาบรรยายว่า มีความเหมาะสมหรือไม่ ครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปให้เห็นว่า ทุกอาชีพมีความสำคัญและถ้าหากมีการพัฒนาอาชีพนั้นอยู่เสมอ จะมีผลต่อเศรษฐกิจของตนเองและชุมชน

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา
2. แบบประเมินทางเลือก (เท่าจำนวนนักเรียน)

การประเมินผล

1. การสังเกต จาก
  - การอธิบายเหตุผล
  - การตอบคำถาม
  - การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม
  - การอภิปรายแสดงความคิดเห็น
  - การนำเสนอรายงาน
2. การตรวจผลงาน การเขียนคำตอบในแบบประเมินทางเลือก

ภาคผนวก

<u>แบบประเมินทางเลือก</u>				
ทางเลือกที่	ผลที่จะเกิดขึ้นตามมา		ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ	
	ผลดี	ผลเสีย	ปฏิบัติได้	ปฏิบัติไม่ได้
1	.....	.....	.....	.....
2	.....	.....	.....	.....
3	.....	.....	.....	.....
4	.....	.....	.....	.....
5	.....	.....	.....	.....
.	.....	.....	.....	.....

<u>จัดอันดับทางเลือก</u>	ตัดสินใจเลือกวิธีที่..... เหตุผลจาก
1.....	1. ข้อมูลด้านตนเอง.....
2.....	.....
3.....	2. ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม.....
4.....	.....
5.....	3. ข้อมูลด้านวิชาการ.....
.....	.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 21 เรื่อง "การดำเนินชีวิตในสังคม" (ต่อ) เวลา 3 คาบ
ความคิดรวบยอด

การดำรงชีวิตของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันมาก ๆ ทุกคนต้องมีความรับผิดชอบ และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน รวมทั้งการรู้จักตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพและมีการพัฒนาอาชีพของตนอยู่เสมอ เป็นการเสริมสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและชุมชน ซึ่งจะทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนสามารถ

1. ให้เหตุผลในการเลือกอาชีพของตนเองในอนาคตได้
2. อธิบายแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจที่วางไว้ได้
3. ปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติที่วางไว้ได้
4. ประเมินผลแผนการปฏิบัติและผลการปฏิบัติได้ว่า บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ เพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง และมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง

เนื้อหา (เหมือนแผนการจัดกิจกรรมที่ 19)

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนดูรูปภาพเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ เพื่อพิจารณาว่า ในอนาคตนักเรียนอาจจะประกอบอาชีพอะไรมากที่สุด พร้อมกับให้เหตุผลประกอบว่า ทำไมจึงเลือกอาชีพนั้น และนักเรียนจะทำอย่างไรเพื่อให้ตนเองได้ประกอบอาชีพนั้นอย่างที่ต้องการ ครูเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า การที่จะตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพใด ควรพิจารณาผสมผสานทั้งข้อมูลด้านตนเอง ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และด้านวิชาการ มาเป็นเหตุผลประกอบเพื่อพิจารณาเลือกอาชีพที่เหมาะสม จะทำให้เราประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพมากที่สุด
2. ให้นักเรียนทบทวนเกี่ยวกับทางเลือกที่นักเรียนแต่ละคนได้ตัดสินใจเลือกไว้

ขั้นวางแผนและปฏิบัติตามการตัดสินใจ

3. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม โดยให้นักเรียนที่ตัดสินใจเลือกทางเลือกในการแก้ไขปัญหาเหมือนกันอยู่กลุ่มเดียวกันหรือถ้าหากภาษาในกลุ่มนั้นมีจำนวนสมาชิกมากเกินไป ครูอาจให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้อีกตามความเหมาะสม แล้วให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม จากนั้นให้แต่ละกลุ่มร่วมปรึกษากัน เพื่อวางแผนในการนำทาง

เลือกที่กลุ่มคนได้ตัดสินใจเลือกไว้จะไปสู่การปฏิบัติ โดยใช้นบบวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจที่ครูแจกให้ (ให้เวลาในการปรึกษากันประมาณ 5 นาที)

4. ให้แต่ละกลุ่มลงมือปฏิบัติ ในการเขียนโครงการพัฒนาอาชีพในท้องถิ่นสั้น ๆ โดยใช้นบบการเขียนโครงการที่ครูแจกให้ (ให้เวลาในการปรึกษากันประมาณ 10 นาที)

5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอโครงการพัฒนาอาชีพที่ได้ร่วมกันวางแผนไว้ (ให้เวลาประมาณกลุ่มละ 1 นาที)

6. เมื่อแต่ละกลุ่มนำเสนอรายงานจบลง ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคิดที่ได้จากการนำเสนอรายงานของแต่ละกลุ่ม จากนั้นครูเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นประเมินผลการตัดสินใจ

7. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันพิจารณาตรวจสอบทั้งแผนการปฏิบัติที่วางไว้และผลของการปฏิบัติการเขียนโครงการพัฒนาอาชีพของกลุ่มคนว่า บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการหรือไม่ เพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคใดบ้าง และจะมีวิธีการแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร โดยใช้นบบประเมินผลการตัดสินใจที่ครูแจกให้ จากนั้นให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงาน

8 ครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม จากนั้นให้ทุกคนช่วยกันปรบมือ เพื่อเป็นการให้กำลังใจแก่ตนเองและเพื่อน ๆ ที่ได้ให้ความร่วมมือกันในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดี

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระที่ได้จากการจัดกิจกรรมครั้งนี้ว่า ในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพใด ควรพิจารณาผสมผสานทั้งข้อมูลด้านตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม และด้านวิชาการ มาเป็นเหตุผลประกอบในการพิจารณาตัดสินใจ ทั้งนี้ทุกอาชีพล้วนมีความสำคัญสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและมีผลต่อเศรษฐกิจของชุมชน นอกจากนี้สมาชิกทุกคนในชุมชนควรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาอาชีพในชุมชน ตลอดจนสาระอื่น ๆ ที่ได้

สื่อการเรียนการสอน

1. รูปภาพเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ
2. แบบวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจ
3. แบบการเขียนโครงการพัฒนาอาชีพ
4. แบบประเมินผลการตัดสินใจ

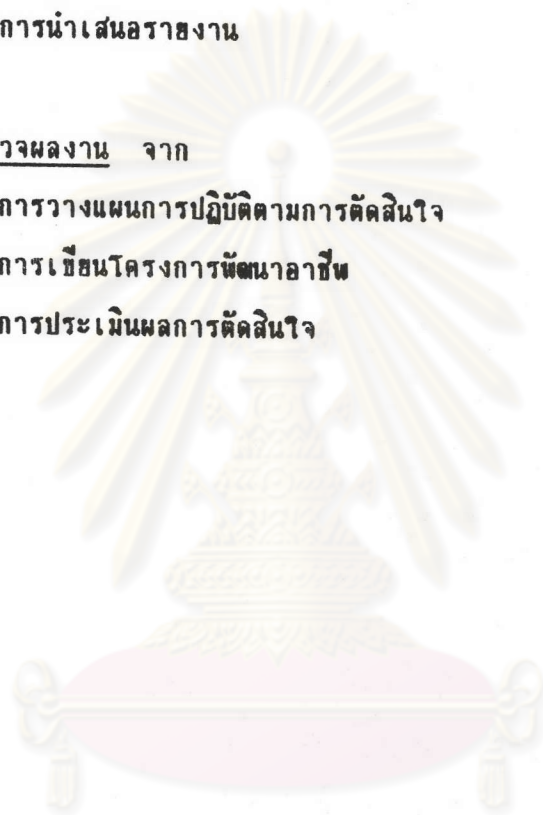
การประเมินผล

1. การสังเกต จาก

- การอธิบายเหตุผล
- การร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น
- การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม
- การนำเสนอรายงาน

2. ตรวจผลงาน จาก

- การวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจ
- การเขียนโครงการพัฒนาอาชีพ
- การประเมินผลการตัดสินใจ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

แบบวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจ

ทางเลือกที่ได้ตัดสินใจเลือกไว้คือ.....

สามารถนำทางเลือกที่ได้ตัดสินใจเลือกไว้ไปปฏิบัติได้ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบการเขียนโครงการพัฒนาอาชีพ

ชื่อโครงการ.....

จุดประสงค์ของโครงการ.....

.....

.....

ระยะเวลาในการดำเนินการ.....

กิจกรรมในโครงการ.....

.....

.....

.....

.....

ผู้รับผิดชอบในด้านต่าง ๆ .....

.....

.....

แบบประเมินผลการตัดสินใจ

1. การวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจมีความชัดเจนเพียงใด
 มาก   ปานกลาง   น้อย

2. การปฏิบัติการเขียนโครงการพัฒนาอาชีพมีความชัดเจนเพียงใด
 มาก   ปานกลาง   น้อย

2. มีความพึงพอใจในการปฏิบัติโดยภาพรวมเพียงใด
 มาก   ปานกลาง   น้อย

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

.....

คู่มือวิทยฐานะ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความคิดรวบยอด

ข่าวและเหตุการณ์อาจเป็นได้ทั้งข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและคำโฆษณา ซึ่งได้มาจากแหล่งต่าง ๆ กัน การรับฟังข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอโดยใช้วิจารณญาณช่วยให้ทราบความเป็นไป และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัวเราตามความเป็นจริง

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนสามารถ

1. บอกแหล่งที่มาของข่าวและเหตุการณ์ได้
2. วิเคราะห์ข่าว โดยใช้ตารางวิเคราะห์ข่าวที่ครูแจกให้ได้
3. ตอบคำถามเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนดให้ได้ว่า ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาเกิดจากอะไร อะไรคือสิ่งที่ต้องตัดสินใจ และจุดมุ่งหมายในการตัดสินใจคืออะไร
4. เสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนดให้ได้
5. อธิบายเหตุผลในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกรณีตัวอย่างที่ครูกำหนดให้ได้

เนื้อหา ข่าวและเหตุการณ์

1. แหล่งข่าวและเหตุการณ์
  - 1.1 ข่าวและเหตุการณ์ที่พบเห็นเองในท้องถิ่น
  - 1.2 ข่าวและเหตุการณ์จากการบอกเล่าของผู้อื่น
  - 1.3 ข่าวจากวิทยุหรือโทรทัศน์
  - 1.4 ข่าวจากหนังสือพิมพ์
2. การปฏิบัติตนเมื่อได้รับฟังข่าวและประสบการณ์
  - 2.1 การแยกแยะข้อเท็จจริงจากข่าว เหตุการณ์ ความคิดเห็น และคำโฆษณา
  - 2.2 การมีวิจารณญาณในการฟังข่าวและวิเคราะห์เหตุการณ์
3. ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือพิมพ์
  - 3.1 พาดหัวข่าว
  - 3.2 คอลัมน์ต่าง ๆ
  - 3.3 บทบรรณาธิการ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม โดยการนับเลข 1 ถึง 5 ต่อกันไปเรื่อยๆ ใหญ่ที่นับได้เลขเหมือนกันอยู่กลุ่มเดียวกัน ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่มให้เรียบร้อย แล้วให้นักเรียนเล่นเกม "กระซิบ" จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นว่า ได้ข้อคิดอะไร จากการเล่นเกมกระซิบบ้าง โดยครูเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ข้อมูลของข่าวที่ได้รับจากแหล่งเดียวกันแล้วบอกเล่าต่อ ๆ กันไป อาจทำให้ข้อมูลคลาดเคลื่อนไปจากเดิมได้ ทำให้เราได้รับข้อมูลที่ไม่ตรงกับข้อมูลเดิม ดังนั้น ข่าวที่ถูกต้องกับความเป็นจริง คือ ข่าวที่ได้ประสับด้วยตนเองจากต้นตอของข่าว
2. ให้นักเรียนร่วมกันเสนอความคิดเห็นว่า ข่าวและเหตุการณ์ที่มีมาจากแหล่งข่าวใดบ้าง โดยครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นรับทราบและกำหนดปัญหา

3. ให้นักเรียนแต่ละคนอ่านเนื้อหาข่าวจากหนังสือพิมพ์เคลนิวาส เมื่อนักเรียนอ่านจบแล้วให้ช่วยกันจับประเด็นปัญหา โดยใช้วิธีระดมความคิดเห็นพิจารณาว่า ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาเกิดจากอะไร อะไรคือสิ่งที่ต้องตัดสินใจ จุดมุ่งหมายในการตัดสินใจคืออะไร ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น

ขั้นกำหนดทางเลือกและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

4. จากข่าวดังกล่าว ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเสนอทางเลือกในการแก้ไขปัญหา โดยเขียนคำตอบลงในแผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหาที่ครูแจกให้ จากนั้นให้ส่งตัวแทนออกมานำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน ครูเขียนสรุปวิธีการหรือทางเลือกในการแก้ปัญหาที่แต่ละกลุ่มเสนอ โดยเลือกทางเลือกที่ซ้ำกันมากที่สุดลงบนกระดานดำ ให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในแต่ละทางเลือกที่กำหนด

5. ครูแจกบัตรงานรายบุคคล ให้นักเรียนแต่ละคนใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข่าวและเหตุการณ์ โดยให้นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูลว่า ข้อมูลที่เราต้องการคืออะไร แหล่งข้อมูลที่เราต้องการมีอยู่ที่ไหนบ้าง จะมีวิธีการหรือขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการได้อย่างไร จากนั้นครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม

6. ให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่นำเชื่อถือและให้นักเรียนพิจารณา คัดเลือกหาข่าวและเหตุการณ์จากแหล่งใดก็ได้มาคนละ 1 เรื่อง เป็นการบ้าน เพื่อที่จะนำ เสนอรายงานหน้าชั้นเรียนในชั่วโมงหน้า โดยใช้ตารางวิเคราะห์ข่าวที่ครูแจกให้

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า แหล่งข่าวและเหตุการณ์ได้มาจากแหล่งต่าง ๆ กัน เช่น จากการพบเห็นเองในท้องถิ่น จากการบอกเล่าของผู้อื่น จากวิทยุหรือโทรทัศน์ จาก หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ดังนั้น ควรรับฟังข่าวและเหตุการณ์โดยใช้การพิจารณาไตร่ตรองอย่าง รอบคอบก่อนที่จะเชื่อ ตลอดจนสาระอื่น ๆ ที่ได้จากการทำกิจกรรม

สื่อการเรียนการสอน

1. เกมกระชิบ
2. บัตรเนื้อหาข่าวจากหนังสือพิมพ์ "ชีวิตราชนาน" (เท่าจำนวนนักเรียน)
3. แผนภูมิทางเลือกในการแก้ไขปัญหา จำนวน 5 แผ่น
4. บัตรงานรายบุคคล (เท่าจำนวนนักเรียน)
5. ตารางวิเคราะห์ข่าว (เท่าจำนวนนักเรียน)

การประเมินผล

1. การสังเกต จาก
  - การอธิบายเหตุผล
  - การร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นหรือการเสนอทางเลือก
  - การให้ความร่วมมือและความสนใจในการร่วมกิจกรรม
  - การนำเสนอรายงาน
2. การตรวจผลงาน จาก
  - การเขียนคำตอบในแผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา
  - การเขียนคำตอบในบัตรงานรายบุคคล

ภาคผนวก

เกมกระซิบ

จุดประสงค์ เพื่อฝึกความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหาหรือข้อความที่ได้รับมา โดยการกระซิบต่อ ๆ กันไป

- วิธีเล่น
1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม
  2. ให้แต่ละกลุ่มยืนเข้าแถวตอนลึก ห่างกันพอสมควร
  3. ครูแจกบัตรข้อความให้คนที่ยืนอยู่หัวแถวอ่าน และให้จำข้อความนั้น เมื่ออ่านเสร็จแล้วส่งบัตรข้อความคืนครู
  4. ให้คนที่อยู่หัวแถวทุกกลุ่ม กระซิบข้อความที่ได้อ่านต่อคนที่ 2 คนที่ 2 กระซิบต่อคนที่ 3 และกระซิบต่อไปเรื่อย ๆ จนถึงสมาชิกคนสุดท้ายของแต่ละกลุ่ม
  5. ให้สมาชิกคนสุดท้ายของแต่ละกลุ่มมาเขียนข้อความที่ได้รับมาบนกระดาน กลุ่มใดที่เสร็จแล้วให้นั่งลง
  6. ให้คนสุดท้ายของแต่ละกลุ่มมารับบัตรข้อความต้นฉบับแล้วอ่านเปรียบเทียบกับข้อความที่เขียนบนกระดาน
  7. กลุ่มที่เขียนข้อความได้ตรงกับข้อความต้นฉบับ และเสร็จก่อนถือว่า เป็นฝ่ายชนะ

บัตรเนื้อหาข่าว "แห่ขอหอยตันมะละกอ"

งมงาส ชาวบ้านโคกแสว หมู่ 6 ต.หัวทะเล อ.ป่าหินณรงค์ จ.ชัยภูมิพากันมากราบไหว้พร้อมเครื่องเซ่นตันมะละกอ พร้อมกับขอเลขเด็ด เพราะเชื่อว่าจะให้โชคลากแก่ตน

คนลบลูกต้องมีอัน "ล้มป่วย" แห่ขอหอยตันมะละกอศักดิ์สิทธิ์

เศษชาวบ้านเคยได้เลขเด็ดมาแทงหอยถูกหลายงวด โดยมองเข้าไปในโพรงของลำตันจะเห็นเลขเด็ดโผล่ เคยมีชาวบ้านไปลบลูกโดยใช้มีดฟันลำตัน เกิดล้มป่วยกะทันหัน ไปรักษาที่ไหนก็ไม่หาย กระทั่งมาทำพิธีขอขมา โรคภัยต่าง ๆ หายอย่างปลิดทิ้ง

(จากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันจันทร์ ที่ 29 มกราคม 2539 หน้า 18)

แผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหา
ทางเลือกในการแก้ปัญหา

ปัญหา.....

.....

.....

.....

.....

.....

บัตรงานรายบุคคล

ให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ปัญหาที่ครูกำหนด
ในด้านต่อไปนี้

1. ข้อมูลด้านตนเอง.....

.....

.....

.....

2. ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม.....

.....

.....

.....

.....

3. ข้อมูลด้านวิชาการ.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดกิจกรรมที่ 23

เรื่อง "ข่าว เหตุการณ์" (ต่อ)

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด

ข่าวและเหตุการณ์อาจเป็นได้ทั้งข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและคำโฆษณา ซึ่งได้มาจากแหล่งต่าง ๆ กัน การรับฟังข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอโดยใช้วิจารณญาณช่วยให้ทราบความเป็นไป และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัวเราตามความเป็นจริง

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. ให้เหตุผลในการเลือกข่าวที่นำมาเสนอหน้าชั้นเรียนได้
2. อธิบายผลที่เกิดขึ้นตามมาทั้งผลดีและผลเสียและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของแต่ละทางเลือกที่กำหนดได้
3. อธิบายเหตุผลในการตัดสินใจเลือกทางเลือก โดยการผสมผสานทั้งข้อมูลด้านตนเอง ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และด้านวิชาการ มาเป็นเหตุผลประกอบการพิจารณาตัดสินใจได้

เนื้อหา (เหมือนแผนการจัดกิจกรรมที่ 22)ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม โดยให้ผู้ที่นำข่าวจากแหล่งข่าวเหมือนกันอยู่กลุ่มเดียวกัน แล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่มให้เรียบร้อย จากนั้นให้แต่ละกลุ่มปรึกษากันเพื่อคัดเลือกข่าวที่น่าสนใจที่สุดของกลุ่ม เพื่อนำเสนอรายงานข่าวหน้าชั้นเรียน
2. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอข่าวที่ได้ตัดสินใจร่วมกันคัดเลือกไว้หน้าชั้นเรียน โดยให้เหตุผลประกอบด้วยว่า เพราะอะไรจึงเลือกนำเสนอข่าวนั้น เมื่อตัวแทนของแต่ละกลุ่มเสนอข่าวจบลง ให้นักเรียนทุกคนช่วยกันวิเคราะห์วิจารณ์ข่าวที่นำเสนอขึ้นว่า เป็นจริงเพียงใด เชื่อถือได้หรือไม่ เราควรปฏิบัติตนอย่างไรเมื่อทราบข่าวและเหตุการณ์นั้นและเราจะนำข่าวและเหตุการณ์นั้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่ อย่างไร โดยครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นประเมินทางเลือก

3. ให้นักเรียนทบทวนเกี่ยวกับข่าวที่ครูให้นักเรียนอ่าน ซึ่งนักเรียนได้ช่วยกันเสนอทางเลือกในการแก้ไขปัญหาไว้เมื่อครั้งที่แล้ว โดยครูคิดแผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เป็นข้อสรุปร่วมกันของนักเรียนไว้บนกระดานดำ เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันพิจารณาอีกครั้ง
4. ให้นักเรียนแต่ละคนประเมินทางเลือกในการแก้ปัญหาที่กำหนด โดยใช้แบบประเมินทางเลือกที่ครูแจกให้ เพื่อพิจารณาผลที่จะเกิดขึ้นตามมาของแต่ละทางเลือกว่า มีผลดีและผลเสีย และความเป็นได้ในการปฏิบัติหรือไม่ แล้วจัดอันดับความสำคัญของทางเลือก

ขั้นเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด

5. สุ่มให้นักเรียนบางคนออกมารายงานผลการตัดสินใจของตนเองในการเลือกทางเลือกที่พิจารณาแล้วเห็นว่า จะมีผลดีหรือสามารถแก้ไขปัญหาการรับฟังข่าวและเหตุการณ์ได้ พร้อมกับอธิบายเหตุผลว่า เพราะอะไรจึงตัดสินใจเช่นนั้น โดยให้นักเรียนผสมผสานทั้งข้อมูลด้านตนเอง ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และด้านวิชาการ มาเป็นเหตุผลประกอบในการตัดสินใจ ทั้งนี้เพื่อให้การตัดสินใจนั้นเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อตนเองและต่อสังคม
6. ให้นักเรียนที่เหลือรับฟังและพิจารณาในเหตุผลของเพื่อนที่ออกมารายงานว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า ข่าวและเหตุการณ์มาจากแหล่งต่าง ๆ กัน ดังนั้นในการรับฟังข่าวและเหตุการณ์ ควรจะใช้เหตุผลและวิจารณญาณในการพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนที่จะเชื่อ ตลอดจนสาระอื่น ๆ ที่ได้จากการจัดกิจกรรม

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิทางเลือกในการแก้ปัญหาการรับฟังข่าวและเหตุการณ์
2. แบบประเมินทางเลือก (เท่าจำนวนนักเรียน)

การประเมินผล

1. การสังเกต จากการอธิบายเหตุผล การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม การร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น การนำเสนอรายงาน
2. การตรวจผลงาน จากการเขียนคำตอบในแบบประเมินทางเลือก

ภาคผนวก

<u>แบบประเมินทางเลือก</u>				
ทางเลือกที่	ผลที่จะเกิดขึ้นตามมา		ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ	
	ผลดี	ผลเสีย	ปฏิบัติได้	ปฏิบัติไม่ได้
1	.....	.....	.....	.....
2	.....	.....	.....	.....
3	.....	.....	.....	.....
4	.....	.....	.....	.....
5	.....	.....	.....	.....
.	.....	.....	.....	.....

<u>จัดอันดับทางเลือก</u>		ตัดสินใจเลือกวิธีที่..... เหตุผลจาก
1.....	1. ข้อมูลด้านตนเอง.....	
2.....	.....	
3.....	2. ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม.....	
4.....	.....	
5.....	3. ข้อมูลด้านวิชาการ.....	
.....	.....	

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความคิดรวบยอด

ข่าวและเหตุการณ์อาจเป็นได้ทั้งข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและคำโฆษณา ซึ่งได้มาจากแหล่งต่าง ๆ กัน การรับฟังข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอโดยใช้วิจารณญาณ ข่าวให้ทราบความเป็นไป และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัวเราตามความเป็นจริง

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. อธิบายส่วนต่าง ๆ ของหนังสือพิมพ์ได้
2. แยกแยะได้ว่า ข้อความของข่าวและเหตุการณ์ที่พบเห็นส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น หรือคำโฆษณา
3. อธิบายแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจที่วางไว้ได้
4. ปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติที่วางไว้ได้
5. ประเมินผลแผนการปฏิบัติและผลการปฏิบัติได้ว่า บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ เพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง และมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง

เนื้อหา (เหมือนแผนการจัดกิจกรรมที่ 23)

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม โดยการจัดจลากรายชื่อของหนังสือพิมพ์ให้ผู้ที่จับสลากได้รายชื่อหนังสือพิมพ์เหมือนกันอยู่กลุ่มเดียวกัน แล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่มให้เรียบร้อย และส่งตัวแทนออกมารับหนังสือพิมพ์ประจำกลุ่มของตนเอง จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนต่างๆ ของหนังสือพิมพ์ เช่น พาดหัวข่าว คอลัมน์ต่าง ๆ และบทบรรณาธิการ ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือพิมพ์ดังกล่าวมีไว้เพื่ออะไร ให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างข้อความของข่าวที่เป็นข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น หรือคำโฆษณา โดยครูเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำแบบฝึกหัดที่ครูแจกให้ เพื่อแยกแยะข้อความของข่าวและเหตุการณ์ว่า ส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและคำโฆษณา จากนั้นให้แต่ละกลุ่มนำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

3. ให้นักเรียนทบทวนเกี่ยวกับทางเลือกที่นักเรียนแต่ละคนได้ตัดสินใจเลือกไว้ในการรับฟังข่าวและเหตุการณ์จากการจัดกิจกรรมครั้งที่แล้ว

ขั้นวางแผนและปฏิบัติตามการตัดสินใจ

4. ให้นักเรียนแบ่งออกเป็นกลุ่ม โดยให้นักเรียนที่ตัดสินใจเลือกทางเลือกในการแก้ไขปัญหาเหมือนกันอยู่กลุ่มเดียวกันหรือถ้าหากภาษาในกลุ่มนั้นมีจำนวนสมาชิกมากเกินไปอาจให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้อีกตามความเหมาะสม แล้วให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม จากนั้นให้แต่ละกลุ่มร่วมปรึกษากันเพื่อวางแผนในการนำทางเลือกที่กลุ่มคนได้ตัดสินใจเลือกไว้ นั้น ไปสู่การปฏิบัติในการรับฟังข่าวและเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน โดยใช้แบบวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจที่ครูแจกให้ (ให้เวลาในการปรึกษากันประมาณ 2 นาที)

5. ให้แต่ละกลุ่มลงมือปฏิบัติในการช่วยกันจัดทำหนังสือพิมพ์ของโรงเรียน โดยกำหนดให้มีการเขียนพาดหัวข่าว จากเนื้อหาของข่าว การเขียนคอลัมน์ต่าง ๆ สั้น ๆ ตามความสนใจ โดยใช้แหล่งข่าวจากชุมชนหรือท้องถิ่นของนักเรียน เช่น สังคม กีฬา เศรษฐกิจ เกษตรกรรม เป็นต้น และมีบทบรรณาธิการ (ให้เวลาในการปรึกษากันประมาณ 15 นาที) โดยครูทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติมแก่นักเรียนแต่ละกลุ่ม

6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจและหนังสือพิมพ์ที่ได้ร่วมกันจัดทำขึ้น

7. เมื่อแต่ละกลุ่มนำเสนอรายงานจบลง ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคิดที่ได้จากการนำเสนอรายงานของแต่ละกลุ่มเพิ่มเติม

ขั้นประเมินผลการตัดสินใจ

8. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มพิจารณาตรวจสอบทั้งแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจและผลของการปฏิบัติในการจัดทำหนังสือพิมพ์ของโรงเรียนว่า บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการหรือไม่ เพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคใดบ้าง และจะมีวิธีการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นอย่างไร โดยใช้แบบประเมินผลการตัดสินใจที่ครูแจกให้ จากนั้นให้แต่ละคนนำเสนอรายงาน ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น

9. ครูเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติม จากนั้นให้ทุกคนช่วยกันปรบมือเพื่อเป็นการให้กำลังใจแก่ตนเองและเพื่อน ๆ ที่ได้ให้ความร่วมมือกันในการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดี

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปเกี่ยวกับส่วนต่าง ๆ ของหนังสือพิมพ์ และข่าวและเหตุการณ์อาจเป็นได้ทั้งข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและคำโฆษณา ซึ่งได้มาจากแหล่งต่าง ๆ กัน การรับฟังข่าวและเหตุการณ์ปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอโดยใช้วิจารณญาณ ช่วยให้เราทราบความเป็นไป และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัวเราตามความเป็นจริง

สื่อการเรียนการสอน

1. นิตยสารชื่อและหนังสือพิมพ์จริง จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ และมติชน
2. บัตรแบบฝึกหัด จำนวน 5 แผ่น
3. แบบวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจ จำนวน 5 แผ่น
4. แบบประเมินผลการตัดสินใจ จำนวน 5 แผ่น

การประเมินผล

1. การสังเกต จาก
  - การอธิบายเหตุผล
  - การร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น
  - การให้ความสนใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรม
  - การนำเสนอรายงาน
2. ตรวจผลงาน
  - การวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจ
  - การจัดทำหนังสือพิมพ์ของโรงเรียน
  - การประเมินผลการตัดสินใจ

ภาคผนวก

แบบวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจ

ทางเลือกที่ได้ตัดสินใจเลือกไว้คือ.....

สามารถนำทางเลือกที่ได้ตัดสินใจเลือกไว้ไปปฏิบัติได้ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินผลการตัดสินใจ

1. การวางแผนการปฏิบัติตามการตัดสินใจมีความชัดเจนเพียงใด
 มาก   ปานกลาง   น้อย
2. การปฏิบัติการจัดทำหนังสือพิมพ์ของโรงเรียนมีความเหมาะสมเพียงใด
 มาก   ปานกลาง   น้อย
2. มีความพึงพอใจในการปฏิบัติโดยภาพรวมเพียงใด
 มาก   ปานกลาง   น้อย

ปัญหาและอุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค.....

.....

.....

.....

.....

.....

บัตรแบบฝึกหัด

คำชี้แจง

ให้นักเรียนนำตัวอักษรหน้าข้อความต่อไปนี้

ก. ข้อเท็จจริง

ข. ข้อคิดเห็น

ค. คำโฆษณา

เติมลงในช่องว่างหน้าข้อที่ 1-12

- .....1. จับแก๊งโจรกรรมขาม้าในสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ในกระทรวงสาธารณสุข ได้ผู้ต้องหาและของกลางจำนวนมาก
- .....2. เด็กอนุบาลในชุมชนแออัดจะมีพฤติกรรมเฉื่อยชา ซึ่กลัว นับว่าเป็นปัญหาของสังคมส่วนรวม ซึ่งทุกคนให้ความสนใจและร่วมมือกันแก้ปัญหาอย่างแท้จริง
- .....3. มิติใหม่ของเทคโนโลยีสื่อสารระบบดิจิทัล จากโมโตโรล่า
- .....4. ในระบบการสอบเทียบควรปรับเปลี่ยนระบบที่ใช้อยู่ เพราะเด็กที่เข้าสอบนั้นส่วนมากกลับเป็นเด็กในระบบโรงเรียน
- .....5. คณะกรรมการอาหารและยาพบว่า ของเล่นบางชนิดของเด็กใช้สีที่มีสารตะกั่วผสม หากเด็กอมหรือกลืนจะเกิดอันตรายต่อร่างกายได้
- .....6. ผลิตภัณฑ์ใส่ถักที่ รว้อฮได้คุณค่า...เติมคำ ความร่วฮที่เรามอบให้คุณ
- .....7. กรมควบคุมมลพิษ ชี้ตัวก่อปัญหาสภาพแวดล้อมเป็นพิษว่า เกิดจากระบบเครื่องยนต์ของรถสองแถวไร้คุณภาพ
- .....8. คำพูดสุดท้ายที่ได้กลั่นออกมาจากใจของลูกผู้ชายที่ช่างเข้าสู่วัยชราแล้ว แม้ว่าวันนี้เขาได้สูญเสียบ้านอันเป็นที่รักไป แต่แนวตาของเขายังเต็มเปี่ยมไปด้วยความหวัง
- .....9. สัมผัสความเหมือนที่แตกต่างได้ที่ สถานีบริการน้ำมันครบวงจรทั่วประเทศ
- .....10. กรมศาสนาได้ตระหนักถึงปัญหาการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ จึงได้จัดทำโครงการณรงค์ระงับพิษภัยป้องกันโรคเอดส์ขึ้น
- .....11. สิ่งที่เกิดขึ้นทั้งหมด นักการเมืองทั้งหลายควรจดจำไว้เป็นบทเรียน อย่าคิดเพียงว่า เมื่อถึงคราวเลือกตั้งก็ใช้เงินซื้อเข้ามานั่งในสภา
- .....12. แอนตาซิด บรรเทาอาการ ท้องอืด จุก เสียดแน่น ลดกรดและเคลือบแผลในกระเพาะอาหาร

ประวัติผู้เขียน

นายสมิต ออบสุวรรณ เกิดเมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2511 ที่อำเภอ
บ้านแจ่มรงค์ จังหวัดชัยภูมิ สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม
อันดับ 2) สาขาการประถมศึกษา (คุรุทายาทรุ่นแรกของหลักสูตร 4 ปี) คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏนครราชสีมา ในปีการศึกษา 2534 และเข้าศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ
ปีการศึกษา 2536 ปัจจุบันรับราชการตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 4 โรงเรียนบ้านซับใหม่
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย